

Міністерство освіти і науки України

Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
У Закарпатській області

**„ЩОБ МАТИ УКРАЇНУ –
ТРЕБА БУТИ УКРАЇНЦЯМИ”**

(збірка сценаріїв виховних заходів
патріотичного спрямування)

Ужгород 2015

„Щоб мати Україну – Треба бути українцями” (збірка сценаріїв виховних заходів патріотичного спрямування). – Ужгород, 2015 р. – 101 С.

Збірка сценаріїв виховних заходів патріотичного спрямування сформована на основі кращих надбань педагогічних працівників ПТНЗ, проведені у 2014/2015 н.р.

Матеріали представлені у зручній формі, містять велику кількість інформативного матеріалу і можуть бути використаними класними керівниками, майстрами виробничого навчання при проведенні виховних, тематичних позанавчальних заходів національно-патріотичного спрямування.

Упорядник:

Ладижець І.М. – методист НМЦ ПТО у Закарпатській області

Збірка затверджена навчально-методичною радою НМЦ ПТО у Закарпатській області (протокол № 3 від 30.09.2015 року).

КОЛИ Б'ЮТЬ ГАРМАТИ, МУЗИ НЕ МОВЧАТЬ

Сценарій літературно-музичного заходу

Біловар К.В., викладач української мови
ВПУ № 3 м. Мукачево

1 ВЕДУЧИЙ

Шановні друзі!

Бувають такі події в житті країни, нації, народу, які стають найтяжчим випробовуванням на міцність, на вірність, на силу любові та патріотизму для кожної людини.

2 ВЕДУЧИЙ

Ми з вами живемо в час таких випробувань! Здати тест на мужність і відвагу випало нам, українцям!

3 ВЕДУЧИЙ

Здавалося б, від відчаю, безвиході, від страху мають згаснути всі поривання, мрії й устремління. Однак, Майдан, Небесна сотня, незчисленні втрати неоголошеної війни викликали до життя неймовірної сили музику та поезію - творчість, яка надихає, яка змушує вірити в перемогу, яка дає сили витримувати і голод, і холод, і біль.

1 ВЕДУЧИЙ

Сьогодні ми хочемо разом з вами послухати знайомі й зовсім нові твори українських митців та аматорів, присвячені воїнам-учасникам АТО, героям Небесної сотні, волонтерам та медикам.

2 ВЕДУЧИЙ

2008-го року львівський гурт „Пікардійська терція” записав старовинну лемківську пісню "Пливе кача", а в день перших смертей на Майдані вона прозвучала як найсумніший реквієм на всю Україну. З того часу прощання з загиблими у великих містах та маленьких селах по всій країні відбувається під цю зворушливу мелодію. Схиляємо голови в пошані.

Звучить пісня „Пливе кача”

3 ВЕДУЧИЙ

Нам здавалося, що після Другої світової – війни вже не буде ніколи. Але ті уроки засвоєні

кимось не дуже добре. Війна прийшла, звідки й не чекали.

На хвилі патріотичного піднесення по-новому, сучасно зазвучали українські повстанські пісні. Послухаймо у виконанні Тараса Чубая, гурту "Плач Єремії" та Кузьми Скрябіна пісню „Лента за лентою”. Звучить пісня "Лента за лентою".

1 ВЕДУЧИЙ

Мобілізація... Проводи на війну... Плачуть матері, журяться наречені, тужать маленькі діти... Чи повернуться наші воїни живими?

Як заклинання, як наказ прозвучала в День захисника Вітчизни пісня "Повертайся живим" у виконанні сестер Тельнюк та ведучих каналу 1+1 ! Звучить пісня "Повертайся живим".

2 ВЕДУЧИЙ

Солдат на війні повинен бути готовим до всього, навіть віддати життя за товариша. Свята церква каже, що немає вищого подвигу, як віддати життя за друзів своїх. На цій війні, засвідчують військові, було багато

таких героїв: хтось своїм тілом закрив побратима, хтось ворожу гранату викинув з танка і врятував екіпаж ціною власного каліцтва... Як важливо, щоб ми завжди пам'ятали про це, щоб знали, якою дорогою ціною дається мир. Будьмо вдячні тим, хто захищав і хто зараз боронить нашу рідну землю від ворогів.

Звучить поезія, а потім пісня "Мамо, не плач".

3 ВЕДУЧИЙ

На передовій підтримує лист від коханої, малюнок від незнайомої школярки, молитва рідної матусі. Але є сміливці й серед наших співаків . З концертами на передову їздили Океан Ельзи, ТІК, незабутній Кузьма Скрябін, Настя Приходько, Тоня Матвієнко та багато інших. Послухаймо пісню Лесі Горової "Нашим героям".

1 ВЕДУЧИЙ

Його твори були голосом покоління, що пробуджувалося від рабської сплячки й будило національну свідомість та людську гідність і честь. Саме тому вірші Василя Симоненка так на часі сьогодні. Поезія „Гранітні обеліски, як медузи” і зараз звучить так заклично і переконливо. (Учениця читає поезію)

2 ВЕДУЧИЙ

Відомий Руфер Мустанг, який нещодавно змінив своє ім'я на Слава Україні, зняв вражаюче відео. Він назвав його „Ось чому українці переможуть”. На цьому відео кадри розгромленого і понівеченого бойовиками Донбасу перемежуються з кадрами вільної від окупантів України, де люди живуть спокійно і мирно. Але головний наголос у цьому відео зроблено на українських військових, які захищають спокій українців від терористів та російських загарбників.

Кліп „Ось чому українці переможуть”

3 ВЕДУЧИЙ

Ми всі хочемо миру для України. Ми хочемо щасливо жити, вчитися, працювати, ростити дітей, вибудовувати сильну і незалежну державу. І наша щоденна молитва про єдине – Господи, помилуй нас!

Звучить пісня „Боже, Україну, збережи” Тараса Петриненка

2 ВЕДУЧИЙ

Україна сильна і переможе тому, що народ наш об'єднався у єдиному пориві зберегти, відстояти рідну землю. Ніколи досі самоусвідомлення, що ми українці, не було таким справжнім. Бути українцем – гордо! Бути українцем – почесно! Про це співають у своєму дитячому гімні маленькі українці. *Пісня Тіни Кароль та учасників проекту "Голос діти" "Україна - це ти".*

Любімо нашу Вітчизну!
Бережімо її і пам'ятаймо -
Україна понад усе!

1 ВЕДУЧИЙ

Флешмоб:

У К Р А Ї Н А П О Н А Д У С Е

„ПАМ'ЯТАЄМО, ПЕРЕМАГАЄМО”

Задорожна Н.М.,

*керівник літературно-драматичного гуртка
ВПУ № 3 м. Мукачєво*

Вступ.

Під показ слайдів з фотографіями Другої світової війни звучить пісня „Степом, степом”.

Ведучий

Час замри і озирнися в минуле. Озирнися на тих, кого зараз немає, хто з каменя дивиться на нас із висоти своїх пам'ятників. Стій! Зупинись! Ніколи на прохось байдуже повз гранітної стіни, на якій визолоченими буквами вписані імена тих, хто поліг на полі бою, закатованих у фашистських концтаборах, спалених, повішених, знищених, але не скорених. Зупинись – постій мовчки – згадай...

Ведуча

Війна, що прийшла на українську землю червневим ранком 1941 року, увірвалася до кожної оселі, відібрала мільйони молодих життів, спотворила нашу чудову природу, перетворила в руїни тисячі міст і сіл. Проте наш народ залишився незламним у титанічній битві. Він боровся за свободу і переміг. Серед тисячі солдатських автографів на стінах Рейхстагу чимало українських імен.

Читець 1

Весна іде, і переможним кроком
В тюльпановому вічному вогні
Йде травень крізь хвилини, дні і роки,
Несе нащадкам спогади свої.

Читець 2

Весна іде квітчасто, гордо, юно,
Як втілення найчарівніших снів
О весно красна, ти ще не забула
В історії своїх жакливих днів?

Читець 3

Із року в рік часопис віддаляє
Своїх нащадків далі від війни
Та травень знов і знову нагадає,
Як із життя ішли його сини

Читець 4

Буяють мирно квіти на могилах,
До сонця красного метелики летять,
А ті, кому війна зламала крила,
Священним вічним сном в могилах сплять.

Ведучий

Страшні сліди залишила війна за 1418 днів. На території України в руїни і згарища фашисти перетворили 114 міст і 28 тис. сіл. Із 27 мільйонів знищених життів Україна втратила кожного шостого свого жителя.

Ведуча

Минають роки, відлітають у вічність. 70 років відколи замовкли останні постріли гармат, настала тиша, прийшов на нашу землю мир довгоочікуваний, вистражданий, оплачений найвищою ціною – людським життям. Все далі відходять грізні і важкі роки другої світової війни, але не згасає пам'ять про тих, хто не шкодував своєї крові, свого життя.

Ведучий

Люди старшого покоління пам'ятають: травень того незабутнього 45-го був напрочуд теплим і сонячним. Ніби сама природа відчувала радість довгоочікуваного визволення. 1-го травня 1945 року над Рейхстагом піднявся Прапор Перемоги. 8-го травня в Берліні підписана повна капітуляція фашистської Німеччини. 9-го травня було дано салют Перемоги.

Читець 1

Земле моя, неповторна, єдина,
Ріки, ліси і поля,
Житиме вічно моя Україна,
Кров'ю полита земля.

Читець 3

Кованим чоботом неньку топтала
Чорна фашистська чума,
Цвітом своїм Україна повстала –
Нечисті й сліду нема!

Читець 1

Земле моя, неповторна, єдина,
Ріки, ліси і поля.
Житиме вічно моя Україна –
кров'ю полита земля.

Ведучий

Травень 1945 року був щедрим на тепло, на буйно квітучий бузок, великі пахучі оберемки якого кидали солдатам, що поверталися в рідні краї з важких воєнних доріг. На них чекали! Чекали

Читець 2

Там, де від рук недовірка-ординця
Впав серед поля козак,
Виросла квітка – чарівна жар-птиця,
Квітка, що названа – мак.

Читець 4

Там, де від куль злого ката-фашиста,
Впав у шинелі юнак,
Виросла квітка – краса племениста –
Вічної пам'яті знак.

чоловіка, батька, коханого... але повернулися не всі – чорні хустини печалі ще довго покривали передчасно посивілі голови солдатських удів.

Ведуча

Ніхто не забутий,
На попіл ніхто не згорів...
Солдатські портрети
На вишитих крилах пливуть.
І доки є пам'ять людей,
І живуть матері, доти й сини,
Що спіткнулись об кулі, живуть.

Виступ керівника гуртка

День перемоги над нацизмом – це не просто два слова, це не просто один день. Це словосполучення уособлює велику трагедію нашого народу. День перемоги є результатом, до якого прийшли через мільйони людських втрат, мільйони спустошених душ, горе, сльози, розруху, гнів, злість. Це день перемоги, який ввібрав у себе тисячі малих і великих щоденних перемог за кожен крок землі, за кожне людське життя, за село, вулицю, місто. Ось що ми повинні пам'ятати, згадувати і вшановувати у цей день. В українській літературі, поезії, кіномистецтві описано дуже багато фактів, подій воєнних літ, у яких прийдешнім поколінням автори донесли всю правду про війну. І зараз я хочу вам зачитати уривок з кіноповісті Олександра Довженка «Україна в огні», у якій письменник показав справжнє, дике, потворне обличчя війни. *(Зачитується уривок)*

Я хочу зупинитись, бо читаючи опис війни з фашистами, перед очима постають кадри з донецького аеропорту, Дебальцева, Ілловайська, Маріуполя, порита траншеями і окопами, мінними вирвами земля, доноситься голос диктора, який дає звіт про кількість загиблих воїнів та мирних жителів. І хочеться спитати, чому визнана цілим світом Україна як миролюбна, гостинна, толерантна до всіх націй і народів держава, потерпає від ближнього сусіда, який себе називав братнім народом? Чому через цинічність, підступність, брехливість російської влади найкращі сини України повинні гинути, обороняючи східні рубежі? Чому Росія не прислухається до своїх геніїв, пророків які закликають до миру? Класик російської літератури Лев Толстой у романі „Війна і мир” писав: „Война не любезность, а самое гадкое дело в жизни, и надо понимать это и не играть в войну”.

Сьогоднішня війна в тій чи іншій мірі торкнулася кожного громадянина України. Я ніколи не забуду пасхальну ніч цього року. Церква повна людей, кругом святкові кошики, гарно одягнені вірники, а збоку під стіною стоять два чоловіки у камуфляжній формі. Усю всеношну службу вони простояли з похиленими головами, прикриваючи долонями обличчя. Чи вони молилися, чи думали гіркі думи, ніхто не скаже. Але вони час від часу витирали долонями сльози, а коли вся церква співала „Христос воскрес”, кремезні плечі чоловіків здригалися. Попри всі тяготи, які переносить наша держава сьогодні я вірю, що буде у нас ще один День Перемоги, але вже у визвольній боротьбі з Росією. Слава Україні. Героям слава.

Ведучий

Упродовж 23 років українці пишалися тим, що незалежність здобули мирно, безкровно. Але війна не обійшла нашу державу тепер. Ще рік тому ми з вами не знали дуже багатьох слів пов'язаних з війною. Ще рік тому ми не особливо звертали увагу на слова „Слава Україні – Героям слава”, а тепер вони набули нового змісту. Наразі вже точно зрозуміло, кому ці слова адресовані, і ні в кого немає сумнівів, що ці герої – хлопці, що зі зброєю в руках захищають крихкий східний кордон України, лікарі, які повертають поранених в АТО з того світу, волонтери, на плечах яких тримається наша армія.

Ведуча

Слова „Слава Україні – Героям слава” перестали бути просто вітанням, це вже віддання шани найкращим, котрі у найважливіший момент нашої держави не злякалися і пожертвували собою заради своєї Батьківщини, а також є засвідченням справжнього патріотичного подвигу. Коли

перед очима кадри з новин, фото поранених та загиблих героїв, дивлячись їм у вічі, ми розуміємо, що вислів «душу й тіло ми положим за нашу свободу» став для сучасної історії української нації не просто словами з гімну, це стало станом душі.

Читець 1

Пливуть гроби по морю, як човни –
По морю рук, по морю сліз і гніву.
Пливуть в човнах розтерзані сини
На хвилі молитов і переспіву.

Читець 3

Пливуть човни, гойдає кожну лодь
Людська долоня, тепла і тремтяча,
Човнами править втішений Господь,
А серце розривається і плаче.

Читець 2

Нехай же вам, герої, віддає
Святий Петро ключі від того раю,
Де убієнний ангелом стає,
Бо він герой. Герої не вмирають.

Ведучий

Події з кінця 2013 року й донині переконують: маємо об'єднатись у спільній боротьбі за майбутнє нашого народу та держави. Народна мудрість каже, що земля може нагодувати людину своїм хлібом, напоїти цілющою водою зі своїх джерел, але сама себе захистити не може: це свята справа тих, хто їсть хліб, п'є воду, милується красою рідної землі. Тому і встають юнаки у солдатський стрій, тому і вибирають одну з найпочесніших професій – захисника Вітчизни.

Ведуча

Крізь дощі і сніги, крізь роки і лихоліття
говорять з нами ті, хто не посміхнеться сьогодні, не
зустріне цю весну. Вклонімося їм низько!

Ведучий

Оголошується хвилина мовчання в пам'ять всіх
загиблих у другій світовій війні 1939-45 років та
україно-російській війні з 2014 року і по нині.

Ведучий

О Світе мій!
Будь мудрим, Світе!
Не дай озлобленій імлі
Своїм безумством осліпити
Життя і сонце на Землі!

Читець 2

Так ніби в жилах замерзає кров,
А потім б'є у скроні голос крові
За ти хто тихо жив, а відійшов
У дзвонах слави праведним героєм.

Читець 4

І кожна мати плаче, і пече
Їй кожна рана у чужого сина.
Стоїть Донбас і Львів – плече в плече
І разом з ними плаче Україна.

Читець 3

Герої не вмирають. Просто йдуть
Із поля бою – в небо. В лицарі – зі смерті.
Пливуть човни. Пливуть човни. Пливуть..
Героям слава – вписано у серці.

УКРАЇНА - МУЖНЯ КРАЇНА!

Відкрита виховна година

*Щербанич Л.А., бібліотекар
Хустського професійного ліцею сфери послуг*

**Тільки герой знаходить мужність додержуватися
своїї долі.
Гессе Герман**

Привітання:

Учні співають Гімн України разом під музику.

Слова викладача:

Мужність... Не випадково ми зараз говоримо про це!
Ми не просто згадали це слово! І зараз, я думаю, у

кожного українця це слово закарбувалося десь глибоко в серці! Зараз майже у кожній українській сім'ї в розмовах ми можемо почути слова „хоробрий, мужній, захисник!”.

А що ж таке мужність? Про мужність нам яскраво може розказати Леся Українка в своєму вірші:

Гетьте, думи, ви хмари осінні
То ж тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?

Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть, думи сумні!
Я на вбогім сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лить на них сльози гіркі.

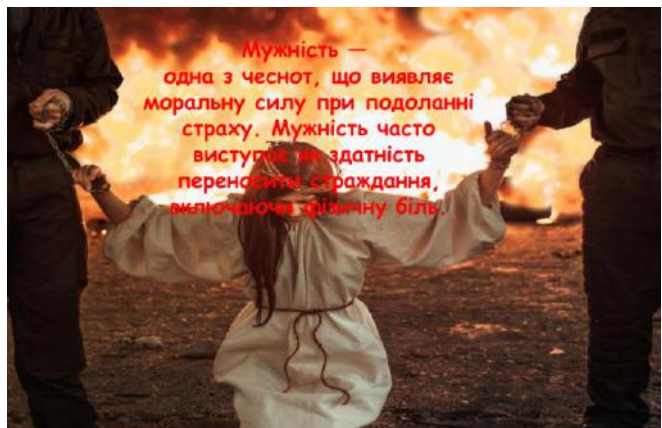
І від сліз тих гарячих розтане
Та кора льодовая, міцна,
Може, квіти зійдуть - і настане
Ще й для мене весела весна.

Я на гору круту крем'яную
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу ту страшную,
Буду пісню веселу співать.
В довгу, темную нічку невидну
Не стулю ні на хвилику очей –
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних ночей.
Так! я буду крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Буду жити! Геть, думи сумні!

(2 слайд)

Словники говорять, що Мужність – одна чеснот, що виявляє моральну силу при подоланні страху. Мужність часто виступає як здатність переносити страждання, включаючи фізичну біль.

(3 слайд)

**Мужність —
одна з чеснот, що виявляє
моральну силу при подоланні
страху. Мужність часто
виступає як здатність
переносити страждання,
включаючи фізичну біль.**

„Мужність не дається напрокат” (Ліна Костенко);

Мужність складається не в тому, щоб перебороти небезпеку, а в тому, щоб зустрічати її з відкритими очима. (Іоанн Пауль Ріхтер)

Кали хоробрість веде, щастя її супроводжує.
(Марко Тулій ЦИЦЕРОН)

Щира мужність виражається в спокійному
самовладанні й у незворушливому виконанні свого
боргу, незважаючи на невпевненість і небезпеку.
(Джон Поуп)

Хто повний милосердя, неодмінно має мужність.
(КОНФУЦІЙ)

Вислови видатних письменників про мужність:

- Мужність не дається напрокат (Ліна Костенко);
- Мужність складається не в тому, щоб перебороти небезпеку, а в тому, щоб зустрічати її з відкритими очима (Іоанн Пауль)
- Коли хоробрість веде, щастя її супроводжує. (Ріхтер)
- Хто повний милосердя, неодмінно має мужність. (Конфуцій)

є: хороброю, сміливою, відважною і рішучою! Наша Батьківщина: найкрасивіша країна, найбільш плодovitіша земля, вона виплекана слізьми і кров'ю, тут виростають мужні і хоробрі захисники!

(6 слайд)

Україна була і тепер є відкрита душею, кришталеву чиста, чесна, добра і справедлива, по-дівочому наївна, але горда і незалежна. Упродовж віків вона гостинно відчиняла двері чужинцям і надавала на своїй землі притулок, але часто вони над нею насміхалися і навіть плювали в її ніжне обличчя. Однак вона чомусь легко їм пробачала. Для них Україна була лише територією для зручного проживання, але аж ніяк не країною, а тим більше державою. Вона зачекалася своїх вірних синів - нових українських громадян, нових політиків, таких, як вона сама: чистих, чесних, мужніх, добрих, справедливих, самовідданих, гордих і незламних. (7 слайд)

(4 слайд)

Не дивно, що синонімами мужності є: рішучість, хоробрість, відвага, сміливість. Кожне з цих слів характеризує людину як сильну і готову до дії, до дуже хоробрих дій!

(5 слайд)

Я можу сміливо заявити, що наша країна

Найкрасивіша країна, найбільш плодovitіша земля, вона виплекана слізьми і кров'ю, тут виростають мужні і хоробрі захисники!

На білому світі є різні країни,
Де ріки, ліси і лани.
Та тільки одна на землі Україна,
А ми її доньки й сини.
Усюди є небо, і зорі скрізь сяють,
І квіти усюди ростуть.
Та тільки одну Батьківщину ми знаєм,
її Україною звать.

24 серпня 1991 р. незалежність нашої держави стала реальністю - на світовій мапі з явилася незалежна, самостійна, європейська держава - Україна, територія якої є неподільною і недоторканою, а всі її громадяни живуть за Конституцією та її законами. Держава, яка має свої державні символи. *(Державні символи....)*

Ми різні з материнської колиски,
Та всі ми діти щирої землі.
В родині вільній всі ми - українці
Ми України доньки і сини
Благословенна у віках земля.
З хлібами щедрими під небом синім.
Велично й впевнено зійшла зоря Нової
України!
Вона в моїй душі, в серцях людей,
У радощах та у скрутну годину.
Ім'я її прекрасне і святе –
Повіriamo в Україну!
Вона добро несе в новітній світ,
Довічну віру й пісню солов'їну.
Тож пам'ятаймо прашурів завіт –
Любити Україну!
Правічна і нескорена земля Хлібами
сходить у прийдешню днину.
Допоки світить праведна зоря - Шануймо Україну!

Із 1991 р. почався процес державотворення, який триває і досі. На жаль, довірливі українці віддали свою долю у руки бездарних політиків, які на протязі багатьох років використовували владу не на користь народу, а заради власного збагачення, у 2004 р., коли через фальсифікацію результатів виборів відбулася Помаранчева революція. **(8 слайд)**

Два роки потому один учень написав акровірш „Наш вибір - свобода”:

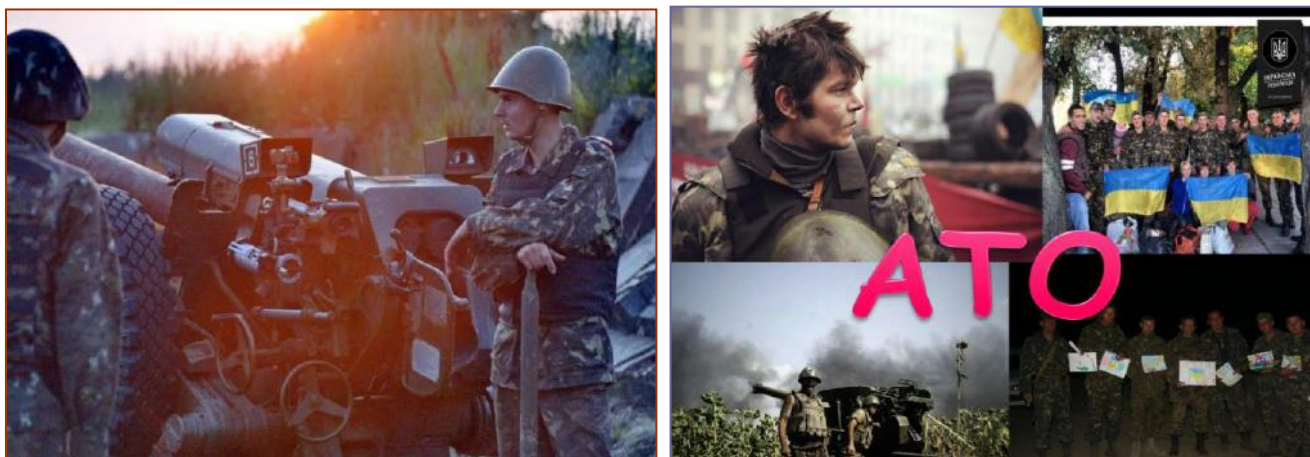
Нарешті ми отримали свободу.
Але нелегким був той шлях.
Швидкий порив прозрілого народу...
Він на Майдан всіх вивів водночас.
І потяглись осінній вогким шляхом
Багаті й бідні, молоді й старі.
І враз засяяв помаранчем Київ.
Раділи люди – ми вже не раби.
Стояли, захищаючи свій вибір –
Вони вже не могли терпіти цю брехню.
О, Боже, дякую тобі за вибір –
Без крові допоміг народу в тім бою!
Отримали свободу слова, вибору і змогу,
Давати владу й забирати її знов.
А я пишаюсь – з днем свободи. **(9 слайд)**

Але великі сподівання цього хлопця та мільйонів українців на нового Президента не справилися. І уже у 2012 р. був обраний новий Президент В. Янукович. Президент відмовився від проголошеного раніше курсу зближення з Європейським Союзом, 30 листопада 2013 р. на Майдані в Києві почалася Революція гідності, коли тисячі людей з усіх куточків України проголосили, що не підуть звідти навіть тоді, коли влада застосує силу.

Пам'ятаєте, як автор вірша про Помаранчеву революцію дякував Богу, що тоді не було пролито і краплини крові. Але на цей раз влада перейшла межу. У період з 19 по 21 січня 2014. На Майдані загинуло більше ста людей, яких народ назвав „Небесною сотнею” *(кліп про небесну сотню)*.

Після ганебної Президентом Парламент відправив його у відставку і призначив на 25 травня дострокові вибори Президента. Здавалося б народ переміг, але починаючи з березня 2014р., за підтримки Росії, на Донбасі почалася справжня війна. Терористи захопили багато міст і сіл Донеччини і Луганщини, а Росія, спираючись на псевдо референдум, анексувала (тобто

приєднала) до себе Крим. (10, 11,12 слайд)

Як ви гадаєте, що ж керує цими патріотами? Мабуть, споконвічне прагнення до волі і свободи, дух козацький, який не зломити жодному загарбнику.

З березня 2014 р. і по цей день тисячі наших солдатів захищають рідну землю від загарбника, який одержимий ідеєю створити нову імперію. Але історія свідчить, що рано чи пізно всі імперії руйнуються, а всі диктатори гинуть. Але шлях до перемоги досить довгий і кривавий, бо це - війна, яка приносить загибель тисячам людей, потворить мільйони душ та закарбовується у пам'яті багатьох поколінь. (13 – 18 слайд)

Попадинець Олександр Юрійович	Попович Роланд Стефановіч
 <p>Дата та місце народження: 1992 р., Закарпатська область. Дата та місце загибелі: 17 червня 2014 р., с. Металка, Луганська область. Військове звання: Молодий солдат. Військова посада: Командир бойової машини. Військовий підрозділ: 15-й окреміє гірсько-стрілецький батальйон.</p>	 <p>Дата та місце народження: 21 липня 1994 р., м. Берегове, Закарпатська область. Дата та місце загибелі: 14 червня 2014 р., м. Луганськ. Військове звання: Солдат. Військова посада: Стрелок. Військовий підрозділ: 15-й окреміє гірсько-стрілецький батальйон.</p>
<p>Обставини загибелі: Загинув у бою з терористами в районі селища Металка на околицях Луганська. Колона АТО, що рухалась до блок-посту, була обстріляна із засідки з гранатометів та великокаліберної зброї.</p>	<p>Обставини загибелі: Був вбитий</p>
<p>Указом президента України № 619/2014 від 26.07.2014 р., "за особливу мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України", нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).</p>	<p>Указом президента України № 617/2014 від 26.07.2014 р., "за особливу мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України", нагороджений орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).</p>

Молоді хлопці загинули на сході України, захищаючи рідну державу від ворога. Вони навечно залишаться у нашій пам'яті як герої.

Кліп повертайся живим!

ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ, ПРИМИРЕННЯ, ПЕРЕМОГИ НАД НАЦИЗМОМ У ЄВРОПІ

Сценарій лінійки

*Косей М.О., заступник директора з виховної роботи
Хустського професійного ліцею сфери послуг*

Звучить Гімн України...

Учень 1

Весна іде, і переможним кроком
В тюльпановому вічному вогні
Йде травень крізь хвилини, дні і роки,
Несе нащадкам спогади свої.

Учень 2

Весна іде квітчасто, гордо, юно,
Як втілення найчарівніших снів.
О весно красна, ти ще не забула
В історії своїх жахливих днів?

Учень 1

Із року в рік часопис віддаляє
Своїх нащадків далі від війни.
І травень знов і знов нагадає,
Як із життя ішли його сини.

Учень 2

Бувають мирно квіти на могилах,
До сонця красного метелики летять.
А ті, кому війна зламала крила,
Священним вічним сном в могилах сплять.

Учень 1

Щороку в травні ми відзначаємо День Перемоги. Дорогою ціною заплатив український народ за участь у найстрашнішій за всю світову історію війні 1939-1945 рр. Не щезне в пам'яті людській, не йде в забуття великий подвиг і велика трагедія нашого народу - його битва, його перемога над фашистами та над червоною комуністичною гідрою, яка ще довгі роки по II Світовій війні гвалтувала Україну. Не можна забути тих, хто віддав своє життя для щастя інших.

Учень 2

Друга світова війна почалася 1 вересня 1939 р. з попередньої злочинної змови керівництва двох країн-агресорів - фашистської Німеччини та більшовицько-комуністичного Радянського Союзу. Того незабутнього вересневого дня гітлерівська Німеччина напала на мирну Польщу. Ця іскра швидко перетворювалася у світову пожежу. А вже 17 вересня 1939 року Сталінська радянська імперія, що важким чоботом розтоптала Наддніпрянщину, під лицемірним приводом порятунку Західної України від німецьких фашистів кинулася й собі зв'язати шматувати Польщу, до складу якої на той час входили західноукраїнські землі... Побоюючись подальшого наступу сталінської Червоної Армії, Гітлер ударив першим. Сталося це недільного ранку 22 червня 1941 року. У вогняному смерчі Другої Світової війни запалала вся Україна...

Учень 1

Ніхто не забутий, на попіл ніхто не згорів,
Солдатські портрети на вишитих крилах пливуть.
І доки є пам'ять в людей і живуть матері,
Допоки й сини, що спіткнулись об кулі, живуть.
Їх прийняла війна, лишивши списки
Загиблих у праведнім бою,
Застигли в тузіobelіски,

В гранітнім каміннім строю
Пам'ятайте, друзі, цих людей довіку,
Тих, хто повернувся і поліг в боях.
І вклонімось всі ми низько до землі їм,
Квітами устелим їх тернистий шлях.

Звучить пісня „Журавлі”

Учень2

Журавлі
Журавлі летять спокійним клином,
Розрізають синю височінь
І летять, курличуть безупинно
В далечінь, безкрайню далечінь.
Вийде мати одинока в поле;
В самотині піде по ріллі,
Уклоніться жінці сивочолій
Журавлі – солдати – журавлі
Повесні вона вас виглядає,
Як зоря зоріє над селом,
І чекає, все ж таки чекає.
Може, син торкне її крилом.

Учень1

Нелегке наше сьогодні не може заступити радості приходу весни, а разом з нею і Дня Перемоги. Цей день залишиться для нас завжди затьмареним гіркотою втрат і осяяний сонцем Перемоги. Його наближували, як могли, люди, котрим було дуже нелегко в ті воєнні літа і яким найважче сьогодні. У довічному боргу наше покоління і перед тими ветеранами війни, кому пощастило пройти через чорнило битв і дожити до цього світлого дня. Все менше їх залишається в життєвому строю. Даються взнаки і опалена війною молодість, сирі окопи і бліндажі, голод і холод, хвороби і рани. Їхні груди вкриті медалями, на скронях - сивина. Але вони пам'ятають ті страшні часи, хоч часто їм і не хочеться про них згадувати. Неможливо позбутися нав'язливої жадливої думки: а прийде ж день, коли піде з життя останній з цих літніх людей з орденами. Піде у вічність, понесе з собою живі спогади. Що ж залишиться після них? А залишиться Пам'ять, світла пам'ять про незабутніх героїв. *Виступ викладача*

Виступ ветеранів

Учень 2

Мільйонам людей назавжди врзалися в пам'ять важкі дні II світової війни. Чорною тінню фашистської навали, димом пожеж, смертю і руїнами звалилася вона на нас. Вторгнення Червоної армії 17 вересня 1939 року на землі Західної України і та страшна неділя 22 червня 1941 року, коли фашистська Німеччина вдерлася на землю Східної України, обернувся довгими роками страждань.

Учень 1

Бій розгортався лютий,
Кулі, наче град.
Тихо, вітри і люди,
Тихо, вітри і люди.
Впав у траву солдат.
Вдарило хлопця в груди,
Вибухнув поруч снаряд.
Тихо, вітри і люди,
Тихо, вітри і люди.
Вмер молодий солдат.
Мати довіку буде
Сина свого виглядять.
Тихо, вітри і люди,

Тихо, вітри і люди.
Син її - той солдат.

Звучить пісня „Степом”

Учень 2

Мільйони людей забрала II світова війна. Це важко усвідомити, важко осягнути. Смерть однієї людини - це трагедія. А коли гинули мільйони... Загиблим не болить. У живих продовжують кровоточити рани: у ветеранів, які втратили своїх друзів-однополчан, рідних і близьких, душі, які простріляні похоронками, у рано посивілих дітей війни, які не побачили своїх батьків і пережили пекло фашистської та комуністичної окупації.

Учень 1

У вогнище війни було втягнуто 67 держав, 80 % населення земної кулі. Друга Світова тривала довгих 6 років. Вона пронеслася над величезними територіями Європи, Азії й Африки, охопила простори всіх океанів. У цій війні загинуло близько 60 млн. осіб, не говорячи вже про поранених і тих, хто пропав безвісти. Лихо й страждання, які пережили люди, незмірні. Війна нагадує про себе тисячами обелісків і братських могил. Вони святиня нашої пам'яті.

Учень 2

До обеліска я в задумі стану,
До сивини своєї на путі.
Скажу «спасибі» тихо ветерану,
Що вдруге народив мене в житті.
На картах не знайти мої дороги –
Мій бойовий, мій босоногий шлях.
За вбитим батьком йшов до перемоги
Траншеями по спалених полях.
Сльоза зорі стоїть над обеліском,
Сховавши клопоти людські і сни.
Сьогодні треба поклонитися всім низько,
Усім хто не прийшов з війни!

Учень 1

У війни не жіноче обличчя... адже скільки жінок, юних дівчат виносили на своїх тендітних плечах поранених, збивали ворожі літаки, були снайперами, виконували чоловічу роботу в тилу ворога.

Учень 2

Дівчина в сірій шинелі,
В куцях, простих чобітках
Йшла, де взривались шрапнелі,
Йшла з автоматом в руках.
Дівчата в бої йшли крізь ночі,
З калюж умивались дощем,
Їм бачились коси дівочі
Під грізним гарматним вогнем.
Недобрії очі лякали,
І танків боялись в бою.
Але, як чоловіки, вмирили,
Землю обнявши свою.

Учень 1

А скільки їх було в партизанських загонах. Вони ходили в розвідку, лікували поранених, забезпечували зв'язок з Великою землею і часто гинули, не проронивши ні слова в руках фашистських катів.

Учень 2

А скільки матерів, сестер, коханих чекали і не дочекалися своїх синів, братів, чоловіків. У народі недаремно кажуть, що час не владний над материнським горем. І скільки б не минуло

років і десятиліть від того недільного ранку, коли пролунало страшне слово «війна», вони ніколи не принесуть спокою матерям, діти яких віддали найдорожче – життя у боротьбі з фашистськими загарбниками.

Учень 1

До тебе, людино, звертаюсь:
Залиш на хвилинку щоденні турботи
З собою побудь у глибокій скорботі,
Згадай чоловіка, товариша, брата,
Дружину, сестру чи посивілу матір.

Учень 2

Перед трагічною хвилиною мовчання
Словами говорити неможливо
Оця хвилинка більше там розкаже,
Ніж тисячі, а чи мільйони слів.
Солдатів подвиг, про який сьогодні
Дізнались ми, не вимовить словами,
А тільки серцем можна це сказати,
Але воно, нажаль, не має мови, Лиш має біль.
І тому я прошу солдатів пам'ять вшанувати хвилиною мовчання. *Звучить метроном*

Учень 1

У тиші урочистій до Пам'яті йдем,
Що в серці відлунює грізно.
У святому мовчанні над Вічним вогнем
Схиляється наша Вітчизна.
Уклонимось тим, хто поліг у бою,
Хто покорив землю рідну собою.
Усім поіменно, хто впав у бою,
Хто відстояв нашу свободу.
Згадаємо всіх поіменно,
Серцем згадаємо своїм.
Це потрібно не мертвим,
Це потрібно живим.

Учень 2

На меморіалі Вічної Слави завжди панує скорботно урочиста тиша. Полум'я вічного вогнища, вічна пам'ять про синів і дочок, які не повернулися з поля бою. Пожертвували своїм життям заради життя на землі.

Учень 1

Україна! За її мир і спокій полягли мільйони. Війні не бути. Нехай панує мир! І ми про це подбаємо. Ніхто не забутий, ніщо не забуто.

У НАШІЙ ПАМ'ЯТІ ВОНИ НАЗАВЖДИ ЗАЛИШИЛИСЬ

Сценарій проведення виховного заходу, приуроченого вшануванню пам'яті Небесної сотні

*Курта В.В., викладач іноземної мови
ДНЗ „Ужгородський центр професійно-
технічної освіти”*

ікона Божої матері, свічка, квіти з чорною стрічкою.

(Звучить „Молитва за Україну”, учні запалюють свічки для надпису „Героям Слава”)

Ведучий 1

Боротьба не за щастя вже навіть іде – за життя!
Бо його забирають.
Нас Надія веде, нас ідея веде
За свободу для рідного краю.

Ведучий 2

Українцю, поглянь, там побили жінок!
Глянь, вже люди ховаються в храмі!
Де таке ще траплялось, коли це було
Аж в такому нестерпному стані?..

Ведучий 3

Так чинили лиш варвари, злісні хани,
Лиш від них люди в церкві ховались.
А сьогодні це власні привладні пани
Вже над нами так само знущались!

Ведучий 1 Виховний захід, приурочений пам'яті Небесної сотні оголошую відкритим.
(Звучить Гімн України)

Ведучий 2

Слово надається директору навчального закладу _____

Ведучий 3

І саме тут, сьогодні, скажемо „Люди, бережіть серця свої, щоб не стали каменем! Розбудуйте в душах Божий храм, щоб не повторити великий гріх!”

Ведучий 2

Чи знає мама, чи знає тато,
Що син нівечить і б'є людей,
Що він криваву несе зарплату,
Вона на гірких сльозах дітей.

У листопаді під самий ранок,
Коли і місяць на небі спав,
Напав на діток чийсь син чи тато

І, наче, нелюд їх побивав.
А вдома мати, а вдома мати
Чогось у тривозі знов і знов
Від зла він має всіх захищати,
Не знає мати, що син лл'є кров.

Ведучий 1

Ми з вами вшановуємо пам'ять героїв різних історичних подій: Голодомор 1932-33рр, Битва під Крутами, Бабин Яр. Тепер ми стали сучасниками ще однієї масової трагедії нашої країни.

Ведучий 2

Мені наснилось, що вони зустрілись:
Убитий в Крутах й вірменин Сергій.
В саду едемським на травичці всілись:
„За що тебе?” „За Україну, друже мій”.
„Ти знаєш і мене за неї вбили,
Та це було вже років майже сто.
Тоді померли ми, щоб ви нам жили.
А вас вбивають... Вас тепер за що?
Ти пам'ятаєш, друже. Звісно, пам'ятаєш,
Як біло-біло в нас цвітуть сади.
І ти цей запах п'єш. І ти його вдихаєш ...
Я б все віддав, щоб хоч на мить туди”.
„А я ще ввечері узяв дівча за руку
Й тихенько так до серця притулив.
Тоді не знав, що Бог уже розлуку
Навіки на землі нам присудив
Під Крутами стояли ми стіною.
В очах не страх, а злість до ворогів.
Більшовики готовились до бою,
Я йшов на смерть... а жити так хотів”.
„Мені твій попіл стукав, брате, в груди.
Я вірменин, а теж Вкраїни - син.
Не мав у серці й крапельки облуди,
За те й убив мене проклятий поганин.”
... Мені наснилось, що вони зустрілись.
Убитий в Крутах й бородач Сергій.
В саду едемським на травичці всілись:
„За Україну нас вбивають, брате мій”.

Пісня „Мальви”

Ведучий 3

Старший брат... Так називали колись Росію... Знаєте в чому різниця між українцями та росіянами? Коли у них біда, ми плачемо разом з ними: ми плакали коли був Беслан, ми плакали коли зривали їхній вокзал, будинки, ми плакали, коли у них гинули мирні беззбройні люди, а коли у нас сталося лихо і почали гинути наші люди від рук криміналу, вони насміхались. Задорнов називав нас єврохохлами, вони обзивали салоїдами і хотіли, щоб „мочили” Майдан. Так ось: знаєте чому ми не хотіли під крило Росії, а хотіли в Європу? Тому, що в той час, коли гинули наші люди, Жириновський кричав, що пришле патронів, а Європа давала гуманітарну допомогу; в той час, коли Медведєв кричав, щоб президент не був ганчіркою – „треба душити Майдан”, в той же час польські літаки відвозили до себе наших ранених. Тому ми і не хочемо до Росії, тому що вони вважають, що все вирішує сила фізична, а що таке сила духу їм невідомо.

Ведучий 1

Ми хочемо в цивілізоване, європейське суспільство. Пройде декілька років, і всі позадрять вільній, європейській Україні, і ми надіємось тоді у них вистачить сили духу позбутися того, чого зараз позбуваємось ми.

Ведучий 2

А насправді знаєте, чому в нас „забрали” Крим ,а тепер і далі рвуть на шматки нашу неньку - Україну? Ми вам скажемо, чому.

Тому, що в цю секунду під моїм вікном з якоїсь тачки на всю вулицю валить дешева російська попса.

Тому що якщо в Києві попросити в кафешці меню українською, на тебе дивляться як на ідіота.

Тому, що в більшості міст шукати українську на FM-хвилях – все одно, що бавитись з револьвером у російську рулетку.

Тому, що навіть поважні, здавалося б, люди під час першої-ліпшої суперечки переходять на російські матюки.

Тому, що у нашій героїчній (в останні дні) армії всі команди виголошуються в кращому випадку відбірним суржиком, а військові терміни досі переважно російські.

Тому, що вишиванки ми одягаємо тільки на великі свята, натомість в моді три смужки і короткі пояси... тобто, спідниці.

Тому, що пів-країни не знає, що таке Вертеп.

Тому, що протягом останніх років 70% ефіру „Інтера” і ще з десятка „українських” каналів займають серіали пра любові, бандитав і тяжолою жизнь в центре Маскви, у супроводі (і то не завжди) неякісних українських субтитрів.

Тому, що „Рошен” – це конфети, а „Хортиця” – водка.

Тому, що ми, Європа. Мусимо бути толерантні.

Ведучий 3

Кожен із цієї Небесної сотні, як і ми з вами мали свою сім'ю, батьків, друзів, захоплення, свої симпатії і свої невідкладні справи. Але поклик їхньої душі саме в цей час призвав їх до боротьби за вільну, демократичну, чесну Україну. Ось вони перед вами, Герої Небесної сотні.(слайди)

Ведучий 1

Вони співали „Ще не вмерла...” і вмирали...

Земля тремтіла, під ногами ж – твердь...

Їм янголи обличчя прикривали...

А ті під вибухи гранат ішли на смерть...

Де вбивці зуби свої скалили, як псини...

Озброєні, слиняві, до зубів...

Ніщо, собаки, проти вільної людини

Ніщо, проти жертовних тих голів...

Хвости підбгали куці, скавуляки...

Собача шапка, ти ж на трьох цепах!...

Твої засланці безпородні – хамуляки.

Розбіглись в усі боки в дикий страх.

Людина люта, хоч душа не знала гніву.

На рідній тверді полягла святій.

Герої ж не вмирають! Вірять в диво!

Адже і ти – „пахан”, належиш їй!

Болюча правда на Дніпровій кручі...

Під плач сиріт, вдовиць і матерів...

Твій трон з мозолів людських, всемогучий –

В невинній крові, в Києві та у Одесі стлів...

Під схлипи люду Бог тебе розсудить...

За рвані руки, ноги і лоби...

Україну люд від гноблення розбудить
Геройської, відважної доби!...

Ведучий 2

Ще довго-довго з покоління в покоління будуть передавати батьки синам і дочкам, а ті своїм дітям спогади про тих, хто залишив життя земне у 2013-2014 рр. Ця подія сколихнула весь світ, не залишила байдужою жодної душі. До вашої уваги вірш „Колись приїду до Києва..”

Колись я приїду до Києва з сином
Колись...Як цвістимуть каштани...
Під небом пройдемось високим і синім
Пройдемось ошатним Майданом...
Торкнуся,припавши на мить на коліно
Гладкого новенького бруку...
Він все ще гарячий!Це так неймовірно!
Давай,прикладь свою руку...
- То сонце нагріло!-і в сина усмішці
Шукатиму трохи розради...
- Ні,сину,не сонце...На цьому ось місці
Горіли колись барикади...
Людей,що піднялись на ці барикади,
Ніщо не могло подолати!
Ніякої сили не було у влади
Лиш страх,брудні гроші та грати...
І люди боролись...І найсміливіші
Дивилися снайперу в дуло...
І лилася кров...Але найголовніше,-
Війни в Україні не було!
Ось там можна їх імена прочитати...
Я всіх називати не стану...
- А що там? Чому стільки квітів там,тату?
- Це стела героїв Майдану...
- Цікаво?... Навіщо туди поносили
Ці шини від автомобілів?
- Це замість вінків...Це тепер,ніби символ.
Це знаки для всіх зрозумілі...
Мій син промовчить і спитає останнє:
(Мов вітром холодним подуло!)
-Я все розумію...Одне лиш питання:
Чому тебе з ними не було?

Ведучий 1

Якщо тебе справді засмучує ненависть у світі, не плач і не втрачай надії, а зроби щось, хай навіть маленьке!

Ведучий 3

Під прапором стояли – під прапором й спочили.
Прийми, о Господи, своїх синів!
За України волю їх убили
В шалений жар тривожних днів.
В той час, як небо димом затягнулось,
Як змерзлі руки прагнули вогню,
Упились кров'ю кат і його свита,
Споївши нею й всю свою сім'ю.

Ведучий 1

Та ми усі від Бога люди.
Живем надіючись, не боючись.
Чи ми запам'ятаєм, чи забудем,

Як наш народ топтали, сміючись?

Ведучий 2

Мамо, я живий, лиш закриті очі....

І серце не б'ється, не вирує кров...

Ти тільки не плач, знай - всі дні і ночі

Я буду поруч - в грудях, де живе любов!

Ведучий 3

Ти пробач мене, мамо, за гіркі сльози,

За ту біль, і той жаль, що я наробив.

Я ж хотів лише миру, добра і свободи...

А мене за це ворог безжалісно вбив.

Ведучий 1

Не жалій, моя нене, що я не вернуся,

Не кляни ворогів! Нехай судить їх Бог!

Я для тебе сьогодні з небес посміхнуся,

Ти лишень свої очі здійми до зірок!

Пісня „Мамо, не плач, я повернусь весною” у виконанні учениці групи №35 Голич Галини.

Ведучий 3

Ми закликаємо вас сьогодні згадати у ваших молитвах усіх Героїв, які поклали свої голови за наше майбутнє. Хай пам'ять всіх невинно убитих згуртує нас, живих, дасть нам силу та волю, мудрість і насагу для зміцнення власної держави на власній землі. У жалобі схилимо голови. Вони згасли як зорі.

Ведучий 1

Нехай кожен з нас торкнеться пам'яттю цього священного вогню - частинки вічного. А світло цієї свічки хай буде даниною тим, хто навечно пішов від нас, хто заради торжества справедливості жертвував собою. Вони повинні жити в нашій пам'яті! І зараз я хочу попросити усіх присутніх, у кого в руках є такі маленькі свічки, засвітити їх і тихенько помолитися за усіх тих, хто закінчив свій життєвий шлях, відстоюючи гідність нашої держави.

Під мелодію пісні Світлани Весни „Свіча” усі в залі запалюють свічки, які горять протягом виконання пісні

Ведучий 2

У нашій пам'яті Ви назавжди лишились,

Історія одна, і Ви - її частина.

Ви тільки знайте, браття, ми за Вас молились,

І молилось: за Вами - ненька Україна!

Вже не повернеться додому той хлопчина,

Що його вчора тільки мати відпустила,

Поцілувала, тихо мовивши: "Іди, дитино,

За щастя України, бо вона - єдина".

Казала мати берегти себе. Але даремно,

Бо хлопець був готовий йти безстрашно,

Аби лише країна, котру так кохав страшенно,

Не стала на коліна, а боролася відважно.

Ведучий 3

Хлопчина вірив, що колись, одного ранку,

Відкривши очі, він відчує повну волю.

Але та куля, в день зимовий, на світанку,

Перехопила подих та змінила долю.

Хлопчина вірив, що колись, одного дня,

Розкаже син йому, як любить Батьківщину.

Хіба він знав, що борючись за це щодня,

Все доведеться відпустити в мить єдину.

Так. Той хлопчина... він не знав тоді,

Що нелюд пострілом прицільним забере життя.

І рідні хлопця, українці, у біді,
Заплачуть, відпустивши тіло в небуття.

Ведучий 1

Але ж душа, душа Героя вічно лине!
До тебе наші сльози, молитви, зізнання!
Повір, хлопчино, наша пам'ять не загине,
Як і омріяні тобою воля та кохання.
Небесна сотня. Прапор. Чорна стрічка.
І сльози, бо ти, хлопче, словом вже не з нами.
Але в думках ти поруч, і не згасне свічка,
І линуть буде „Слава Україні!” над ланами.

Ведучий 2

Героям Майдану, впавшим мертвими за світле майбутнє України, присвячується хвилина мовчання. *(Хвилина мовчання)*

Ведучий 3

Виховний захід, приурочений пам'яті небесній сотні оголошую закритим.
Звучить Гімн України

МИ ВДЯЧНІ ВАМ ЗА МИРНЕ НЕБО

Літературно-музична композиція

Кокора Н.Р., заступник директора з виховної роботи ДНЗ „Ужгородський центр професійно-технічної освіти”

Мета: поглибити знання учнів про героїчне минуле нашого народу, допомогти усвідомити велич подвигу у Вітчизняній війні, виховувати в учнів шану і повагу до тих, хто ціною свого життя здобув перемогу.

Ведучий 1

Чимало свят дарує нам весна,
Як рідний дім – повернення з дороги,
Та є найбільш хвилюючий для нас
Величне свято Перемоги.
Це свято не затьмариться в віках,
В цей день нестимуть люди завжди квіти,
Не обминає пам'яті ріка –
В серцях нащадків буде вічно жити. *Звучить Державний гімн України*

Ведучий 2

Доброго дня шановні гості, викладачі, майстри, учні, а також наша юнь, які про війну знають лише з книг і фільмів. Сьогодні ми святкуємо річницю перемоги над фашизмом у Другій світовій війні. Дорогою ціною заплатив український народ у найстрашнішій за всю світову історію війні 1941-1945 років.

Ведучий 1

Минають роки. Відлітають у вічність. Але є один день, який ніколи не буде стертий із пам'яті нашого народу. Це 9 травня 1945 року – дата, яка проголосила визволення нашої рідної землі від фашистських загарбників і перемогу усього людства над злом війни. *Виступ ветерана*

Ведучий 2

Вже минуло цілих 70 років з тієї травневої ночі, коли замовкли останні постріли гармат, настала тиша, прийшов мир, довгожданий, вистражданий, оплачений найвищою ціною, ціною крові й сліз. Все далі відходять грізні і важкі роки Великої Вітчизняної війни, але не згасає пам'ять про тих, хто віддав своє життя і захистив рідну землю від ворогів.

Ведучий 1

За 70 років народилися покоління наших батьків, рідних. Але кожне нове покоління дивиться на минуле очима свого часу. Утім, події такої ваги єднають всіх, з роками набуваючи ще більшої ваги.

Дівчина

Знову травень прийшов молодий,
І у пам'яті враз воскресає
Перемоги той день золотий:
Радість з болем – аж серце стискає.
Пам'ять, чуєш? Не зводь це усе
В традиційно хвилині мовчання.
Розбуди наші душі! І все!
Розбентеж їх, аж до трепетання!
Хай не будуть черствими вони
І не думають лиш про достаток,
Піклуватись бо треба завжди
Про колишніх солдат і солдаток...
Пам'ять, чуєш? Шукаю я слів...
На душі гіркота і тривога.
Не забудь інвалідів і вдів,
Благодаті проси їм у Бога.
Ветерани, в поклони стою –
Тобі шану й повагу віддати...
А героїв, що впали в бою,
Закликаю усіх: пам'ятайте!

Ведучий 2

Ішов 1941 рік. Рожевий світанок пив росу з трав та замріяно слухав останні звуки гармоніки в сільському клубі. Тут випускники 1941 року танцювали свій останній шкільний вальс. Вони не знали, що через декілька хвилин, рівно о 4 годині ранку 22 червня, їх поглине кривавий танок війни, що триватиме 1418 днів та ночей.

Ведучий 3

Фашисти ввергли у війну весь світ. Спливає кров'ю вся наша планета. Але ніде, на жодному кривавому полі не стикалися з такою силою темрява і світло, підлість і правда, мракобісся й розум, поневолення й воля, як на наших полях *(на фоні мелодії „Священної війни”)*.

Ведучий 2

Сорок перший. Найважчий. Гіркі шляхи відступу. Попіл на місці сіл, чорні руїни там, де зовсім недавно вирувало щасливе життя.

Ведучий 1

Сорок перший. Рік небаченої людської мужності. Брестська фортеця. Людська стійкість. До останнього патрона. До останнього подиху *(на фоні пісні „Синий платочек”)*.

Дівчина

Я проводжала милого із дому:
«Не забудь в поході та вертай живим!»
І поїхав милий з-під вогню і грому
Хусточка червона розцвіла за ним
Хусточку червону я подарувала,

Вишиту барвінком у тривожні дні.
Як я виглядала, як я виглядала:
Може, прийде звістка радісна мені!
Я не похилюся, з болю не заплачу,
Про коня вороного людям не скажу.
А любов юначу, а печаль гарячу
Хусточкою тою щиро пов'яжу.
Вийду за ворота, стану, як тополя,
Хусточка кривава вдалі голубій.
Щоб бійці в дорозі, а танкісти в полі
Милих споминали. Ідучи на бій.

Ведучий 3

Ешелон відправлений на фронт...
Ешелон прямує в сорок перший,
За криваво-синій горизонт
Їде недовершене завершить.
І позаду пройдена весна.
І таку весну лише любити.
По вагонах – молодість одна,
Для якої суджено не жити,
І біжить пероном, навздогін
Сива юність зі шкільного балу.
В платті білім, сонячно-легкім,
З квіткою, що по дорозі впала.

на фоні пісні „Священна війна”

Ведучий 1

Танки, танки..., Скільки їх?
Було двадцять, лишилось сім.
Ще б годину! Одну! Небагато... ще трохи...
Вистоять!
На гвардійському напрямку цім –
Наші, наші ідуть нам на допомогу.
Перемога!
Ні метра, ні кроку назад!
Уперед!!!
За потоптаний щастя українського сад.
За Україну – розметаєм ворожії душі!

Хлопець (у військовій формі)

На фронт рушав воєнний ешелон,
І тужний плач летів услід за нами.
В кишені був у мене медальйон
З адресою заплаканої мами.
Душа щеміла після розставань,
Мов краяли її дошкульно леза.
Мелодію тривог і сподівань
Вистукували рейки і колеса.
В донських степах,
Під Курськом і Орлом
Крізь град картечі й віхолу зубасту
Ішли пліч-о-пліч разом напролом
Під кулями в стрімкий зухвалий наступ.
Могилами позначуючи шлях.
Ми брали штурмом станції і ріки,
І прізвища полеглих у боях

Вросли в анкету пам'яті навіки.
Чекай наш краю, я вернусь до тебе!
Та гірко й трудно глянути було
На білостінну велич Сталінграда,
На волзьких плес ясне, злотисте скло,
Розбите чорним вибухом снаряда.

Дівчина

Боець, напившись волзької води.
Відчув – вона йому терзає душу:
Умри, а стій! Умри – не відійди!

Солдат

Я так зроблю, я вистою! Я мушу!

Ведучий 2

Він став на смерть. Він смертним боєм бивсь.
Шляхів назад на відав він віднині.
Він в землю вгризся, кров'ю й пилом вкривсь
На обороні волзької твердині.
Як непохитні витязі війни,
В огні, в диму сталльної веремії
Стоять сини великої Росії
І України милої сини.
Казах, грузин стоять із ними поряд,
Узбек, таджик, вірменин, білорус.
Стоять, як мур, під дужим Сталінградом –
Незламний мур, і дружба, і союз!

Ведучий 1

До Дніпра зійшли тумани, розвиднівся світ.
Готувались батальйони вирушать в похід.
Зеленіють верболози, шелестить трава.
Розболілась в командира сива голова.
Жаль старому капітану молодецький цвіт
А солдати шикувались, рушили в ПОХІД.
Між серпневого світанку чорні кірзяки.
Де ж ви, хлопці, загубили молоді роки?
Біла чайка пролетіла, сіла в очерет.
В капітана на колінах вицвілий планшет.
Змокла спина. Ще хвилинка - і почнеться бій.
Хтось шепоче: «Я загину, хто розкаже їй?»
Піднімалися в атаку молоді бійці.
Бий фашиста! Бий собаку! Добре, молодці!
Підіймалися батальйони, розгорівся стрій.
Танки, зірвані понтони, куль бджолиний рій
Ні, не скинули плацдарму славні козаки.
Підставляли під гармати зранені боки.
На траву упали роси, наче краплі мрій.
Готувались батальйони у наступний бій.

Ведучий 2

Шлях до перемоги тяжкий. Він проходив через окопи і партизанські ліси, через підпілля й гестапівські катівні, через розпач і віру.

Ведучий 3

Гніву вибух святий наростав
В смертній битві січневого дня.
І в сталевому скреготі лав
Затріщала фашистська броня.

(На фоні мелодії 7-мої симфонії Шостаковича.)

Ведучий 1

В атаку фрїци кидались аж тричі,
Та тричі й падали. В повітрі свічі
Повисли – й капала з них біла кров...

Прожекторами небо пописало!

Ворожу силу до самих основ

Від сили нашої стрясало!

Ведучий 2

І потрясло! І потрясло навіки!

Текло ворожої там крові ріки.

Пора фашистів знищити, пора!

Навчилися ми перемагать. До зброї!

І нареклись героями Дніпра

Нам милі воїни-герої.

Ведучий 3

Визволялись міста, визволилися села. Нові кровопролитні бої нові звільнені території. Таким був переможний марш нашої армії 1943 року.

Ведучий 2

Внаслідок бойових операцій 1944 року всю нашу землю було звільнено від ворога, а армія приступала до своєї великої місії визволення народів Європи від фашизму.

Хлопець

Кордон! Ми знову повернулися сюди, і вартовий став на тому самому місці, де він стояв 22 червня 1941 року. Ми не забули нічого, але багато чого навчилися. Ми живі, змужнілі й досвідчені. А чи живий ти, ворожий авіаторе, з залізним хрестом на грудях, ти, який в ту далеку чорну неділю скинув на цю прикордонну будку першу бомбу зі свого літака? Чи думав ти тоді, що все так обернеться, що бійці нового, народженого битвами 2-го Українського фронту в своїх зелених безсмертних гімнастерках знову з'являться на берегах цієї ріки й переплывуть її? Доля! – сказав би ти. Так! У справедливих армій доля завжди прекрасна!

Дівчина

Шлях наших армій не був позначений ні шибеницями, ні концтаборами, ні фабриками смерті... В скількох хатах за нас молилися! В скількох вікнах нас виглядали! Не лише ненависть, а насамперед любов рухає наші армії вперед. Гаряча братерська любов до всіх чесних людей на землі.

Ведучий 1

Закінчувався 1944 рік, рік вирішальних наших перемог...

Ведучий 3

На берлінську вулицю, де з двох боків перішив смертоносний дощ, вибігла маленька дівчинка. Наш солдат кинувся у вогонь і гуркіт, закрив дитину своїм тілом, урятував. А потім під захисним вогнем однополчан приніс дитину в сховище. Так і стоїть він, воїн-визволитель, увічнений у мармурі, в берлінському Трептов-парку з урятованою дівчинкою на руках. Пам'ятник нашої Перемоги.

Солдат

Закінчилася Друга світова війна... Стою з автоматом на порозі нової епохи й думаю: яку могутню й темну силу ми перемогли! Я щасливий, що не став злим, що житиму без ненависті й страху, що збагнув своє місце на землі.

Дівчина

Він стояв біля Бранденбурзької брами. Перед ним проходили незліченні ряди його товаришів, і він бачив над їхніми головами сяйво материнських благословінь.

Ми свято шануємо пам'ять усіх,

Хто власним життям нашу юність зберіг,

Хто впав за свободу у грізну годину,

За землю священну, за Україну.

Ведучий 2

Нашу пам'ять обпалює Вічний вогонь,

Де граніти і зелені повінь,

До священного чистого світла його

В день весни ми приходим на сповідь.

Уклонитися тим, хто поліг у бою,

Хто прикрив рідну землю собою...

Ведучий 1

Жива людська пам'ять... не старіє вона з роками, не тьмяніє. Вона стукає з наші серця дзвонами Хатині, попелом концтаборів, солдатськими обелісками. І поки існуватиме рід, існуватиме і пам'ять, бо без неї немає майбутнього.

Ведучий 2

Той день незабутній почавсь уночі,

І рівно о третій годині!

Гриміли гучніше гармат приймачі

На радість усій Батьківщині:

Прийшла Перемога!

Фашизму кінець! –

Котилося знову і знову...

І рівно о третій народ наш увесь

Збудивсь, як по трубному зову...

Єднала, братала нас, чесних людей,

Зоря всенародного свята:

Кого б хто не стрів – пригортав до грудей,

Як рідну сестру і як брата.

Підводилось сонце.

На мітинг у сквер спішили ми, світлі і мужні...

Брати мої! Друзі! Давайте й тепер

Такі ж будем щирі і дружні!

Щоб знов не вривались в літа молоді

Зловісні сирени тривоги,

Щоб кожен наш день в життєдайнім труді

Був сяючим Днем Перемоги!

Дівчина

Печаль живе у дворищі старому,

Бо ти колись не повернувсь додому.

Не повернувсь з дороги фронтової,

Не залишив листа з передової.

Як ти поліг у тім далекім Бресті?

В ті перші дні, в бою, таким запеклім...

Що відчував в страшні хвилини бою?

Загинув як? Що сталося з тобою?

Ведучий 3

Він ішов, бо вірив в перемогу.

Він знав, що може не прийти.

В світи стелилася дорога,

Але він мав її пройти.

Сльозами проводжала мати,

Услід дивилося село.

Він знав, що буде воювати

За мир, за волю, за добро.

Солдат

Погойдує вітер зарошені квіти –

Це травень по світу іде.

Пробачте нам, рідні,

Пробачте нам, діти.

Що вас не обнімем в цей день.

А як би хотілось! Берізоньки білі

Шепочуть у нас в головах.
Послухайте, рідні, послухайте, милі. –
То біль наш у їхніх словах.

Ведучий 2

Уклін вам до землі, мій вічно юний діду.
Бо впали ви на полі, щоб відвернуть біду.
Я вам, дідусю рідний, до смерті вдячний буду,
Бо день сьогодні мирний, а я до школи йду.
Простіть мене, безсмертний, не знаю, де могила,
І квіти я ніколи до вас не принесу.

Ведучий 1

Велика вдячність усім тим, хто кував Перемогу, пам'ять про цих людей ми пронесемо у своїх серцях через усе життя. Без минулого не може бути майбутнього. Тож схилимо низько голови перед пам'яттю тих, хто назавжди лишився в нашому серці, хто віддав життя за наше майбутнє, за ясне й мирне небо.

Дівчина

Пишу цей лист в блакитне небо.
Тебе давно вже на світі нема.
Але душі моїй так треба.
Щоб ти почув мої слова.
Не бачила тебе ніколи,
А зараз так тебе люблю –
І тільки сонечко заходить,
За тебе Господа молю.

Дівчина

О пам'яте, всесильна, всемогутня.
Не дай забути тих, кого нема,
Не доведи, о Матінко Пречиста,
Щоб в наші душі вкралася зима.
Терзай же душу спогадом жорстким,
Волай до серця кожного із нас,
Не дай дивитись збайдужілим оком
На очі матері, що плакали не раз.
О, царице, Пам'яте народу,
Не сховай у вічності своїй
Сторінок безсмертних і величних
Тих жорстоких, грозових подій.
Молюсь до тебе, Пам'яте, молюся
Не тільки у травневий світлий час.
Вклоняюся до тебе і горнуса.
Не полишай, о Всемогутня, нас.
Не дай забути, щоб не повторити,
Не дай згасити, щоб не розпалить.
Гарячу й чисту кров мого народу,
Не дай, о Господи, ізнов пролить.

Ведучий 2

Я знаю, що минуть роки, змінюватимуться покоління. Настане той час, коли зовсім не залишиться живих ветеранів війни, але зостанеться пам'ять про них, про їхні подвиги, про ту страшну війну, яка забрала життя мільйонів людей, принесла лихо і горе на нашу українську землю. І від нас усіх залежить, щоб це залишилось у пам'яті прийдешніх поколінь. Тож пам'ятаймо про все і про всіх!

Ведучий 1 (під мелодію „Хвилини мовчання”, муз. О. Білаша).

Летять, відлітають у вічність роки. Роки, скільки б їх не минуло, не зітруть у народній пам'яті імена захисників Вітчизни. Схилимо ж голови перед світлою пам'яттю тих, хто віддав своє життя, ввійшовши в безсмертя. Вшануймо їх хвилиною мовчання.

Дівчина

Старенька мати йде до свого сина...
Гранітні плити плачуть під ногами,
Стукоче серце в грудях, ніє спина.
Синочку, рідний, йди в обійми мами.
Я пригорну до тебе свої руки,
Зцілюю рідні-рідні оченята...
Як важко було у часи розлуки
Без тебе жити і без твого тата...
Тече сльоза і падає на плити.
Із стели очі дивляться хлоп'ячі,
Їм тільки жити, жити і творити
Вони ж навек залишаться дитячі.
Стоїть старенька й плаче, ні – ридає...
Перед очима в неї похоронка,
І бій, що котрий день вже не згасає,
І у землі пекуча та воронка.
- Синочку, рідний, чуєш, як курличуть
У синім небі сумно журавлі?
Вони ж тебе до себе кличуть, сину,
А ти лежиш в холодній цій землі.
Я чую, мамо, чую, як співають
Мені над Україною пісні,
Ти не журись, я крила розпростаю
І прилечу до тебе уві сні.
Українським рушником зітру сльозинку
І поцілую в сивеє чоло...
- О синку, рідний, мій єдиний сину,
Як хороше мені б тоді було!
Стоїть старенька мати на могилі,
І навіть квіти плачуть мовчазні...
Від сина погляд відвести не в силі,
А син довічно житиме у сні.

Ведучий 3

Шановні ветерани! На вашу долю випало побувати в найпекельніших місцях: замерзати в окопах, іти на шалений ворожий вогонь. Ішли в атаку, падали скошені кулями, ховали товаришів і загоювали свої рани – і знову в бій. Вам випало щастя дожити до Перемоги, та ніколи не згасне пам'ять про ті бурхливі роки, про тих, хто з вами пліч-о-пліч наближав цей День. Вам завжди вбачатимуться у хвилюванні Вічного вогню обличчя загиблих побратимів. Низький уклін вам, сивочолі ветерани.

Хлопець

Здолавши смерть у праведному герці,
Крізь небуття із марева війни
Вони приходять в материне серце
В боях полегли воїни-сини...
У наші дні, крізь відстані і строки,
В могилах братських, подолавши сні.
На зустріч з Матір'ю-Україною щороку
Бійці приходять кожної весни.
Вояцька честь у них одна й та ж сама,
Що і в боях: один супроти ста –
З останнім словом, найріднішим, – „мамо”
На спрагою запалених устах.
В тім слові все: і торжество над смертю,
І звернення до совісті людей,

І все життя, продовжене в безсмертя,
Як промінь світла в темряві ночей.
Зборовши смерть у праведному герці,
Величні ви і прості водночас –
Сини Вітчизни з Прометея серцем,
Ми всім життям рівняємось на вас!

Під звуки мелодії „День Перемоги” учні вітають гостей, даруючи їм квіти

ХАЙ БУДЕ ВІЛЬНА УКРАЇНА НА ВСІ ЧАСИ, НА ВСІ ВІКИ

Урок мужності

Світлана Петренко,

бібліотекар Ужгородського ВКУ КНТЕУ

Мета: ознайомити учнів із трагічною сторінкою нашої історії, прищеплювати любов до неньки - України, формувати готовність служити Батьківщині своєю працею та стати на захист державних інтересів країни, виховати патріотичну свідомість, розвивати бажання стати гідними громадянами України.

Обладнання: Державні символи України, Шевченківська світлиця, музична апаратура.

Місце проведення: бібліотека.

На урок запрошені: бійці «Батальйону правого сектора» Добровольчого українського корпусу

(ДУК), позивні яких – Люстратор, Рижий, Кок, Бастер і Руслан Каганець та члени «Жіночої боївки» 1-го батальйону ДУК ПС Гера, Вольф і Фрея.

ХІД УРОКУ:

I. Організаційний момент.

Звучить Гімн України.

Учениця:

Тобі Україно, мій мужній народе,
Складаю я пісню святої свободи
Усі мої сили і душу широку
Й життя я віддам до останнього кроку,
Аби ти щаслива була, Україно,
Моя Батьківщино!

II. Основна частина

Бібліотекар:

Корисно було б почати сьогоднішній урок мужності з символічною назвою «Хай буде вільна Україна на всі часи, на всі віки» зі слів про те, що ми можемо захищати нашу країну, так само, як зараз наші солдати захищають її зі зброєю в руках. Ми можемо захищати нашу країну, показуючи любов до неї. Ми можемо використовувати національні елементи в нашому одязі, тобто сказати, що патріотизм – це добре. Ми захищаємо самих себе, наші ідеали, нашу Батьківщину, нашу країну.

Наша країна переживає один із гострих і переломних моментів у своїй долі. Зараз ми відстоюємо незалежність, ми відстоюємо нашу Батьківщину.

Наші діти – це думаючі люди, і на їх свідомий вік, на вік, коли вони приймають рішення, формулюють свої моральні принципи – припала війна.

Учениця:

Україно, вставай піднімайся на ноги,
Хай не знищать тебе вороги,
Бо ж російські брати на нас сунуть війною
Чи вбивати їм всім до снаги?!
Україно, вставай піднімайся ти чуєш?
Майорять рідні скрізь прапори
Гей отямся, Росіє, подивись з ким воюєш.
Прибери руки геть від сестри!
Україно, вставай, піднімайся, ми знаєм,
Що настане ще мир, прийде час
Неба синя блакить, сонце радо засяє,
Бо ж родинний вогонь ще не згас!

Учениця:

Бували війни й військові свари:
Галагани, і Киселі, і Кочубеї – Нагаї –
Було добра того чимало.

Минуло все, та не пропало.
Остались шашелі: гризуть,
Жеруть і тлять старого дуба...
А од коріння тихо, любо
Зелен і парості ростуть.

І виростуть; і без сокири
Аж зареве та загуде,
Козак безверхий упаде,
Розтрощить трон, порве порфіру,
Роздавить вашого кумира,
Людській шашелі. Няньки,
Дядьки отечества чужого!

Не стане ідола святого,
І вас не стане,- будяки
Та кропива – а більш нічого
Не виросте над вашим трупом.
І стане купою на купі
Смердячий гній – і все те, все
Потроху вітер рознесе,
А ми помолимося Богу
І не багатіі, не вбогі.

Звучить пісня «Повертайся живим...», у виконанні учениць групи № 16.

Бібліотекар:

Ми – патріоти – дочки і сини
Для твого блага все в житті здолаєм!
Бо ти найкращий, краю мій ясний,
Вітчизну й матір ми не вибираєм!

Та не всім це до душі. Росія ніяк не може пробачити Україні її незалежність. Ліна Костенко писала: «У кожній нації свої хвороби. У Росії – невиліковні». Вороги розуміють, що тільки розділивши, посіявши ворожнечу, нас можна буде й надалі тримати в покорі. Мені хочеться згадати слова Григорія Сковороди, який сказав про наш народ: «Не вчить яблуню родить яблука. Краще відженіть від неї свиней». Це була відповідь недругам і ворогам, які намагалися довести, що українська нація є недержавною, приреченою на другорядні історичні ролі. І щоб зробити нас слабшими, недруги намагаються нас розсварити. Російські сепаратисти зазіхають на територіальну цілісність нашої держави. На сході точаться криваві бої. Там вирішується доля і

майбутнє України. Ми знаємо, що ми – єдині, що перемога буде за нами. Єдина Україна – іншого шляху у нас немає.

Саме за це зараз в АТО воюють сини – герої. На полі битви – захисники, воїни. Вони мужні, сміливі, хоробрі. Не шкодуючи власного життя, захищають неньку Україну. І сьогодні до нас я запросила гостей мужніх, відважних бійців «Батальйону правого сектора» Добровольчого українського корпусу (ДУК), позивні яких – Люстратор, Рижий, Кок, Бастер і Руслан Каганець та члени «Жіночої боївки» 1-го батальйону ДУК ПС Гера, Вольф і Фрея. *(виступ бійців)*

Учениця:

Мені однаково, чи буду
Я жить в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині –
Однаковісінько мені.
В неволі виріс між чужими
І, неоплаканий своїми,
В неволі, плачучи, умру.

І все з собою заберу,
Малого сліду не покину
На нашій слаavnій Україні,
На нашій – не своїй землі.
І не пом'яне батько з сином,
Не скаже синові: - Молись,
Молись, сину, за Вкраїну
Його замучили колись. –

Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та неоднаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

Бібліотекар:

Зараз наша держава переживає тяжкі часи і кожен намагається допомогти, внести свій вклад у майбутнє. Ми пам'ятаємо наших героїв, які цієї зими боролися проти несправедливості, стояли на смерть за незалежність нашої держави. «Небесна сотня» називають їх, низький уклін їм. Ми серцем і душею з тими, хто й у ці дні боронить нашу свободу на сході України, пам'ятаємо тих, хто віддав своє життя задля нашого щасливого майбутнього.

Учениця:

А на моїй землі іде війна,
Стріляють танки і ревуть гармати.
Сповита горем, в чорному вбранні,
Сльозами вмилаь не одна вже мати.
І найкращі з кращих падають від куль,
Грудьми своїми землю прикривають.
Сумним набатом в селах і містах,
Звучать слова: «Герої не вмирають!»
Вони живуть навіки у серцях
І в пам'яті народу України.
І не дозволять нашим ворогам
Перетворить Вітчизну на руїни.
Ми вистоєм. Здолаємо катів,
Як маків – цвіт розквітне Україна!
На тих місцях, де йдуть тепер бої,
В земнім поклоні схилиться калина.

Давайте хвилиною мовчання вшануємо їхню пам'ять... (хвилина мовчання)

III. Заклучна частина

Бібліотекар:

Ви – майбутнє України. Тож своїми знаннями, працею, здобутками примножуйте її культуру, своїми досягненнями славте її. Будьте гідними своїх предків, любіть рідну землю, бережіть волю і незалежність України, поважайте свій народ і його мелодійну мову. Шануйте себе і свою гідність, і шановані будете іншими.

На цьому наш урок мужності закінчений. Любіть свою Україну, гордіться нею, примножуйте її славу, бо ми того варті. **Слава Україні!**

Звучить Гімн України

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

Вечір-реквієм

Роман Н.В., викладач, класний керівник

ДНЗ „Мукачівський центр професійно-технічної освіти”

Мета: вшанувати пам'ять героїв Небесної сотні, прищеплювати любов до Батьківщини, виховувати патріотичну свідомість, розвивати бажання стати гідними громадянами України.

Обладнання: мультимедійна дошка, банер Небесної сотні, музичний супровід.

Вечір-реквієм проводиться під музичний супровід.

Викладач

Ще рік тому такі вигуки, як „Слава Україні! Героям слава!” були просто вітальними словами...

Лише словами, якими розпочинали свою промову численні оратори зі сцен Майданів не лише на теренах нашої держави. Але наразі вже точно зрозуміло, кому ці слова адресовані, і ні в кого немає сумнівів, що ці герої – Небесна Сотня.

Це герої, котрі у найважливіший момент не злякалися, вони пожертвували собою заради кращого життя усіх у нашій країні, а також засвідчили справжній патріотичний подвиг.

Сьогодні річниця Небесній Сотні. Тому цей вечір – реквієм, ми присвячуємо в пам'ять про загиблих на Майдані. Відео „Молитва за Україну”, (учні запалюють свічки)

Викладач

Історія будь-якого народу містить періоди, дати, які є вирішальними і доленосними в його житті. Ми повинні

пам'ятати і не забувати героїчні сторінки, коли проливали кров патріоти. Адже хто не знає минулого, той не вартий майбутнього.

Сьогодні вашій увазі буде представлено сюжети, які створені з фотографій та відеозйомок, відзнятих взимку 2014 року. Ви побачите хронологію від самого першого знімку де гарні, усміхнені, романтичні студенти вийшли на Майдан за свою європейську мрію. Ви побачите розвиток цих подій з усіма побоїщами. Я вважаю що ми всі повинні де б ми не були, чим би ми не займалися, у що вірили чи не вірили, ми просто повинні пам'ятати як це все було *Відео „Як все починалось”*.

1 ведуча

Україна не раз піднімалася з колін. Побита, поранена, та нездоланна для ворогів своїх, вона йшла ворогу під кулі, щоб захистити всіх своїх дітей. Терновим шляхом дійшла Україна до сьогоднішніх днів.

Сторіччями здригався мій народ
Від ярм, від зрад й кривавих заворушень,
І мову як духовний ополот
Втирали в бруд прямісінько у душах.
Шевченко вмер. І Лесі вже нема.
Є незалежність. Є уже свобода.
І все одно ще темно від примар.
І все одно щось гірко труїть воду.

2 ведуча

Здавалось все скінчилося, давно минуло і більш ніхто не пройде шляхом тих кривавих дій. Та не так здавалось, як вже сталося. Що робиться з тобою, чому ти плачеш, Україно? В вогні та диму страждають понижені і спалені міста. А найбільше серце обливається кров'ю за сотні дочок і синів, які загинули від куль власної влади. Ще болять і кровоточать рани, земля захлинається від крові та сліз матерів, сестер, побратимів.

Юнаки, батьки
Їх імена мені ніколи не забути –
Вони ж за мене полягли,
Так як і ті, що захищали Крути.
Щемить у грудях, і душа болить
За долю мого рідного народу.
Але у серці іскра ще горить,
І не втрачаю віру у свободу.

1 учень

Україно, на тебе боляче дивитись,
Нам залишається молитись.
Молитися за волю, за народ,
Щоб вже кінець-кінцем
Добитися свобод.
О, Боже наш, ти нас спаси!
Врятуй нам неньку Україну,
І не зроби з неї руїну.
Ми миру хочемо, добра,
Щоб Україна вільною була.
Всевишній, нам допоможи,
І Батьківщину збережи!

1 ведуча

За три місяці Україна прожила цілу історичну епоху.

30 листопада 2013 року у Києві на Майдан вийшли сотні молодих студентів, які всіляко підкреслювали мирний характер своєї акції. Злочинна влада вчинила замах на мирний протест. Десятки протестувальників були по звирячому побиті і у важкому стані потрапили до лікарень, а доля багатьох з них невідома і до сьогодні.

2 ведуча

Шоковані замахом на права і свободи людини та побиттям мирних студентів, сотні тисяч українців вийшли на Майдан Незалежності, вимагаючи покарання винних у побитті студентів та відставки злочинної влади.

1 ведуча

Після двох місяців мирних протестів підтримка мітингувальників зростала. Замість того, щоб мирно врегулювати ситуацію, 18 лютого 2014 року тодішня влада віддала злочинний наказ застосувати зброю і зробити „зачистку” Майдану, застосовуючи водомети, бронетранспортери і вогнепальну зброю.

2 ведуча

Постріл, другий! Розірвалася тиша!... і нестерпний біль... Кров, вогонь, стрілянина на ураження... Знову смерть, поранені, відірвані руки, проламані голови, вибиті очі, покалічені жінки, поранені священики.

1 ведуча

Справжня кровопролитна війна. Нас намагалися винищити за бажання мати людську гідність і самим обирати своє життя. Настав той час, коли кожен українець мав зробити вибір: або ти станеш рабом, або будеш вільною людиною і житимеш у вільній державі.

Викладач

На очах у всього світу влада розстрілювала свій народ. Та люди не здавалися. Зі сцени лунали молитви, гімн, патріотичні пісні. Гімн України лунав не тільки на Україні, його співали у всіх державах світу. Співали і підтримували, співали і вірили що ми встанемо з колін. Сусідня держава Польща, цілий день по всіх своїх телеканалах демонструвала один ролик, який я пропоную вам подивитися. *Відео „Україна очима поляків”*

1 ведуча

Проти мирних мітингувальників кинули внутрішні війська, спецпідрозділ „Беркут”, на дахах будинків розмістили снайперів. В один день тисячі мирних людей стали солдатами свого народу.

2 ведуча

Вони йшли голіруч проти озброєних беркутівців. А у них під ногами зривалися гранати, довкола свистіли кулі. Бійці спецпідрозділу „Беркут” застосували спецзасоби, декого розстрілювали впритул, захоплювали і добивали поранених.

На це мітингувальники „відповіли” камінням, бруківкою, яку розбирали прямо з-під ніг. Із засобів оборони у мітингувальників були тільки саморобні дерев'яні щити, дерев'яні палиці, барикади, створені з підручних матеріалів та палаючі автомобільні шини. Їх їдкий дим густою хмарою оповив Київ..

2 учень

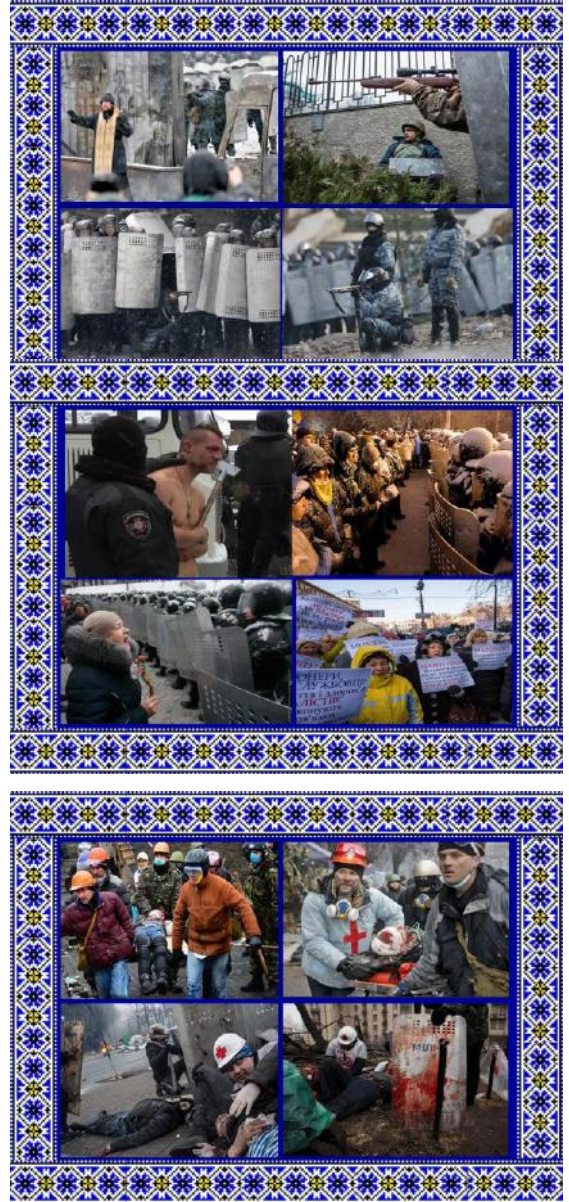
Мені наснилось, що вони зустрілись:

Убитий в Крутах й вірменин Сергій.

В саду едемськiм на травичці всілись:

„За що тебе? ” „За Україну, друже мій”.

Ти знаєш і мене за неї вбили,

Та це було вже років майже сто.
Тоді померли ми, щоб ви нам жили.
А вас вбивають... Вас тепер за що?"
"Ти пам'ятаєш, друже. Звісно, пам'ятаєш,
Як біло-біло в нас цвітуть сади.
І ти цей запах п'єш. І ти його вдихаєш ...
Я б все віддав, щоб хоч на мить туди."
"А я ще ввечері узяв дівча за руку
Й тихенько так до серця притулив.
Тоді не знав, що Бог уже розлуку
Навіки на землі нам з нею присудив.

1 Ведуча

Тисячі поранених і майже 100 людей було вбито снайперами та бійцями спецпідрозділів. Серед них – науковці, викладачі, студенти, вчителі, художники, архітектори, театральні режисери, громадські активісти. Кров цих людей стала вироком для злочинної диктатури. Ця „Небесна Сотня” своїм життям викупили свободу для мільйонів українців і дає шанс збудувати нову демократичну правову державу.

Викладач

Безсмертні душі вбитих і закатованих відійшли у небеса, але вони вічно житимуть в народній пам'яті, бо „Герої не вмирають!”

Відео „Реквієм”

3 Учень

І мовчки сотня непокорених героїв
відходила у чисті небеса,
і погляди знесилених мільйонів
дивились вслід братам, батькам, синам;
Вони загинули за нас весною
Віддали все що було в їхньому житті
І ринули у небо сотнею святою
Боронити звідти нас від ворогів
у темне небо по руках в відкритих трунах
до світу кращого крізь сльози матерів,
не буде прощення убивцям й нам не буде,
коли непомщеними лишаться всі ті, хто так любив,

4 Учень

Хто не дістався правди, оступившись на півкроці,
горять серця, палають вільні душі,
зійшла зоря, гряде нове життя,
герої не вмирають, кличуть нас на барикади,
і хай прийме тіла їх мерзла ще земля,
витає дух нескореної волі,
гримлять щити, молитви і пісні,
рядами рівними між нас ідуть герої,
усі, хто голову поклав в ці темні дні.
З очей мільйонів – сльози потекли;
Серця мільйонів – болем умивались...
Серця ж Героїв битись не могли,
І очі їхні вже не відкривались.
А сотню вже зустріли небеса..

5 Учень

Летіли легко, хоч Майдан ридав...
І з кров'ю перемішана сльоза....

А батько сина ще не відпускав..
 Й заплакав Бог, побачивши загін:
 Спереду – сотник, молодий, вродливий
 І юний хлопчик в касці голубій,
 І вчитель літній-сивий-сивий..
 І рани їхні вже не їм болять..
 Жовто-блакитний стяг покрив їм тіло..
 Як крила ангела, злітаючи назад,
 Небесна сотня в вирій полетіла...
 На небі спокій їх чекає вже;
 І Вічна Пам'ять на землі настала.
 За них ми Богу молимося лише,
 Та промовляєм: Слава! Слава! Слава!

2 ведуча

Сусіде, брате, і синочку, й тату,
 Чому на небо вас пішло багато
 Чи чуєш, брате, Україна плаче?
 Увесь Майдан співає "Пливе кача"...

Відео «Пливе кача»

6 учень

Майдан... з Героями іде прощання...
 Тисячі людей зібралися в цю мить.
 Для когось на землі вона передостання,
 А хтось в землі сирій вже мирно спить...
 Вже не побачить батько,
 не зустріне мати...
 Живого сина в світі більше вже нема...
 Прийшли у путь останню провадити
 Своїх Героїв... вічна їм честь й хвала...

1 ведуча

Ці люди – справжні герої. Вони загинули як герої і проводжають їх, як героїв. У кожному районі, кожному місті й селі зупиняються процесії, що везуть домовини з тілами загиблих, і місцеві люди, навіть серед пізньої ночі, зі свічками в руках, в дощ і холод, зі слізьми на очах віддають останню шану героям.

Викладач

Пливуть гроби по морю,
 як човни - по морю рук,
 по морю сліз і гніву.
 Пливуть в човнах розтерзані сини
 на хвилі молитов і переспіву.
 Так ніби в жилах замерзає кров,
 а потім б'є у скроні голос крові
 за тим, хто тихо жив, а відійшов
 у дзвонах слави праведним героєм.
 Пливуть човни, гойдає кожну лодь
 людська долоня, тепла і тремтяча,
 човнами править втишений Господь,
 а серце розривається і плаче.
 І кожна мати плаче, і пече
 їй кожна рана у чужого сина.
 Стоїть Майдан братів – плече в плече
 і разом з ним ридає Україна.

Нехай же вам, герої, віддає
Святий Петро ключі від того раю,
де убієнний ангелом стає,
бо він герой. Герої не вмирають.
Герої не вмирають. Просто йдуть
з Майдану – в небо. В лицарі – зі смерті.
Пливуть човни. Пливуть човни. Пливуть...
Героєм слава – вписано у серці.

Мамочко, вибач за чорну хустину
За те, що віднині будеш сама.
Тебе я люблю. І люблю Україну
Вона, як і ти, була в мене одна.

Викладач

Так шкода тих, хто вже не вернеться до дому,
Не скаже більше: „Мамо я прийшов”,
Хто не почує більше крику болю
Із маминих й сестринських вуст.
Так шкода тих, хто вже навіки згинув,
І пам'ять за собою залишив,
Як він беріг свою державу – Україну,
І не даремно все це він робив.
Та матері від цього не полегша,
Бо сина їй вже не вернуть,
І лише в пам'яті згадає ту усмішку,
Що дав він їй коли пішов в далекий путь.
Заплаче мати над могилою сина,
Сестра та друзі пустять теж сльозу.
Як хтось посмів підняти кулемет на того,
Хто лиш любив та захищав сім'ю.

Аудіозапис

Мамо, не плач.
Я повернусь весною.
У шибку пташинкою вдарюсь Твою.
Прийду на світанні в садок із росюю,
А, може, дощем на поріг упаду.
Голубко, не плач. Так судилося, ненько,
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає
І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває
Душа за тобою, рідненька, щемить.

А сотню вже зустріли небеса...
Летіли легко, хоч Майдан ридав...
І з кров'ю перемішана сльоза...
А батько сина ще не відпускав...
Й заплакав Бог, побачивши загін:
Спереду – сотник, молодий, вродливий,
І юний хлопчик в касці голубій,
І вчитель літній – сивий-сивий...
І рани їхні вже не їм болять...
Жовто-блакитний стяг покрив їм тіло...
Як крила ангела, злітаючи назад,
Небесна Сотня в вирій полетіла...

2 ведуча

Тисячі людей ідуть на Майдан віддати шану Героям Небесної Сотні, запалюють свічки і ставлять квіти. Здається, що всі квіти Землі перенеслися на Майдан. Оживає Майдан – оживає Україна.

8 Учень

Ми чули, як плакала Вкраїна
Їй було шкода всіх своїх синів
Та знов повстала із руїни,
Щоб пам'ятати славних козаків
Своїх героїв, вірних патріотів
Які боролись за чужі життя
І рідну маму, що у дома
Що припадала до вікна,
І виглядала свого сина,
А сина уже давно нема!
Він ще тієї ніченьки полинув
У вічний сон, до неба він горнувсь
І жаль великий, що більш не вернеться додому
Та жаль ще більший, що його вже не вернуть!

2 ведуча

Хай палають свічки пам'яті загиблих героїв „Небесної Сотні” у наших серцях.

Викладач

Коли зі сцени повідомили, що в одного загиблого - четверо дітей, у другого - єдина трирічна донечка залишилася круглою сиротою, бо мати померла ще раніше, а третій - ще взагалі не встиг пожити, йому лише 19 років... І тут багатотисячний Майдан заплакав так по-дитячому пронизливо, як ніби він теж став цією сиротою, що плаче за втраченими батьками... І тут майже вся площа, почала читати „Отче наш”. Молитву, яка багато разів звучала на площі і у кожного на вустах. І тільки зараз, ми почали розуміти, що вислів „душу й тіло ми положим за нашу свободу” став української нації не просто словами гімну. Герої які загинули це справжні солдати-воїни. Солдат без душі - кілер. Солдат з душею - воїн. Небесна Сотня віддала життя за кожного з нас !!! Не забуваймо про це!!!! І саме зараз хочу звернутися до всіх присутніх: „Бережіть серця свої, щоб не стали каменем!”! Розбудуйте в душах Божий храм, щоб не повторити братовбивства !!! Вічна пам'ять героям ! І на завершення, я прошу вас заспівати разом з нами щоб голоси наші були почуті навіть нашими загиблими героями !”

СЛАВА УКРАЇНІ !!! ГЕРОЯМ СЛАВА !!!

Відеоролик „Заспіваймо пісню за Україну”

УКРАЇНА – ЄДИНА КРАЇНА

Сценарій першого уроку

Гулович Н.Г., Іванова Н.О., класні керівники
Свялявського професійного будівельного ліцею

*Всім серцем любіть Україну свою,
І вічні ми будемо з нею
(В. Сосюра)*

Обладнання: Конституція України, географічна карта, портрети поетів Тараса Шевченка, Лесі Українки, список прізвищ земляків, що зараз воюють за єдність нашої країни, свічки. державна символіка, карта України, портрет Т.Г. Шевченка (в рушнику), лампадки, чорна хустина, вирізані з білого паперу голуби, ручки, олівці, вирізані з кольорового паперу; українська народна пісня „Плине кача по Тисині” у виконанні Пікардійської Терції; фонограма пісні „Україночка”, музика Г. Татарченка, слова А. Демиденка; Мирослав Скорик „Мелодія”; Ярослав Джусь „У смузі світла”, композиція на бандурі; оркестр Поля Морія „Токатта”.

Викладач 1

Доброго дня, учні! Ми раді вітати вас у стінах нашого ліцею. Сьогодні ви стали першокурсниками і протягом трьох років будете навчатися у нашому навчальному закладі. З чим вас і вітаємо!

Викладач 2

Отже, тема нашого першого уроку „Україна – єдина країна”

Щасливі ми, що народилися на такій чудовій, багатій, мальовничій землі - на нашій славній Україні! Тут жили наші діди і прадіди, тут живуть наші батьки, тут коріння роду українського, що сягає сивої давнини. *Відео „Моя Україна”*

Викладач 1

Багатовікова історія українського народу, народу-великомученика, на долі якого було досить лиха... Майже кожне століття, як свідчать джерела, розпочате голодними роками, наслідками епідемій, спустошливими війнами, чужоземними навалами. З XV століття, з часів козаччини, почалася національно-визвольна боротьба за побудову незалежної самостійної держави. Але шлях до незалежності був тяжкий і тернистий. Важко назвати країну, яка б пережила те, що пережила Україна за більш ніж пів-тисячолітнє поневолення (1240 - 1991 р.)

Викладач 2

У минулому Україна була розділена на частини, єдиної держави не існувало. На півдні було розташоване Кримське ханство, яке утворилось у XIV ст. Яничари постійно нападали на нашу країну, грабували міста і села, спалювали їх, забирали людей у полон. Українське населення дуже страждало від цих набігів. Щоб протидіяти ворогам на цих землях у XV ст. виникло козацтво. Серце козацької держави знаходилося на найбільшому острові Дніпра – Хортиці.

Викладач 1

Кожний чоловік міг стати козаком, якщо виконував такі умови: говорив українською мовою, сповідував православ'я і був не одруженим. Жінкам не дозволялось навіть заходити на територію Січі. Існував випробувальний термін сім років, після чого людину зараховували до Запорізького війська. Січ була українським військом: організованим, дисциплінованим і боєздатним. Козаки виконували роль прикордонників, захищаючи південні кордони України від нападів кримських татар, підтримували селянські повстання в боротьбі проти посилення феодалного гніту, брали активну участь у визвольній війні під керівництвом Б. Хмельницького, стояли на сторожі православ'я та української мови. Нам є на кого рівнятись і з кого брати приклад...*Відео „Козаки”*

З давніх-давен, так повелося...

Сутужно жити довелося...

Й на тернах рідної країни,

Зросло козацтво України.

Як промінь ясний з поміж неба,

*В захисниках була потреба,
І тут з'явився він – козак,
Сталевих шабель він мастак.
Він вільним був, із духом сильним,
Був мужнім, хвацьким та кмітливим,
Народ в обіду не давав,
Невпинно ворогів вбивав.
За святу землю, матір, Бога,
Була йому одна дорога.
За покликом людської долі,
Щоб зберегти безцінну волю.
Немало пройдених шляхів,
Лягло й немало ворогів,
Та лиш КОЗАК стоїть й понині,
На нашій славній Україні.*

Викладач 2

А зараз наші ведучі проведуть конкурс „Чи знаєте ви Україну?”

Учень 1

1. Столиця України. (*Київ*)
2. Що означає слово „козак”? (*Вершник, вільна людина*)
3. Герб України (*Тризуб*)
4. Кому не дозволялося заходити на територію Запорозької Січі? (*Жінкам*)
5. Зі скількох областей складається Україна?
6. Обрядовий хліб, який печуть на Великдень. (*Пасха*)
7. Найвища гора України. (*Говерла*)
8. Найвідоміший футболіст України сучасності. (*Андрій Шевченко*)
9. Грошова одиниця України. (*Гривня*)
10. Колір прапора України. (*Блакитно- жовтий*)
11. Розписані великодні яйця. (*Писанки*)
12. Найбільше озеро України. (*Синевир*)
13. Зібрані цього дня лікарські трави вважаються найцілющими. (*Свято Івана Купала*)
14. Скільки страв повинно бути на столі у Святий вечір? (*Дванадцять*)
15. Швидкий український танок. (*Гопак*)
16. Яка українська поетеса взяла собі псевдонім – назву своєї національності. (*Леся Українка*)
17. На території якого материка розташована Україна? (*Євразія*)
18. Які ви знаєте страви закарпатської національної кухні?
19. Які національні меншини проживають на території Закарпатської області?
20. З якими країнами Європи межує Закарпаття?

Учень 1

Ну що ж, ви добре знаєте історію рідного краю і сподіваємося, що ваші знання допоможуть вам стати гідними громадянинами ми і патріотами своєї Батьківщини, брати активну участь у житті групи, відчувати свою причетність до лицейного життя і до життя країни.

Учень 2

Любити природу, берегти і примножувати її багатства: садити сади, ліси, квіти, розчищати джерельця, щоб не міліли річки. Турбуватись про майбутнє нашої держави. Берегти історичні і духовні пам'ятки нашого народу, не руйнувати, а вивчати і творити нову історію рідного краю.

А зараз давайте подивимося на наше мальовниче Закарпаття (*відео*)

Учень 1

Ми, українці, повинні пишатися тим, що наша Україна ніколи не поневолювала інші народи, не вела загарбницькі війни, а лише захищала себе від ласих на чуже добро близьких і далеких сусідів.

Учень 2

Відомий французький вчений Й. Г. Коль у 1841 році писав: „Немає найменшого сумніву, що

колись велетенське тіло російської імперії розпадеться, і Україна стане вільною державою. Час цей наближається поволі, але неухильно. Українці є нація з власною мовою, культурою та історичною традицією. Україна роздерта поміж сусідами. Але матеріал для Української держави готовий: коли не нині, то завтра з'явиться будівничий, що збудує з тих матеріалів велику незалежну українську державу”.

Учень 1

Про незалежну і важку долю українського народу неодноразово пророкував Тарас Григорович Шевченко. Майже через двісті років ми розуміємо його слова, які є надзвичайно актуальними сьогодні. *Відео „крилаті вислови Тараса Шевченка”*

Учень 2

Здавалося б, довгожданий час незалежності настав. 16 липня 1990 року Верховна Рада Української республіки приймає важливий документ - Декларацію про державний суверенітет України. Декларація стала першим кроком до незалежності нашої держави. Так, Україна здобула волю і незалежність. Перед усім світом постала держава з давньою славною історією, оригінальною духовною культурою, зі своїми символами, мовою, чесними, працьовитими, миролюбними людьми - українським народом. 24 серпня 1991 року проголошено Акт про незалежність України.

Учень 1

Пройшло 23 роки... Сьогодні ми в скорботі й з великою вдячністю згадуємо Героїв Майдану, який став символом боротьби, символом утвердження прагнень до європейських цінностей у споконвічно європейській державі. І за цю боротьбу, за нашу з вами свободу й оновлення країни заплачено страшну ціну: своє життя віддали найкращі. І більшість з них – молоді, сильні. Ті, хто лише починав жити... Убиті в столиці герої мають стати прикладом для кожного свідомого українця, що маємо робити все від нас залежне, щоби ті смерті не були марними. *Відео „Небесна сотня”*

А сотню вже зустріли небеса..
Летіли легко, хоч Майдан ридав...
І з кров'ю перемішана сльоза....
А батько сина ще не відпускав..
Й заплакав Бог, побачивши загін:
Спереду – сотник, молодий, вродливий
І юний хлопчик в касці голубій,
І вчитель літній сивий-сивий...
І рани їхні вже не їм болять...
Жовто-блакитний стяг покритим їм тіло..
Як крила ангела, злітаючи назад,
Небесна сотня в вирій полетіла...

Учень 2

Споконвічна боротьба за волю України не могла не дати паростки волі, паростки свободи. Проте Росія, яка споконвіку була „старшим братом” щодо України хоче, щоб під його „чоботом” ми були завжди. Тому й розпалює національну ворожнечу, щоб зробити нашу державу розрізною та беззахисною.

Учень 1

Зараз нашій країні як ніколи потрібно бути єдиною та згуртованою. На цілісність нашої держави посягнули вороги і багато наших земляків на сьогодні мобілізовано до лав українського війська, тисячі патріотів вступили до лав добровольчих батальйонів. Вони з честю воюють на сході з терористами та російським сепаратистами, відвойовують та захищають кордони нашої держави. Давайте заслухаємо людину, яка пройшла підготовку у військовому штабі і за потреби може піти захищати нашу країну в будь-який момент. З нами поділиться своїми враженнями вчитель історії і Захисту Вітчизни Добоній Юрій Юрійович. *Відео „АТО”*

Учень 2

Тільки людина з добрим і чуйним серцем, роботяща і вольова може бути справжнім

патріотом і громадянином своєї держави, по-справжньому любити і захищати, відстоювати її інтереси і приносити велику користь. Що більше буде зроблено для цього сьогодні, то краще житимемо завтра, і будемо гідними називати себе українцями. Бо, як сказано в Біблії, „...хто шукає, той завжди знаходить, а хто вірить, тому по вірі його і воздається”. Хай Бог допомагає нам творити своє майбутнє своїм розумом, своїми руками і серцями.

Молюсь за тебе, Україно,
Молюсь за тебе кожен час,
бо ти у нас одна-єдина, -
Писав в своїх віршах Тарас.
Молюсь,- казав він, щоб у тебе
Не було між людьми війни,
Щоб завжди було чисте небо
На нашій стомленій землі.
Щоб завше у садку смерека
Весняним квітом під вікном цвіла
І прилітали з вірію лелеки,
Щоб гомін хвиль послухати Дніпра!

III. Підбиття підсумку уроку

Викладач 1

Ви - майбутнє України. Тож своїми знаннями, працею, здобутками підносьте її культуру. Будьте гідними своїх предків, любіть рідну землю, бережіть волю і незалежність України, поважайте наш народ і нашу мелодійну мову.

Викладач 2

Ми – Єдина країна! Двадцять чотири області, Автономна Республіка Крим, місто Севастополь та столиця України – Київ, розташовані на карті нашої держави. Від Ужгорода до Луганська, від Києва до Сімферополя. Незважаючи на усі негаразди, що відбуваються зараз, всі ми прагнемо одного - миру, спокою, міцної та квітучої держави та чистого неба над головою. Україна потребує нашої виваженості, єдності, мудрості. Ми пишаємося нашою молоддю. Вона активна, здатна відстоювати своє майбутнє. Ми повинні поважати себе, свою державу, тоді інші країни поважатимуть нас.

Викладач 1

Сьогодні ми провели з вами своєрідний патріотичний урок-дискурс. Ми сподіваємося, що кожен із присутніх засвоїв, як важливо бути патріотом своєї країни, берегти свою мову і культуру.

Викладач 2

Сподіваємося, що протягом наступних десятиліть ми будемо жити в єдиній, суверенній і незалежній Україні, над якою завжди буде мирне небо. Давайте послухаємо пісню „Колір Сонця”.

ТВОЇ СИМВОЛИ, УКРАЇНО!

Виховна година

Герко М.В., викладач Свалявського професійного будівельного ліцею

Викладач

Щасливі ми, що народилися на такій чудовій, багатій, мальовничій землі. Тут жили наші прадіди, діди. Тут живуть наші батьки - тут корінь нашого українського роду, що сягає сивої давнини. І де б ми не були, скрізь

відчуваємо поклик рідної землі. Кожний народ створив десятки тисяч слів для позначення різних об'єктів та явищ. Одні з них звучать вагомо і довгий час існують у мові, інші поступово зникають. Але є слова, які можуть зникнути лише тоді, коли зникне сам народ, що створив їх. Одне з них - Батьківщина. *(Діти дають відповіді на запитання педагога).*

- Як ви розумієте значення слова Батьківщина?

- Що воно означає для вас?

- Що або кого ви собі уявляєте, коли чуєте слово Батьківщина?

Батьківщина - це отча земля, наш рідний край, місце, де ми народилися, уперше побачили і пізнали світ, почули колискову пісню, рідну мову, відчули любов і ласку. Вона для кожного з нас одна, як і мама, адже: „можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину”. Так писав у своїх віршах відданий син нашої землі, поет Василь Симоненко, патріот і мужній громадянин. Як рідну матір ми не вибираємо, так і Батьківщину людина не вибирає, але прикипає до неї всім серцем, як і до рідної неньки, проймається великою і світлою любов'ю на все своє життя.

1 учень

Є багато країн на землі,
В них - озера, річки і долини...
Є країни великі й малі,
Та найкраща завжди - Батьківщина!

2 учень

Є багато квіток запашних,
Кожна квітка красу свою має.
Та гарніші завжди поміж них
Ті, що квітнуть у рідному краю.

3 учень

Є багато пташок голосних,
Любі, милі нам співи пташині,
Та завжди наймилішими з них
Будуть ті, що у рідній країні.

4 учень

І тому найдорожчою нам
Є і буде у кожную хвилину
Серед інших країн лиш одна, -
Дорога нам усім Україна!

Викладач

Ми з гордістю та радістю можемо заявити всьому світові, що засяяла веселка над нашою землею, нашою державою: Україна здобула волю і незалежність. Перед світом постала держава з давньою історією, національною духовною культурою, працьовитим миролюбним народом. Тут наші державні корені, тут наша земля, яка дала нам горде ім'я - українці. Всіх нас з'єднало одне слово - Україна!.. Кожна людина найбільше любить той край, де народилась і живе. Кожен пишається своєю рідною землею. Завжди хоче сказати про неї найкраще. Що ж стоїть за цим словом?

5 учень

Де Україна?
Україна в давній славі,
В козацьких пригодах,
На завітчаних левадах,
В рідних синіх водах.

6 учень

Україна в тих долинах
І високих горах,
На степах буйних широких,
У гаях, у борах.

8 учень

Україна на яворах

7 учень

Україна в білих селах,
У густих садочках,
У хрещатому барвінку,
У синіх квіточках.

9 учень

Україна в рідній мові

Пташкою співає,
На стрілецькій могилі
Голову схиляє.

10 учень

Україна в чистих хатах,
І в сільській церковці,
У дитячому серденьку,
В розумній головці.

Викладач

Так, це вірно. Кожен із вас висловив свою думку. Дякую вам!

„...Україна - це тихі води і ясні зорі, зелені сади, білі хати, лани золоті пшениці... Україна - розкішний вінок із рути, барвінку, що над ним світять заплакані золоті зорі”. С. Васильченко

Викладач

Кожна держава світу має свої символи. Що ж означає слово символ? Символ - це знак, умовне позначення якогось предмета чи явища. Наша Україна теж має свою символіку.

- Які державні символи України ви знаєте? *(Відповіді учнів).*

Герб - символічний знак, ключ до історії, роду, міста, держави. Ще герб - це відмітний знак, картинка. Герби бувають різні: на них зображують рослини, звірів, птахів. Знак свідчить про те, чим славна держава, що символізує її могутність.

Зображення тризуба на території нашої держави має дуже давню історію. Наскальні малюнки, гончарні вироби, монети, прикраси, які розкопують археологи, свідчать про те, що тризуб був поширений тут ще у IV-I ст. до нашої ери, тобто 3-6 тисяч років тому...

За часів Київської Русі у X-XI ст. бачимо тризуб на золотих і срібних монетах князя Володимира Великого. Потім він стає ознакою державної влади для нащадків Володимира - князів Святослава і Ярослава Мудрого. Є він і в гербі дочки Ярослава - князівни Анни, яка стала королевою Франції.

Саме тому, що на землях України тризуб має безперервну тисячолітню традицію, він визнаний символом Української держави. Можна пофантазувати з приводу того, що саме символізує тризуб. Число три завжди вважалося числом казковим, чарівним. Пригадаймо лише казки, в яких зібрано мудрість народу за багато століть існування. Там можна знайти розповідь про трьох богатирів, про три бажання, які виконують чарівники, розповіді про три дороги, що лягають перед казковими героями тощо...

Тризуб означає триєдність життя - батько, мати, дитя, які символізують силу, мудрість і любов. Тризуб ще відображає і єднання трьох стихій - землі, води, повітря, без яких неможливе життя. Якщо придивитися уважно до герба, то можна ще й скласти слово з його частин - воля. Адже до волі завжди прагнув український народ.

Учень

Герб

Наш герб - тризуб.

Це воля, сила й слава.

Наш герб - тризуб.

Недоля нас косила,

Та ми зросли, ми є,

Ми завжди будем,

Добро і пісню

Несемо ми людям.

Наталія Поклад

Викладач

Державний прапор України - це національний прапор України, що являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої - синього кольору, нижньої - жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2:3.

Жовтий колір - це колір пшеничної ниви, колір зерна, що дарує життя усьому суццюму на землі. Жовтий колір - ще й колір жовтогарячого сонця, без лагідних променів якого не дозрів би, не заколосився б життєдайний хліб.

Блакитний колір - це колір ясного, чистого, мирного неба. А хіба без живлющої матері-води визрів би й заколосився хліб? От вам і ще один блакитний колір - колір цариці-води!

Отже, жовтий колір - колір хліба, життя, а синій - це колір неба, миру. Тому, мабуть, народ України й вибрав поєднання цих кольорів для свого національного прапора.

Наш стяг - пшениця у степах
Під голубим склепінням неба.

1 учень

Прапор

Прапор - це державний символ,

Він є в кожній державі;

Це для всіх ознака сили,

Це для всіх ознака слави.

2 учень

Синьо-жовтий прапор маєм:

Синє небо, жовте - жито;

Прапор свій оберігаєм,

Він святиня, знають діти.

3 учень

Прапор свій здіймаєм гордо,

Ми з ним дужі і єдині,

Ми навіки вж - народом,

Українським в Україні.

Наталя Поклад

Викладач

Найбільшим святом для українського народу став день 28 червня 1996 року - день прийняття Основного Закону - Конституції України.

У статті 20 цього документа записано: «Державними символами України є Державний прапор України, Державний герб і Державний гімн України».

Велична й трагічна історія пісні-гімну „Ще не вмерла України”. Яскравим виявом патріотично-національних почуттів українців стала поява вірша поета і етнографа Павла Чубинського „Ще не вмерла України”. Жодному іншому твору не судилася така велична і трагічна доля. Велична, бо в ньому втілена споконвічна мрія народу стати суверенним, здобути волю, виражена незламна віра у відродження України. А трагічна, бо понад століття пісню-гімн переслідували, забороняли, знищували - але не знищили.

Функцію національного гімну пісня «Ще не вмерла України» виконувала протягом усього часу існування Української держави. Однак державне затвердження отримала лише згодом - 15 березня 1939 року - як офіційний гімн Карпатської України, що виникла 1939 року. Цим актом було підкреслено зв'язок традицій державності України. Але, на жаль, Карпатська Україна проіснувала недовго. Разом з її упадком гімн „Ще не вмерла України” був заборонений. Та настав час відродження, воскресіння. Воскресла Україна, відроджуються національні традиції, її символіка, патріотичні і духовні гімни, а серед них і „Ще не вмерла України”. Тисячі і тисячі вірних синів народу з цією піснею на устах боролися за волю України. А сьогодні це символ, який затверджений Конституцією України. І, звичайно, найкращі сьогодні слова про її автора Павла Чубинського та композитора Михайла Вербицького.

Слова палкі, мелодія врочиста...

Державний гімн ми знаємо усі.

Для кожного села, містечка, міста —

Це клич один з мільйонів голосів.

Це наша клятва, заповідь священна,

Хай чують друзі й вороги,

Що Україна вічна, незнищенна,

Від неї ясне світло навкруги.

Наталя Поклад

Учень

Народився Павло Чубинський 27 січня 1839 року в Борисполі поблизу Києва. У Петербурзі здобув юридичну освіту. Своє життя Чубинський пов'язав із вивченням народного побуту, збиранням і дослідженням українського фольклору. За наукові праці був удостоєний високих нагород. Визнання заслуг Чубинського в галузі народознавства супроводжувалося переслідуванням його як українського патріота, який мав сміливість демонструвати свою любов до України, її мови, культури. Найяскравішим виявом патріотичних почуттів автора було створення вірша „Ще не вмерла Україна”, за що поет поплатився засланням в Архангельську губернію. Чубинський сім років був відірваний від України, „карався, мучився, але не кався”. Ні постійні переслідування уряду, ні заслання не змогли охолодити його відданості Україні. Помер Чубинський 26 січня 1884 року в Києві, а місцем вічного спочинку став родинний хутір.

Учениця

Михайло Вербицький - талановитий композитор, один з організаторів духовного і культурного життя на Західній Україні. Він - автор багатьох музичних творів. Та найбільшу популярність принесла Вербицькому героїко-патетична музика до вірша П. Чубинського „Ще не вмерла Україна”. Коли звучить гімн твоєї держави потрібно стояти струнко, і тоді будеш називатися справжнім її сином. *(Звучить у грамзаписі Гімн України).*

Викладач

Завдання кожного справжнього громадянина України - знати, поважати символи своєї держави, не дозволяти глумитися над ними, гордитися тим, що ми живемо у вільній державі, маємо свої символи, закони, свою мову і культуру. *(Вірші декламують учні, які раніше були підготовлені до цього уроку).*

Україна – то край славний
Аж по Чорне море.
Україна – то лан пишний,
І степи, і гори.
І як мені України
Щиро не кохати?
Мене ненька по-українськи
Вчила розмовляти.
І як мені України
Щиро не любити?
Мене вчили по-українськи
Господа молити.
За свій рідний край і нарід
Я Господа молю:
Зішли, Боже, Україні
І щастя, і долю!

Викладач

Діти, пам'ятайте, що вчителі і батьки люблять вас і думають про те, якими ви виростите, ким станете. Ви - наша надія, майбутнє України. Ми прикладемо багато зусиль для того, щоб майбутнє це було добрим і щасливим, щоб росли ви справжніми українцями із гарячими серцями, розумними головами, чистими помислами. *(На закінчення діти читають обіцянку).*

1 учень

Щоб цвіла Україна моя,
Ми даємо обіцянку нині,
Вчитись так, щоб набуті знання
Пригодилися моїй Батьківщині.

2 учень

Присягаєм наш край рідний
Над усе любити,
Рідний нарід шанувати
І для нього жити.

3 учень

Присягаєм рідну віру
Завжди визнавати,
По-українськи говорити,
Молитись, співати.

4 учень

Як завтра день угледять люди,
Як зійде сонце золоте,
Так Україна жити буде!
Так наша доля процвіте!

Усі учасники співають гімн „Ще не вмерла України...”

ПАМ'ЯТЬ ПРО НЕЗАБУТНІХ ГЕРОЇВ

Виховна година

Добоній Ю.Ю., викладач

Свалявського професійного будівельного ліцею

Ведучий 1

Нелегке наше сьогоднішнє не може заступити радості приходу весни, а разом з нею і Дня Перемоги. Цей день залишиться для нас завжди затьмареним гіркотою втрат і осяяний сонцем Перемоги. Його наближували, як могли, люди, котрим було дуже нелегко в ті воєнні літа і яким найважче сьогодні. У довічному боргу наше покоління і перед тими ветеранами війни, кому пощастило пройти через чорнило битв і дожити до цього світлого дня. Все менше їх залишається в життєвому строю. Даються

взнаки і опалена війною молодість, сирі окопи і бліндажі, голод і холод, хвороби і рани. Їхні груди вкриті медалями, на скронях - сивина. Але вони пам'ятають ті страшні часи, хоч часто їм і не хочеться про них згадувати. Неможливо позбутися нав'язливої жахливої думки: а прийде ж день, коли піде з життя останній з цих літніх людей з орденами. Піде у вічність, понесе з собою живі спогади. Що ж залишиться після них? А залишиться Пам'ять, світла пам'ять про незабутніх героїв.

Ведучий 2

Кров'ю і пожежами котилась війна по нашій рідній землі. Один день війни... Чого він коштував – знає тільки той, хто пережив його, хто переживає його знову і знову все своє життя.

Ведучий 1

Матінко рідна, матусю ласкава!
В горі пекучому, в любій журбі,
Бродиш ти десь по дорогах кривавих,
Ждеш, виглядаєш розради собі.
Вранці виходиш у степ, на долину,
Де похилилися верби на шлях.
Згадуєш як попрощалися з сином,
Щастя йому побажала в боях.
Довга дорога прослалася звідти,

Тяжчого шляху не знати мені.
Глянь, як схилились обпалені квіти,
Ніби залякли у чорному сні.
Чорна стіна, зловорожа, проклята,
Ще й на дорозі потвора- змія.

Ведучий 2

Так Указом Президента України 8 травня відтепер відзначатиметься День пам'яті і примирення з нагоди перемоги над нацизмом у Європі та завершення Другої світової війни

Ведучий 1

Мати – Україна:

В минулому моєму стільки сили, а нині - смуток і печаль одна,
Я – мати, я під серцем вас носила, життя ж дала для щастя і добра.
Народе мій, чом ти без пам'яті і віри?
Блукаєш в темряві, в імлі,
Забувши про святе в житті і світі,
Чи знайдеш собі щастя на землі?
Коли життя знов набирає сили,
У всі свята нехай вогонь палає,
І безіменні ті стрілецькії могили
Хай вдячна пам'ять ваша звеличає!

Ведучий 2

Сьогодні ми не можемо не згадати і героїв Небесної сотні, пам'ять загиблих під час Єврореволюції, Револуції гідності, як її називають у народі.

Ведучий 1

Сьогодні вся країна схиляє голову перед героями України, які загинули на Майдані під час кривавих сутичок у Києві. Вони поклали своє життя на вівтар справедливості і свободи, виборюючи гідне майбутнє для українського народу.

Ведучий 2

Мамо, не плач. Я повернусь весною.
У шибку пташинкою вдарюсь Твою.
Прийду на світанні в садок із росою,
А, може, дощем на поріг упаду.
Голубко, не плач. Так судилося, ненько,
Вже слово, матусю, не буде моїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає
І рана смертельна уже не болить.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває
Душа за тобою, рідненька, щемить.
Мамочко, вибач за чорну хустину
За те, що віднині будеш сама.
Тебе я люблю. І люблю Україну
Вона, як і ти, була в мене одна.

Ведучий 1

З початку Майдану за офіційними даними загинуло близько 100 протестуючих, поранено більше 2000, серед них двоє – громадяни Польщі, а кількадесят осіб зникло безвісти. Загальна кількість постраждалих біля 2,5 – 3 тисяч чоловік. Серед них 136 журналістів, які виконували свої професійні обов'язки.

Ведучий 2

21 лютого 2014 року на Майдані відбулося прощання із загиблими повстанцями. У жалобних промовах їх назвали „Небесною Сотнею”. Під час прощання із загиблими зі сцени Майдану звучала пісня „Гей, пливе кача...” Відео „Небесня сотня. Пливе кача...”

Ведучий 1

Вони не були героями. Вони були звичайними людьми. І в останню мить віддали нам найдорожче – своє життя. За нас віддали. Аби ми жили. Долюбили за них, пісень за них доспівали.

Ведучий 2

Ще довго-довго з покоління в покоління будуть передавати батьки синам і дочкам, а ті своїм дітям спогади про тих хто залишив життя земне у 2013-2014 роках на Майдані – героїв Небесної сотні. Ця подія сколихнула весь світ не залишила байдужою жодної душі. Люди висвітлюють свої почуття від цих подій через картини, вірші, пісні, пишуть книги.

Ведучий 1

24 роки Україна не знала війни. Наш народ пишався тим що у буремні 90-ті, Україні вдалося зберегти мир. Але війна не обійшла нашу державу тепер. Ще рік тому ми з вами не знали дуже багатьох слів пов'язаних з війною, тепер же майже кожна родину так чи інакше опалило полум'я військових дій. Ще рік тому ми не особливо звертали увагу на слова „Слава Україні – Героям слава”, а тепер ці слова набули нового змісту. Наразі вже точно зрозуміло, кому ці слова адресовані, і ні в кого немає сумнівів, що ці герої – хлопці що зі зброєю в руках захищають крихкий східний кордон України, лікарі які в мирний час повертають поранених в АТО з того світу, волонтери на плечах яких тримається наша армія.

Ведучий 2

Для України настав тяжкий і відповідальний час. Після Майдану, побачивши, що Україна обрала собі європейський шлях, наш „старший брат”, відчувши загрозу, що демократія з України перекинеться на Росію, розпочав проти нас війну. Українці зрозуміли, хто у всі віки нас принижував, забрав у нас історичну правду, нищив нашу мову, а зараз хоче забрати і волю, і європейство. Завдяки агресії путінської Росії в українців пробудилося вічне прагнення до волі та незалежності.

Ведучий 1

В результаті бойових дій за даними ООН на квітень 2015 року в Україні загинули понад 6 116 людей, ще 15 тисяч 474 людини отримали поранення. Солдати добровольчих загонів та регулярної армії віддали життя за кожного з нас!

Ведучий 2

Дані про загиблих і поранених є приблизними - реальні цифри можуть виявитися значно вищими, оскільки сотні людей вважаються зниклими безвісти, а сотні тіл ще не опізнані. Солдати добровольчих загонів та регулярної армії віддали життя за кожного з нас!

Ведучий 1

Приблизно 400 мирних жителів були вбиті в результаті обстрілів житлових районів, а також внаслідок підриву на мінах та інших пекельних знаряддях вбивства. Більше того, уже тепер відомо, що ті знаряддя ворог почав маскувати під вигляд дитячих іграшок...

Ведучий 2

Нині нараховується близько 1,8 млн. біженців і внутрішніх переселенців зі сходу України.

Ведучий 1. Близько 5 мільйонів людей потребують гуманітарної допомоги в Україні. До них належать як ті, хто живе на окупованих проросійськими збройними формуваннями територіях, так і переселенці.

Ведучий 2

Наша земля втратила багато своїх синів, які загинули на Сході.

У пам'яті земляків ці громадяни назавжди залишаться мужніми героями, які з честю виконали головний обов'язок чоловіків – захист рідної землі.

Ведучий 1

Тобі, Україно, мій мужній народе,

Складаю я пісню святої свободи.

Усі мої сили і душу широку

Й життя я віддам до останнього кроку,

Аби ти щаслива була, Україно,

Моя Батьківщино!

Ведучий 2

Багато синів, наших земляків, пішли виконувати свій обов'язок перед Батьківщиною. Вони з гідністю несли і несуть бойову службу в лавах Збройних Сил України. Серед них і випускники нашої ліцею: Дубровін Д, Цоліган Ю, Фурдела Ю. Білей В та багато інших.

Ведучий 1

Ми пишаємось ними, і благаємо, повертайтеся будь ласка живими. Батьківщина і ми чекаємо на вас. Тож сьогодні ми вітаємо наших героїв - воїнів – земляків, яких ми запросили, щоб сказати їм найщиріші слова вдячності за їх відвагу, мужність та героїзм. Також під оплески наших студентів запросили до слова патріота свого народу голову спілки учасників АТО Свалівського району капітана Біласа Степана Степановича.

Ведучий 2

Повертайтеся живими!
Молитися я не втомлюся
За Україну і за Вас.
Вам до землі я поклонюся,
солдати, Ви - це все для нас.
Спасибі, що ходжу до школи,
а не шукаю укриття.
Спасибі вам за спокій вдома,
просто спасибі за життя.
Для нас немає тут загрози:
тут тиша, мир, а там - війна...
І біль, і страх, і сум, і сльози,
смерть, жах, скалічене життя.
Лиш три години розділяють
Вас від домівки і родин,
що щиро люблять і чекають
своїх синів, батьків, дідів.
Я б і сама пішла служити,
шкода, що не беруть дівчат,
тож залишається молитись
За Ваші, воїни, життя.

Ведучий 1

Наша земля втратила багато своїх синів. У пам'яті земляків ці громадяни назавжди залишаться мужніми героями, які з честю виконали головний обов'язок чоловіків – захист рідної землі.

Ведучий 2

Пам'ять загиблих вшануємо хвилиною мовчання. *Відео. Хвилина мовчання.*

Ведучий 1

Вони мужні, сміливі, хоробрі. Не шкодуючи власного життя, захищають неньку Україну. Це бійці, що зі зброєю в руках захищають крихкий східний кордон України, лікарі, які в мирний час повертають поранених в АТО з того світу, волонтери, на плечах яких тримається наша армія. Тут тиша, мир, а там - війна... (*Перегляд відеофільму. „Дай Боже нашим солдатам”*)

Ведучий 2

Мати – Україна:
В минулому моєму стільки сили, а нині - смуток і печаль одна,
Я – мати, я під серцем вас носила, життя ж дала для щастя і добра.
Народе мій, чом ти без пам'яті і віри?
Блукаєш в темряві, в імлі,
Забувши про святе в житті і світі,
Чи знайдеш собі щастя на землі?
Коли життя знов набирає сили,
У всі свята нехай вогонь палає,
І безіменні ті стрілецькі могили
Хай вдячна пам'ять ваша звеличає!

Ведучий 1

Саме в ці дні вирішується доля країни, і кожен її громадянин може зробити свій внесок в боротьбу за мир. Самий простий спосіб – підтримати українську армію.

Ведучий 2

Наш навчальний заклад не залишився осторонь тих непростих подій, що відбуваються у нашій державі. Постійно проходять акції „Лист пораненому”, „Лист воїну АТО”, „Діти – воїнам АТО”. Учні написали тисячі листів, збирали теплий одяг, гроші, продукти для воїнів АТО та пораненим бійцям у шпиталь.

Ведучий 1

Україна – мирна держава, українці – толерантні, ввічливі люди, які з повагою ставляться до кожної нації і мови. Ми – єдина Україна!

Прийшла в нашу хату тривожна година.

Хай кожен збагне собі в безлічі справ:

Все треба зробити, щоб жила Україна,

Щоб ворог підступний її не здолав.

І хай доведеться колись недоїсти,

Чи буде в кімнатах поменше тепла,

Але не дамо ми лихим терористам

Чіплять в нашім небі чужого орла.

В цей день хай єднає нас думка єдина,

Ми зло в нашім домі долали не раз.

Все треба зробити, щоб жила Україна.

Прийміть цей заклик, як Божий наказ!

Відео Молитва до України. Виступ бійців АТО.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНИ І СЛАВА, І ВОЛЯ (Історія створення Державного Гімну України)

Позакласний виховний захід

*Варга Н.В., викладач художньої культури
Хустського професійного ліцею*

**Свою Україну любіть,
За неї Господа моліть...**

Т. Шевченко

Мета заходу: Ознайомити учнів з історією створення гімну України, формувати національну свідомість дітей, виховувати почуття любові до своєї землі та патріотизм.

Обладнання: Зображення Герба України та Прапора України, портрети Т. Шевченка,

М. Вербицького, П. Чубинського, запис Гімну України, відеозаписи по темі,

презентації учнів та викладача; учні – в українських національних костюмах.

Підготовчий етап:

Перед проведенням заходу педагог дає завдання учням: зібрати матеріал про гімн України, підготували доповіді про М. Вербицького, П. Чубинського; оформити свої доповіді у Power Point презентації.

ХІД ЗАХОДУ

Урочисто лунає гімн України.

Вступне слово педагога (*супроводжуються презентацією*)

Доброго дня всім присутнім у цьому залі!

Святою для кожної людини є земля, де вона зробила перший крок, вимовила перше слово, почувла мамину пісню-колисанку, пішла до школи. Ці почуття вічні.

1 учень (*іде презентація*)

Що таке Батьківщина?

Під віконцем калина,

Тиха казка бабусі,

Ніжна пісня матусі,

Дужі руки у тата,

Під тополями хата,

Під вербою криниця,

В чистім полі пшениця.

Серед луку лелека

І діброва далека,

І веселка над лісом,

І стрімкий обеліск.

2 учень

У всіх людей одна святиня,

Куди не глянь, де не питає,

Рідніше нам своя святиня,

Аніж земний в чужині рай.

Нема без кореня рослини,

А нас, людей, без Батьківщини.

Викладач

Так, для кожного з нас найдорожча і найрідніша та земля, на якій ми народилися, де живуть наші батьки, рідні, де поховані наші предки. Це – наша рідна земля, наша Україна. Кожна країна світу обов'язково має свої символи. А що означає слово «символ»?

3 учень

Символ – це предмет, який характеризує державу, відображає її побут, традиції, господарювання, історичне минуле, прагнення народу.

Викладач

У статті 20 (розділ 1) Конституції України записано: „Державними символами України є Державний Прапор України, Державний Герб, Держаний Гімн України”. Символіка – своєрідна візитна картка країни, вона ніби представляє її, підтверджує її існування.

З глибини віків дійшла до нас ось така легенда. Жила собі жінка. І мала вона трьох синів. Сини зростали чесними, сміливими, дуже любили свою неньку і готові були віддати за неї своє життя. Виросли сини і розійшлися по світах, прославляючи свою матір. Найстаршому мати подарувала на згадку про себе золоту корону з трьома промінцями. Корона зігрівала людей, вела вперед. За цю трипроменею корону люди дали першому синові ім'я Тризуб. Середньому сину мати дала в дорогу блакитно-жовтий одяг. Сміливий і сильний був середній син, і прославив він свою матір добрими звичаями вчинками. Люди запам'ятали його і назвали Прапором. А найменший син отримав у дарунок від матері соловейків голос. І де б він не був, усюди лунала його дзвінка урочиста пісня. За цей голос і величний спів люди дали йому ім'я Гімн. Так і донині по всьому світу золотий тризуб, синьо-жовтий прапор і урочистий гімн прославляють рідну неньку-Україну.

Викладач

А що означає слово „гімн”?

3 учень

Гімн – грецького походження (дослівний переклад – похвальна пісня) – урочиста пісня, прийнята як символ державної, як символ державної, національної єдності. Це ті слова та музика,

які змушують кожного з нас підніматися при перших же акордах, в них сконцентрована жива історія народів, їх прагнення до волі.

Своїм корінням гімни сягають глибокої давнини. Спочатку вони виконувалися на честь богів та героїв. З плином часу гімн став урочистою піснею, яка об'єднувала близьких за духом людей, надихала їх на добрі справи, дарувала наснагу. Музична символіка нашого народу сягає часів Київської Русі. Можна сказати, що тоді роль державного гімну виконували бойові заклики та пісні, які створювали піднесений настрій перед битвами.

4 учень

Лине пісня незабутня,
Горда, величава.
В ній – надія на майбутнє,
України слава.
Нею сонце зустрічає
Нашу Батьківщину,
День новий розпочинає –
Сильна, неподільна.
До нових здобутків кличе
Пісня Україну,
А зовуть її велично
Всі Державним Гімном. *Звучить Гімн (слухання фрагмента).*

Викладач

Наші учні підготували доповіді з історії створення українського гімну. І ми з задоволенням заслухаємо їх.

5 учень

Історія створення українського гімну починається 1862 року, коли український етнограф,

фольклорист і поет Павло Чубинський написав вірш „Ще не вмерла Україна”, якому у майбутньому судилося стати національним, а згодом і державним гімном України. Павло Платонович Чубинський народився на хуторі Полтавської губернії (тепер входить у межі м. Бориспіль Київської області). Поширення цього вірша серед українофільських гуртків, щойно об'єднаних у громади, було миттєвим. Проте вже 20 жовтня того ж року шеф жандармів князь Долгоруков дає розпорядження вислати Чубинського „за вредное влияние на умы

простолюдинов” на проживання в Архангельську губернію під нагляд поліції. Вперше вірш П. Чубинського був опублікований у львівському журналі „Мета” (1863, № 4). Отримавши поширення на Західній Україні, патріотичний вірш не пройшов повз увагу й релігійних діячів того часу. Один з них, отець Михайло (Вербицький), знаний композитор свого часу, захоплений віршем Павла Чубинського, пише музику до нього. Надрукований з нотами у 1865 р., вперше почав використовуватись як державний гімн у 1917 р. Але в 1917-1920 рр. „Ще не вмерла Україна” як єдиний державний гімн законодавчо не був затверджений. У цей час використовувалися й інші гімни.

Викладач

Коли у Радянському Союзі було вирішено створити окремий гімн для кожної країни у його складі, „Ще не вмерла Україна” була відкинута як варіант, щоб не викликати занадто сепаратистські настрої серед українців. Потрібен був текст у якому б стверджувалося, що Україна – держава що входить до складу СРСР, що вона там «Між рівними рівна, між вільними вільна» та обов'язково повинна була висвітлена комуністична партія, яка веде Україну до комунізму. Це завдання виконав видатний український поет Тичина Павло Григорович. Саме його варіант „Живи, Україно, прекрасна і сильна” і став державним гімном Української РСР в період з 1949 до 1991. Композитор Лебединець Антон Дмитрович створив музику для нього. Але

цей гімн так ніколи і не знайшов популярності. Майже на всіх офіційних зборах лунав гімн СРСР а не Української РСР. Відео „Гімн и флаг Украинской ССР (1949-1991)”

6 учень

15 січня 1992 музична редакція Державного гімну була затверджена Верховною Радою України, що знайшло своє відображення у Конституції України. Проте, тільки 6 березня 2003 року Верховна Рада України ухвалила Закон „Про Державний гімн України”, запропонований президентом Леонідом Кучмою. Законопроектом пропонувалося затвердити як Державний гімн Національний гімн на музику Михайла Вербицького зі словами тільки першого куплета і приспіву пісні Павла Чубинського „Ще не вмерла Україна”. У той же час перша строфа гімну, згідно з пропозицією президента Л.Кучми, була змінена і звучить „Ще не вмерла України і слава, і воля”.

Цей закон підтримали 334 народних депутати, проти висловилися 46 з 433, що зареєструвалися для голосування. Не брали участі в голосуванні фракції Соцпартії і Компартії.

Із прийняттям цього закону Стаття 20 Конституції України набула завершеного вигляду. Національний гімн на музику М.Вербицького отримав слова, віднині затверджені законом.

Викладач

Стаття 1. Державним Гімном України є національний гімн на музику М. Вербицького із словами першого куплету та приспіву твору П. Чубинського в такій редакції:

„Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду”.

Стаття 2. Встановити, що урочисті заходи загальнодержавного значення розпочинаються і закінчуються виконанням Державного Гімну України.

Стаття 3. Наруга над Державним Гімном України тягне за собою відповідальність, передбачену законом.

Стаття 4. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

7 учень

Михайло Вербицький належить до тієї плеяди українських композиторів, які заклали підвалини нової композиторської школи, що увійшла в історію нашої музики під назвою „перемисьльської”. Іван Франко цілком слушно назвав Михайла Вербицького „найзначнішим талантом” серед галицьких композиторів і не без підстав. Його літургійна творчість, театральна музика, світські хори та солоспіви, інструментальна музика стали важливою часткою церковних богослужінь, театральних вистав, концертного життя, домашнього музикування. Його життя і творчість були сповнені контрастів: непросте життя сільського священника, ускладнене матеріальними нестатками і відокремлене у глухій провінції від світу великого мистецтва, дивовижно поєднувалися з потужною результативністю творчої діяльності. Станіслав Людкевич влучно назвав Михайла Вербицького „піонером галицької музики”, адже саме Вербицький почав новий етап у її розвитку, пов’язаний як з старовинними традиціями церковного співу нашого народу, так і народнопісенною творчістю. Його патріотична пісня „Ще не вмерла Україна” досить швидко переросла у Національний гімн, який сьогодні став гімном нашої Незалежної держави, обезсмертило ім’я галицького композитора.

8 учень

Михайло Вербицький народився 4 березня 1815 року у селі Явірник Руський, на Лемківщині, де його батько Михайло був священником. Коли Михайлові виповнилося 10 років, помер батько і ним та його молодшим братом Володиславом заопікувався їх далекий родич перемисьльський владики Іван Снігурський, один з найяскравіших діячів Української греко-католицької церкви.

У 1828 році при перемишльській кафедрі владика Іван Снігурський заснував хор, а згодом і музичну школу, в яких співав і навчався Михайло. Уже на Великдень наступного 1829 року цей хор з великим успіхом дебютував в урочистому богослуженні, де Вербицький разом з Іваном Лаврівським виступили як солісти. Побачивши такий блискучий результат, Іван Снігурський запрошує з Чехії кваліфікованого диригента і композитора Алоїза Нанке: у Нанке Михайло Вербицький отримав ґрунтовну музичну освіту, зокрема, з композиції. Безперечно, важливе значення для формування Вербицького як композитора мав репертуар хору, в якому були як твори віденських класиків Й. Гайдна, В.А. Моцарта, так і музика композиторів „золотої доби” української музики – М. Березовського та Д. Бортнянського.

9 учень

Саме духовні концерти Бортнянського найбільше вплинули на музику Західної України і світогляд Вербицького зокрема. Адже тоді, коли в церквах панувало одноголосся (самолівка) та простеньке двоголосся (єрусалимка), творчість Бортнянського представила високопрофесійне багатоголосся. Згодом Михайло Вербицький вступає до Львівської духовної семінарії. Заняття музикою не перериваються: керує хором семінарії, опановує гру на гітарі, яка супроводжувала його протягом усього життя. Численні твори, перекладені або створені ним для гітари, здобули широку популярність у галицькому домашньому музикуванні. До нашого часу збереглося створене ним „Поученіє Хітари”, яке стало першим подібним посібником в Україні.

10 учень

У другій половині сорокових років Михайло Вербицький звертається до релігійної музики – і в цей період пише повну Літургію на мішаний хор (1847), яка і сьогодні звучить у багатьох церквах Західної України. Окрім Літургії, він створює знамените „Ангел вопіяше” та інші церковні композиції. Коли наприкінці сорокових років налагоджується активне театральне життя, Вербицький одразу ж заходився писати музичні номери до українських театральних вистав. П'єси, що ставились на театральних сценах Львова і Галичини, здебільшого були перекладами як з української драматургії та літератури, так і з польської, французької та австрійсько-німецької драматургії. Музика у цих п'єсах відігравала дуже важливу роль, оскільки вносила у вистави яскравий емоційний елемент, а також наближувала чужомовні сюжети до українського колориту. Тому навіть досить посередні п'єси саме завдяки музиці Вербицького здобували велику популярність. Вербицький написав музику до понад 20 вистав. У цей час Вербицький створив музику до таких вистав як „Верховинці”, „Козак і охотник”, „Проциха”, „Жовнір-чарівник” тощо.

11 учень

Однак політичні події повернулися так, що 1848-49 роки стали початком і завершенням першого етапу відродження українського театру, тож протягом декількох років Вербицький не писав музики до п'єс. У 60-х роках композитор знову звертається до жанру співогри, бо у Львові був відкритий театр „Руської Бесіди”. Для цього театру Вербицький пише побутову мелодраму „Підгір'яни”, одну з найпопулярніших п'єс композитора, згодом „Сільські плєніпотенти”, „Простачку”, „В людях ангел, не жена, вдома з мужем сатана” тощо. Складні життєві обставини відтягнули висвячення на священника, – і щойно 1850 року він отримує єрейські свячення. Кілька років йому доводилося переїжджати з однієї сільської парохії на іншу, аж поки 1856 року він не осів у селі Млинах на Яворівщині, де прожив решту свого життя. Та матеріальні нестатки і тут не покидали його. В останні роки життя композитор займався педагогічною діяльністю, писав статті, творив музику. Серед його учнів були отці-композитори Віктор Матюк і Порфирій Бажанський. Помер Михайло Вербицький 1870 року в Млинах, проживши лише 55 років. *Демонструється відеофільм про М.Вербицького.*

12 учень

На тлі інших пісень духовно-патріотичного змісту „Ще не вмерла Україна” вирізняється широтою осмислення історичної долі народу, передбаченням його духовного відродження. Як національний гімн пісня „Ще не вмерла Україна” була визнана І. Франком, Лесею Українкою, українськими громадами за кордоном. Особливо знаковим було авторство пісні, адже її створили наддніпрянець і галичанин, що знаменувало соборність українських земель.

У наш час як Державний Гімн України було затверджено слова першого куплету і приспіву пісні П. Чубинського „Ще не вмерла Україна” на музику М. Вербицького. Рукописний текст і ноти цього твору зберігаються в Науковій бібліотеці імені В. Стефаніка НАН України.

Викладач

Любі діти, ми з вами- нащадки славетного українського минулого та творці нової історії своєї держави. Тому і зрозуміло, чому останнім часом ми все частіше звертаємося до витоків нашої української духовності, прагнемо стати учасниками відродження національної культури й історії. Бережіть, шануйте, любіть обереги, вивчайте традиції свого народу, адже ми – українці, пишаємося цим. *Відео „Майдан - Океан зірок - Гімн - 14.12.13 Maidan sings the anth*

ШЛЯХ ІСТИНИ І СПРАВЕДЛИВОСТІ

Вечір-реквієм до річниці проголошення Карпатської України

Бокоч Л.М.,

викладач Тячівський професійний ліцей

Ведучий 1

Лежимо у гробах при дорозі,
Де за волю боролись і впали...
Браття, знайте, о ми не в тривозі,
Ми спокійно і гордо вмирили...

Ведучий 2

Браття, знайте, що ми не просили,
Ані ласки в когось, ні пощади,
Лиш боролись що було в нас сили, -
Це говоримо вам для розради.

Ведучий 1

Нам не жаль ні життя молодого,
Що лягло, мов той квіт, під косою...
Ані мрій, ні кохання палкого,
Що взяли ми в могилу з собою.

Ведучий 2

Нам не жаль, бо лягли ми за діло,
Гідне жертви, життя і кохання.
„За Україну і душу, і тіло...“
Ми не даром співали з зарання.

Ведучий 1

Тож не жалуйте нас, не ридайте,
По нас тужить калина у лузі. . .
Ви чим скорше до праці ставайте,
Щоб леміш не заржавів на плузі.

Ведучий 2

Щоб шляхи не покрились тернами,
Щоб пощерблені мури не впали
Й вороги не сміялись над нами,
Що ми даром так славно вмирили”.

Пісня „Ой у лузі червона калина”

Ведучий 1

Кожен народ, якщо він народ, має свою власну історію. Багатовікова історія українського народу - бездонна, невичерпна криниця духу мудрості, перемог і страж дань. І тепер, коли ми вже побудували свою власну державу, нам належить вичерпати із цієї криниці багато солоної від сліз та горя води. Подія, яка зібрала нас тут, не просто свято, це вшанування пам'яті тих, хто віддав своє життя за свободу і незалежність нашого народу. І хоч Карпатська Україна проіснувала

недовго, вона продемонструвала прагнення українського народу до створення власної держави, його готовність до жертв заради досягнення цієї світлої мети.

Закарпаття – земля Української держави. Але шлях до об'єднання всіх українців був довгим і тернистим. Зупинимося на деяких сторінках історії. . . (звучить гімн України).

Ведучий 2

Після розпаду Австро-Угорщини, за рішенням Сен-Жерменського мирного договору, у вересні 1919 року Закарпаття відійшло до Чехословаччини. Після декількох років мадяризації становище народу покращилося. Тисячі селян одержали земельні наділи, зросла кількість шкіл та культурних товариств, в яких вільно звучала рідна мова. Розгорнулася діяльність прогресивних сил краю. Вони виступали за розширення демократичних прав, досягнення справжньої автономії, за дальший розвиток української культури, запровадження в усіх урядових установах української мови.

Ведучий 1

Закарпаття, як складова частина Чехословацької Республіки, завжди привертало увагу іноземних держав не тільки з огляду важливого географічного положення в Центральній Європі, але й з господарсько-економічного значення як містка на Схід. Закарпаття розглядалось імперіалістичними державами як надзвичайно важливий політичний і воєнно-стратегічний міст між Заходом і Сходом.

Після мюнхенської змови західних держав з Гітлером йому на поталу і пограбування було віддано Чехословаччину, а разом з нею і Закарпаття.

Ведучий 2

У Карпатах тихо-тихо. . .

Тисне грудь печаль. . .

У Карпатах сумно-сумно. . .

У Карпатах жаль.

Їх багнетами приперли

Із обох боків...

Розділили Україну

Поміж ворогів.

Ведучий 1

3 жовтня 1938 року міністр закордонних справ Угорщини Каня надіслав послові Угорщини в Празі телеграму, в якій вимагав передачі території, заселеної угорцями, Угорщині, передачі 2-х - 3-х прикордонних міст, які будуть окуповані угорськими військами. Передача Ужгорода і Мукачева Угорщині обезкровила економіку Закарпаття, бо не позбавляла її залізничного сполучення із Словаччиною.

Ведучий 2

Цей день для нас гіркий, нещасний,

Хвилина ця важка, сумна,

Неначе грім із неба ясного

Наспіла вістка - новина:

Зійшлись міністри в місті Відні,

Юрба диктаторів - нікчем,

Кати – арбітри божевільні ,

Нас перекроїли ножем.

Ведучий 1

Пропає наш Ужгород, Мукачів,

Пішло Берегово від нас,

Душа ридає, серце плаче

У цей сумний, проклятий час.

Тужать журбою рідні села,

В устах ридання голосне,

Бо їх прийдешне невеселе,

Бо їх положення страшне.

Ведучий 2

Потонуть в морі у чужому,
Зазнають лиха і тортур,
Бо малярня поздовж кордону
Поставить знов китайський мур,
Не буде рідної свободи,
Не буде там своїх пісень ...
Цей день в історії народу
Страшний, трагічний, чорний день.

Ведучий 1

Після Мюнхена та першого Віденського арбітражу склалося нове державно-правове становище Закарпаття. 4 жовтня 1938 року міністром у справах Карпатської Русі був призначений Тарканій, а 11 жовтня 1938 року створено «перший автономний» уряд Закарпаття, куди ввійшли Бродій, Бачинський, Фенцик, Волошин, Ревай, П'єшак. Уряд Чехословацької Республіки, намагаючись зберегти республіку, пішов на задоволення вимог Закарпаття і 22 листопада 1938 року було легалізовано нове державно-правове становище Закарпаття у складі Чехословацької Республіки, згідно з яким „Підкарпатська Русь є автономною частиною Чехословацької Республіки”.

Ведучий 2

Після окупації частини Закарпаття Угорщиною столицю Карпатської України було перенесено в м. Хуст. Туди ж переїхав і новостворений уряд. Нова влада приступила до проведення аграрної реформи, організації українського шкільництва, суддівства, адміністрації, а головне - створення Карпатської Січі - зародку майбутньої армії Карпатської України. А.Волошин проголосив Карпатську Січ збройною силою Карпатської України, її комендантом став Федір Климпуш.

Ведучий 1

Через неба блакить,
Крізь серпанки років
Хай загоїться давня рана.
Хай не згасне в очах, а піде на весь світ
Давніх років стрілецька слава,
Тих відважних мужів, що, долаючи страх,
Йшли під кулі і грати ламали,
Що в своєму житті - в бойовому щиті
Ані ні сну, ні спокою не мали.
То нехай оцей марш, що співали стрільці,
Кров проллявши за свою родину,
Заспіваймо і ми, в наших щирих серцях,
Пригадаймо криваву годину.

Пісня стрілецька

Ведучий 2

Після того, як до Хуста дійшла звістка про проголошення „самостійної” „Словацької держави”, стало очевидно, що Карпатська Україна не може далі залишатися в Чехословацькому державному союзі. Під безпосереднім впливом цих подій прем'єр Волошин скликав Крайовий сойм, який 14 березня 1939 року о 16 годині проголосив Карпатську Україну „Самостійною державою”. Сойм призначив новий уряд. 15 березня 1939 року Августин Волошин обраний президентом.

Ведучий 1

15 березня 1939 року відбулося засідання сойму Карпатської України. На відкриття сойму зійшлося 22 послы. Сойм провів під голосуванням Августина Стефана 6 засідань з короткими перервами. На другому і третьому засіданні Сойму було ухвалено закон.

1. Карпатська Україна є незалежна держава.
2. Назва держави є «Карпатська Україна».
3. Карпатська Україна є республікою, президента якою обирає сойм.
4. Державна мова є українська.
5. Барва прапору є синя і жовта.
6. Державним гербом є дотеперішній крайовий герб: ведмідь у лівому червоному півколі і чотири сині та жовті смуги в правому півколі та тризуб святого Володимира Великого з хрестом на середньому зубі.

7. Державним гімном є „Ще не вмерла Україна”.

8. Цей закон зобов'язує використання його відразу після прийняття.

Ведучий 2

15 березня 1939 року війська хортиської Угорщини напали на молоду Українську державу. На її захист мужньо стали січові стрільці.

Ведучий 1

За рідний край до бою сміло,
Одважно стане кожний з нас.
За рідні гори, душу й тіло
Віддасть без жалю в рідний час!
В страшні ворожих бур часи
Розпалим ми своє завзяття.
За гори вільні, за ліси
І за свободу Підкарпаття.

Ведучий 2

Найбільші бої відбулися на Красному полі поблизу села Рокосова.
Було свято - ох, ти доле,-
Було величаве,
Прийшло швидко «Красне поле»,
Занадто криваве.

Січовики завзято боронили рідну землю, та після ворожого вогню важкої артилерії та кулеметів, наступу танків і літаків вони змушені були відступити до Хуста. Після тринадцятиденної війни угорські війська окупували всі найважливіші місця Карпатської України аж до кордонів Польщі і Румунії.

Ведучий 1

Моя Карпатська Україно,
Найкраща Квітко на землі,
Летиш тепер уся в руїнах,
Після погрому малярні.

Ведучий 2

Чи чулисье, милі браття,
Як бороли Закарпаття,
Сорок тисяч войовало,
Кров невинну проливало,
За зелену Верховину,
За Карпатську Україну.
А над Хустом ворон криче
А в чужині мати плаче.
Не плач мамо, та й не тужи,
Син ранений та й не дуже.
Головонька - на четверо,
А серденько - на шестеро.
Білі пальці - на коваль ці,
Білі ручки – на обручки.

Ведучий 1

Угорські фашисти жорстоко розправилися зі січовиками. На Іршавщині 15 березня діяла нерегулярна угорська армія, а тільки команда „Собот чопот”, яку офіційні угорські власті використовували для брудної чорнової роботи з метою залякування місцевого населення, намагаючись зберегти обличчя перед Європою. Хтось повідомив про січовицький гарнізон у Білках. Усіх хлопців арештували по різних населених пунктах, їх повезли під гору Городище, спочатку їх поставили на коліна, жорстоко побили, оголосили ворогами Угорщини і вимагали зректися, відмовитися від України, оскільки навіть ціною власного життя не зрадили її. Хлопців повідомили, що їх буде піддано смертній карі через розстріл.

Ведучий 2

Його було здійснено в урочищі Церківна Хаща. Трьох січовиків поставили на коліна і вбили пострілами ззаду. Василеві Галасу скомандували по угорськи: „Тікай!” Він побіг. Знаючи, що це останні його кроки у житті, вигукнув: „Слава Україні!”. Відлуння голосу Василя перебила стрілянина. Куля влучила йому в голову. Місцеві жителі, разом з євреєм Райхом на підводах привезли їх у Білки і скинули за межі кладовища. На Галасові були хороший одяг і чоботи, їх мадяри зняли. Хтось повідомив батьків у Лозі, що В. Галаса вбито. Протягом двох діб тіла вбитих січовиків лежали на землі неприкритими, щоб усі бачили і боялися. Їх поховали разом, їм було всього 18-20 років. З метою приниження українців, яму, у якій спочивають і зараз, копав один чоловік із Новоселиці, який закопував мертву худобу. Так мадяри ненавиділи навіть мертвих українців.

Ведучий 1

Згадаймо тих, що умирали.
Та не схилили знамена.
Вони пощади не благали,
Вони віддали все, що мали.
Щоб воля усміхалась нам.

Шепоче плесо Синевиру
І ліс замріяно шумить
За нарід свій, за отчу віру,
За нашу неньку - Україну
Лягли герої тут грудьми!

Хай Хуст нам січовую славу
На хвилях Тиси принесе.
Карпатську спом'янім державу
Що в грізний час так величаво
Звелась як скеля, як граніт.

Героїв знаних і незнаних,
Що не зламались у борні,
Що муки прийняли і рани
Тих, хто з могил уже не встане
Усіх сьогодні спом'янім! Спом'янім!

Ведучий 2

Вшануймо пам'ять всіх, хто загинув у боротьбі за створення своєї незалежної держави, хвилиною мовчання. Згадаймо їх у молитві.

Всі разом читають

Благослови, небес Владико.
Пожертву чесну і велику
Народних лицарів, що в бій,
Відважно йдуть за народ свій!
Благослови, Ісусе Христе,
Любов до волі, серце чисте –
Вони ж ідуть на ворогів
За милих друзів і братів.
Благослови, пречиста Мати,
Зусилля їх тверде, завзяття,
Благослови їх рани, біль
І краплі крові серед піль.
Благослови на чесний бій.
Героїв, Юрію Святий,
І перемогу їм подай
За нарід свій, за Рідний край!

РОЗП'ЯТА ДУША НА ХРЕСТІ ВСЕВИШНЬОЇ ПЕЧАЛІ

Година-реквієм до роковин вшанування пам'яті жертв голодоморів в Україні

Мусієнко З.М., провідний бібліотекар

Ужгородського ВПУ торгівлі та технологій харчування

Грає скрипка. На сцені стоїть стіл на ньому стоїть ікона, горить лампа. Лавиця. На лавиці лежить хлопчик.

Голос. Хто це? Чий голос щоночі просить: „Хлібця! Хлібчика дай, мамо, матусю, ненечко! Крихітку хлібця!”

(Сценка. Маленький хлопчик простягає руки до ікони).

Учень

Бозю! Що там у тебе в руці?

Дай мені, Бозю, хоч соломинку...
Щоб не втонути в Голодній Ріці.
Бачиш, мій Бозю, я – ще дитинка
Тож підрости хоя би трохи бодай.
Світу не бачив ще білого, Бозю,
Я – пташенятко прибите в дорозі.
Хоч би одненьку пір'їнку дай,
Тато і мама холодні мерці.
Бозю, зроби, щоб їсти не хтілось!
Холодно, Бозю,
Сніг дуже білий,
Бозю, що там у тебе в руці!...

Учениця

Мати-Україна, стоїть на колінах перед іконою Богородиці і молиться.

Мама Україна. Богородице! Матір наша небасна!
Свята Покрово. Покровителько люду святоруського!
Куди ж ви відійшли? Чого ж залишили мою землю і народ мій на поталу червоних дияволів? Чи ж не бачите, що вони доточують кров із могутнього українського дерева? Чи ж не бачите криниці, повної українських сліз? Чи ж не бачите що то вже не Україна, а велетенська могила? Де ж ви, сили небесні?! Господи, страждання, муки й горе мого народу до всевишньої скорботи зарахуй, і біди й погибель від землі й народу суцього відведи. Нині прісно, й навіки вічні відведи! Амінь!

Учениця

Життя людське – найсокровенніший дар Божий, і кожне – дорожче над усі цінності земні й небесні, і кожне має зберегтися в пам'яті поколінь і нинішніх, і грядущих, бо ми люди. Ніколи не пізно ... Покаятися і стати на шлях істини і любові, бо голоси мучеників із тридцять третього, що померли насильницькою жахливою смертю, волають до наших сердець, щоб сказати пекуче слово правди.

Тому ми сьогодні згадуємо цю трагічну сторінку історії українського народу та даємо обіцянку передати знане прийдешнім, щоб світла пам'ять спокутувала несправедливе замовчування минулого.

Учениця

Давно було, в роки ще ті, тридцяті,
Коли багато з нас, ще просто не жили
Про ті часи вже є слова крилаті,
Не пощастило тим, хто там тоді були.
Біда спіткала рідну Україну,

Хоча в біді завжди вона була.
Її вбивали, як нагуляну дитину
Вона ж пручалася тільки як могла.
Її топтали, різали, душили.
Тримали, як непотріб, як ніщо.
Замість життів то виростали могили.
Питається навіщо? От за що?
Здригалася земля, тряслися води.
Усе що мало серце, все тряслось.
Чи терпів хтось таке з інших народів?
О, Україні немало довелось.

Учениця

Сьогодні ми вшановуємо пам'ять жертв голодомору 1932-1933 років. Кожен із нас переосмислює нашу історію, трагічні її сторінки, які примушують стискатися людські серця. Одна з найстрашніших таких сторінок – голодомор, який призвів до небачених 7 мільйонів безневинних жертв.

Учениця

Не було тоді ні війни, ні потопу. А була тільки зла воля одних людей проти інших. І ніхто не знав, скільки живого люду лягло у могили – старих, молодих і дітей, і ще ненароджених у лонах матерів.

Учениця

Ви чули юні і старі,
В нас 33 богатирі
Були сучасники билин.
Добринь ровесники були.
А вік новий... з яких доріг
Привів нам 33 – рік?
Понад селом, як бурелом,
Пройшов великий перелом...

Учень

Це було не стихійне лихо, а зумисне підготовлений Голодомор 1932-1933 років. Сталін, говорячи про підсумки першої п'ятирічки, заявив: „Ми безперечно, досягли того, що матеріальне становище робітників і селян поліпшується з року в рік. У цьому можуть сумніватися хіба що тільки запеклі вороги радянської влади”. А після такої заяви ніхто не міг висловити іншу точку зору. Немає страшнішої смерті, ніж повільна смерть від голоду. А так вмирала майже уся Україна.

Мати-Україна

Не нагодує Мати-Україна
Не приголубить діточок своїх...
Яка ж бо перед Богом в нас провина?
Який ми сотворили гріх?
Чи той, що в нас поруйнували храми? –
Прийшли в наш край перевертні і хами
Чинить страшну наругу над людьми.

Учениця

А насправді – все забрала влада в селян, всі фонди: продовольчий, фуражний, насіннєвий. Це був розбій, свідомо спрямований на фізичне винищення селян, українців. Масове голодування почалося ще у грудні 1931 року, тривало до вересня 1933 року. 22 місяця народ страждав, мучився, вмирав. Число жертв – 8 млн. чоловік. Це 1/5 всього населення України.

Учениця

Голод – це не тільки смерть, а й духовна руїна, знищення здорової народної моралі, втрат ідеалів, занепад культури, рідної мови, традицій. Йшли в могилу найкращі, несли найкоштовніше, що є в нації – гени розуму, здоров'я, гени милосердя, справедливості, людяності й відваги, всіх мислимих людських чеснот і талантів. Обривався вічно живий ланцюжок поколінь: українському народові, якого ніколи не щадила доля, було завдано смертельного удару.

Учениця

Моторошний парадокс: вмирили на все плодючих чорноземах, на безмежних полях і ланах, всіяних житом і пшеницею, на дбайливо доглянутих городах з рясним врожаєм. Чому вмирили? Бо в людей забрали все. Все до останнього колоска, до останньої зернинки.

Учениця

Благословенний труд для щастя і добра
Хліботворящий люд на берегах Дніпра.
Це ми, О Господи, твої плугатарі,
Орали, сіяли, молилися на зорі.
Немов своє дитя, ми пестили ріллю
Кохали ми життя, вклонялись мозолю,
Вдихали чорнозем, вгорталися в лани,
Не знали, що помрем з наказу Сталіна.

Учень

Почався голод. Великий. Страшний. Невблаганний. Пішов голод степами. Пішов. Перед ним дверей не зачинити, не зупинити ні плачем дітей, ні тужінням матерів. Він уповзав у хати, населяючи їх мерцями. Двері навстіж. Мертво. Люди не плакали, умирали мовчки. Хто лічив їх тоді? Скільки їх зникло з видноколу? Жили терпіли – і з життя пішли терплячи.

Учениця

Це було не стихійне лихо. Того року урожай хліба був гарний, але прийшло розпорядження, що хліб роздали незаконно, і почали забирати з домівок усе, що знаходили. Шукали хліб усюди – розривали підлоги, печі, розкидали скирти соломи. Люди ходили по стерні, шукали нірки мишей, розкопували їх, і коли знаходили хоча би жменьку зерна, це було велике щастя.

Учениця

Нині наші сучасники відгороджуються від страшної сторінки скептичним „Невже таке могло бути?”. Або примирливо-відстороненим. „Краще не згадувати”. Мені ж при цьому згадується рядки вірша Дмитра Білоуса „Ти кажеш не було голодомору?”.

Ти кажеш не було голодомору?
І не було голодного села?
А бачив ти в селі пусту комору,
З якої зерна вимели до тла?
Як навіть мариво виймали із печі
І забирали прямо із горшків.
Окрайці виривали з рук малечі,
із торбиночок нужденних стариків?
Ти кажеш, не було голодомору?
Чого ж тоді, як був і урожай,
Усе суціль викачували з двору,
- Греби, нічого людям не лишай!
Хто ж села, вимерлі на Україні,
Російським людом поспіль заселяв?
Хто? На чиєму це лежить сумлінні?
Імперський молох світ нам затуляв!
Я бачив сам оту зловісну пору
І пухлих, і померлих на шляхах.
І досі ще стоять мені в очах...
А кажеш - не було голодомору?

Учениця

Люди їли все, що можна було жувати. Варили цвіт акації, зелену лободу змішували з товченими качанами кукурудзи, і щасливий був той, хто міг додати жменьку висівков. Від такої їжі пухли ноги, тріскалася шкіра. Люди тихо вмирили, а живим було байдуже, бо вони божеволіли і дичавіли від голоду. Батьки несли на цвинтар дітей у мішках, везли на візках ... Вмирили цілі родини, особливо ті, де було багато дітей. Люди божеволіли з голоду. *Сумна історія однієї родини.*

Починається вона так, як і казка:

„Було в матері дванадцять синів і тринадцята дочка Галя і чоловік Іван. А далі – вже реальне життя. Сільські комуністи хотіли забрати коня у цієї родини. Іван каже: „Коні і я – одне ціле. Тільки через мій труп дістануться вам ворони”. А вже коні тримали сім'ю на світі. „Не віддаси коней – уб'ємо!” І таки вбили батька – годувальника. Залишилася сім'я без засобів існування. Найстрашніше випробування лягло на матір. Уявляєте:прокидаються вранці тринадцятеро дітей і плачуть, просять: „Мамо, дайте їсти!”. А що вона могла вкинути в тринадцять ротиків, коли у хаті ні крихти хліба, ні картоплини... Через кілька тижнів, як поховала Оксана свого чоловіка, похорон став звичним явищем. Закопувала Оксана одне за одним, кого в ящику, а більшість малюків загортала у якусь ряднину.

Учениця

Спіте, діти, спіте, любі.
І не просинайтесь.
Вже не буде мучить згуба.
Забере вас пташка райська.
Спіте міцно, спіте діти.

Учениця

І так упродовж двох місяців біля хати у вишняку виросло власне кладовище. Найтяжче було матері, коли копала останню ямку для дочки Галі, якій тоді було п'ять років...

Учениця

Натопила маковинням,
Затулила лядку й комин.
І в тумані темно – синім
Заспівала колискову.

Учениця виконує колискову пісню.

Учениця

Цю колискову Любов Чуб присвятила Віктору Чубу, який помер у 1933 році, маючи від народження 5 роцків, та всім дітям – жертвам Голодомору.

Учениця

Весна... А над селом нависла чорна хмара. Діти не бігають, не граються, на вулиці лежить хлопчик – років десяти... повз нього йдуть люди: „Оцей вже помер...”. У відповідь ледь чутний дитячий голосок: „Ні – я ще не вмер...”.

Учень

Я ще не вмер...
Ще промінь в оці грає.
В четвер мені пішов десятий рік.
Хіба в такому віці помирають?!
Ви тільки поверніть мене на бік.
До вишеньки.
В колиску ясночолу...
Я чую запах квітів. Я не вмер...
А небо стрімко падає додолу
Тримайте хтось.
Хоча б за коси верб.
Куди ж ви, людоньки, куди?!
Окраєць ласки .
Чи хоч з печі диму?
В клітинці кожній - озеро води.
Я ще не вмер.
Усі проходять мимо.
А житочко моє таке густе.
А мамина рука іще гаряча.
Вам стане соромно колись за те.
Та я вже цього не побачу.

Мати

Мої синочки, доньки малолітні!
Ви сині, мов німого неба синь,
І як же так, у сонце щедрім квітні ви вмерли,
Згинь же смерте, згинь,
О, діти, діти, Ангели невинні!
Чом ви так тяжко й страшно мовчите?
Ви вже ніколи рідній Україні
Своїх сердець і душ не віддасте...
Ви не розцвівши, згинули дочасне,
Поклав у землю вас голодомор,
Водала я, їх матінка, до Спаса
Звільни нас від грабіжників-потвор.
О, Боже правий!
Ти мій вчуєш голос, спаси нас від проклятої чуми...
Я ж бачу, як важкий достиглий колос
Схилився над голодними дітьми.

Вірш «Дівоча сльоза»

Плаче Таня.
На возі з мерцями.
Вона, людоньки, ще ж бо жива..
А везуть вже до смертної ями.
Забарилися десь перезва.
І нема кому косу розплести.
Повмирили і дружби, й дружки.
Отака українська сієста.
Отакі московські стрічки.
Дочекалася свого весілля.
Мертві хлопці...
Усі женихи!
Наречена поверх, як неділя.
А ще вище – чужий гріхи.
Серед білого дня стало темно.
Що, гробарю, ти Богу сказав?!
Покотилась, як сонце, на землю,
Та остання дівоча сльоза.

Учениця

„Боже, врятуй мою маму!”

Мамо! Матусю! Рідненька!
Не покинь моя, моя ненька!
Не лети до синього неба,
Бо для доні тобі жити треба.
Твоя донечка їстоньки хоче.
Ось і мишка про жито шепоче ...
Хоч не хліба мені, а зернинку знайти,
І до тебе тоді були б сили дійти.
Це зернятко тобі я усе б віддала,
Аби тільки, Матусю, була ти жива!
Боженько! Чуєш? Врятуй мою Маму!
Братика й тата вже кинули в яму.
Від голоду вмерло все наше село,
А людей тут багато-багато жило!...
Залишились тільки я і Матуся,
Тож до тебе,Єдиного,я зараз молюся! *Лунає пісня про маму*

Учениця

На десятиліття можна засекретити архіви. Можна приховати в глибинах спецховищ викривальні документи. Можна замести сліди злочину. Можна раз, і вдруге, і втретє переписувати історію на догоду диктаторів чи ідеології. Та з пам'яттю народу нічого не вдієш, вона зберігатиме правду. Правду про ті страшні роки, про ті страшні події. *Демонстрація документального фільму*

Учень

Світ мав би розколотися надвоє, сонце мало б перестати світити, земля перевернутися від того, що було на землі. Але світ не розколовся, сонце сходить, земля обертається, як їй належить. І ми ходимо по цій землі зі своїми тривогами і надіями. Ми, єдині спадкоємці всього, що було.

Хай палає свіча... хай палає
Поєднає нас вона в цей час.
Хай сьогодні спогади лунають.
Пам'ять чиста, світла і велична,
Пісня й слово хай єднає нас.

Виконується пісня Оксани Білозір „Свіча”

Учениця

За жінок, чоловіків, дітей;
За малих, дорослих і старих,
Не співала півча похоронна,
Не лунали дзвони за впокій...
Ні труни, ні хрестів, і ні тризни.
Прямо в яму, навіки віків.
Чорна сповідь моєї Вітчизни,
І її затамований гнів.

Учениця

Тож пом'янімо хоч сьогодні, із запізненням у кілька довгих десятиліть, великомучеників нашої історії. Пом'янімо і знайдемо в собі сили пройти за ними дорогою їхнього хресного путі. Не їм це потрібно, а нам. Все, що вони могли сказати світові, вони вже сказали. Тепер наша черга.

Учень

Хай у кожному місті й селі, в кожній оселі, в кожній родині старий і малий схилить голову перед пам'яттю невинно убієнних голодом-геноцидом, уклінно припаде до їхніх могил, поставить свічку перед образом Божим. Хай ця хвилина **мовчання** увійде в наші серця тихою молитвою, очистить наші душі від зла. *Хвилина мовчання.*

Учениця

І тільки правда здатна зняти наслідки шоку, заподіяного епопеєю насильницької смерті колективізації, голоду, розкріпачити волю людей. Тільки виповівши минулі страждання, викричавши давній біль, крок-за-кроком пройшовши заново хресну путь своєї далекої і в той же час близької історії, віднайде себе наш народ гідний прекрасної долі.

адмогильні хрести,
Надмогильні хрести
Ніби зведені руки у небо...
Господи, нам прости,
Господи, їм прости, -
Тим, що в муках пішли до тебе.
Дай їм хліба й води,
Вдосталь хліба й води,
Щоб забули страшні наруги,
Боже, не доведи,
Боже, не доведи,
Щоб той мор повторився вдруге.
Надмогильні хрести,

Надмогильні хрести
По усій по моїй Україні,
А під них - за село –
Сім мільйонів лягло,
А під ними - тіла їх тлінні.
Надмогильні хрести
Надмогильні хрести,
Розмовляють і стогнуть, і плачуть.
Господи, захисти,
Од лих усіх захисти
Нам славному праматір козачу.
Землю дай засівать,
Землю дай прикрашать
Словом, ділом своїм, душею,
Бо нам жить не роки,
Бо нам жить віки,
Милуватись й гордитися нею.
Надмогильні хрести,
Надмогильні хрести
Ніби зведені руки в небо...
Господи, нам прости,
Господи, їм прости, -
Тим, що рано пішли до тебе.

Учениця

Хліб Скільки приємного щему появляється в душі кожного при згадці про Тебе. Святий Хлібе, про Тебе не сміли згадувати жертви тридцять третього. Ти являвся їм уві сні рожевою мрією. Скільки померло з Твоїм іменем на вустах. Іменем жертв тридцять третього року благаю вас – бережіть цей святий хліб. І нехай смак цього короваю не дозволяє нам забувати, що Хліб – це життя. *Роздає порізаний коровай гостям і учасникам*

... І ПЕРЕД ОБРАЗОМ ТВОЇМ Я ПОМОЛЮСЯ

Літературно-музичне свято до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка

*Мусієнко З.М., провідний бібліотекар
Ужгородського ВПУ торгівлі та технологій
харчування*

Мета заходу: вшанувати пам'ять великого поета, письменника, художника, Тараса Григоровича Шевченка з нагоди 200-ї річниці від дня його народження, пригадати роль жінки у його творчості; розвивати в учнів здібності декламувати вірші; виховувати повагу та шанобливе ставлення до надбання української літератури.

Обладнання: національні костюми, вишивані скатертини та рушники, виставка творів великого Кобзаря, свічка, портрет Шевченка, образ Богородиці з дитятком, музичний супровід, мультимедійне обладнання, презентація „... і перед образом Твоїм я помолюся”.

Хід заходу

Лунає українська народна музика. На сцені стоїть стіл, вкритий вишиваною скатертиною, на столі портрет Т.Г. Шевченка з українським рушником, образ Богородиці з дитятком. На мультимедійному екрані демонструється слайд „... і перед образом Твоїм я помолюся”. Виходять ведучі, одягнені у народних українських костюмах.

Учениця

Доброго дня всім присутнім у цьому залі! Як ви вже знаєте 2014 рік в Україні оголошено роком Тараса Григоровича Шевченка. Вся передова громадськість світу схилиє голову перед великим генієм. Ми сьогодні також поговоримо з вами про цю незвичайну людину, яку вважають Пророком українського народу. Але він не був святим, він народився у звичайній кріпацькій родині. І з дитинства виніс теплі спогади про рідних йому жінок – маму, сестру Катерину, милу серцю Оксану та інших жінок – кріпачок.

Жінка відіграла в долі Шевченка велику роль, вона була його заступницею, коханою, подругою, просто пересічною жінкою, рідше щасливою, частіше – знедоленою. Тому і ми звернулися до цієї теми в його творчості і пропонуємо вашій увазі виховний захід під назвою „... І перед образом Твоїм я помолюсь” .

Ведуча

Я – жінка

Я – мати,

Запалена Богом

Одвічна свіча.

Я – все-таки сильна,

Я – щось таки значу,

Я – світ цей дивую

Красивим дитям

Ведучий

Жінка, мама, матуся, ненька. Усе найрідніше, наймиліше, найдорожче увібрали в себе ці сонячні слова.

Ведуча

Адже покликання кожної жінки – бути матір'ю. А це ой як не нелегко! Це, напевно, найважча професія у світі. Бо все йде від матері: і добро і зло. Їй дорікають за скалічену душу, їй же дякують за божу дитину. Мати – всьому початок.

Ведуча

За словами Ганни Чубач „... жінка, мати – це запалена Богом одвічна свіча”. Свіча, яка своїм полум'ям повинна зігрівати родину, сім'ю, рідну землю і весь світ. Бо вся велич і гордість світу

від жінок, матерів, бо саме жінка, каже Ганна Чубач, «дивує світ красивим дітям». А що може бути прекрасніше і святіше на Землі „як тая мати молодая з своїм дитяточком малим”.

Ведучий

Бог, задумавши жінку, хотів, щоб вона була досконалою. Тому і дав їй плечі такі міцні, щоб тримати увесь світ, і такі ніжні, щоб підтримувати дитячу голівку. Дав їй волю настільки сильну, що вона йде вперед, коли інші падають і вона піклується про них, хто впав, і хворих, і втомлених, не скаржачись.

Ведучий

Він дав їй доброту любити дітей за будь-яких обставин, навіть якщо вони скривдять її. Він дав їй красу але ця краса не в одязі або зачісці. Ця краса в її очах, які відкривають двері до її серця, того місця, де живе любов. Так про жінку може сказати лише поет, який тонко відчуває красу.

Ведуча

Нашого святого пророка і заступника породила українська жінка-кріпачка на ім'я Катерина. Вона обдарувала свого сина чутливим серцем і великою душею, та не встигла побачити його зросту:

...Добре, мамо,
Що ти зарані спать лягла,
А то б ти Бога прокляла
За мій талан...

Ведучий

За віруванням наших предків душа материнська бачить з того світу поневіряння своєї дитини, мучиться і страждає разом з нею. Але в такому разі мати Тараса не раз відчувала й радість, коли слово її сина повертало до життя закам'янілі й омертвілі душі і колись, і нині живущих.

Жінка-мати несе запалену свічку, ставить на столик біля портрета Т.Г.Шевченка. До неї підходить хлопчик, маленький Тарасик.

Хлопчик

Матусю, а правда що небо на залізних стовпах тримається?

Мати

Так синку, правда. *Жінка сідає на лавку, хлопчик кладе голову на плече, вона співає йому колискову.*

Хлопчик

А чому так багато зірок на небі?

Мати

Це, коли людина на світ приходить, Бог свічку запалює, і горить та свічка, поки людина не помре. А як помре, свічка гасне, зірочка падає. Бачив?

Хлопчик

Бачив, матусю, бачив... А чому одні зірочки ясні, великі, а інші ледь видно?

Мати

Бо коли людина зла, заздрісна, скупа її свічка ледь-ледь тліє. А коли добра, любить людей, робить їм добро, тоді свічка такої людини світить ясно і світло.

Хлопчик

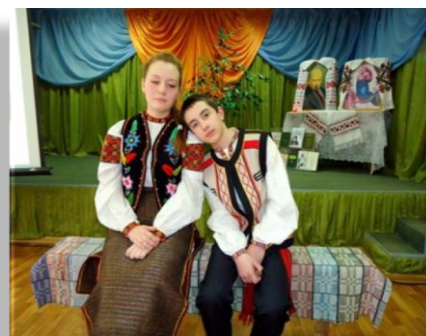
Матусю, я буду добрим, і я хочу, щоб моя свічка світила найясніше.

Мати

Старайся мій хлопчику *(гладить його по голівці)*

Ведучий Вірш „Матері Шевченка”

Якби ти знала як твій син
І возвеличить і освятить
Усе, чого торкнеться він,
Але найперше – слово „мати”!
І ти живеш в його словах,

Святая мати його сина!
Бо колихала на руках
Майбутнє рідної України.
В сльозах, в неволі, між рабів
Дала йому ти ум великий
І вільну душу і гордий спів
І правду Божу сонцелику
Крізь тьму віків у дикій млі
Освітить правду слово сина:
Найвища радість на землі –
У мирі мати і дитина! *Учениця виконує пісню про маму*

Ведучий

„Такого полум’яного материнства, – писав Максим Рильський, – такого апофеозу жіночого кохання і жіночої муки не знайти мабуть, у жодного з поетів світу. Нещасливий в особистому житті, Шевченко найвищу і найчистішу красу світу бачив у жінці, в матері”.

Ведуча

Для Тараса Шевченка жіноча недоля була не просто однією з тем творчості, а згустком крові, що запекалася в його серці. І дівчина-наймичка, і покритка, і вдова, і мати, що народила кріпака, – це символ долі всіх українок, які злилися в поезії Кобзаря у величний, багатостраждальний образ України-матері.

Ведучий

Доля кріпачки у Шевченкових творах завжди трагічна, бо такою вона була в жінок, які зустрічалися поетові в житті. Це і рідна мати, яку передчасно „у могилу нужда та праця положила”, це його рідні сестри: Катря, Ярина та Марина, оті “голубки молодії”, в яких “у наймах коси побіліли”.

Не називаю її раєм,
Тієї хатиночки у гаї
Над чистим ставом край села.
Мене там мати повила
І, повиваючи, співала,
Свою нудьгу переливала
В свою дитину...
Та матір добрую мою
Ще молодую – у могилу
Нужда та праця положила...
...А сестри! Сестри! Горе вам,
Мої голубки молодії,
Для кого в світі живете?
Ви в наймах вирости чужії
У наймах коси побіліють,
У наймах, сестри, й помрете!

Ведучий

Не забув Тарас і подругу своїх дитячих літ, своє трепетне юначе кохання – Оксану Коваленко, що стала жертвою кріпосницького ладу.

Ми в купочці колись росли,
Маленькими тоді любились,
А матері на нас дивились
Та говорили, що колись
Одружимо їх. Не вгадали.
...Помандрувала
Ота Оксаночка в поход
За москалями та й пропала,
Вернулась, правда, через год,
...З байстрам вернулась...

А потім знов кудись пішла,
Ніхто й не зна куди поділась.

Ведуча

Доля жінки в кріпосницькому суспільстві була справді трагічною. Хто тільки з неї не збиткувався! На панщині шмагав її канчуками осавула, вдома вона несла тягар усієї хатньої роботи, обробляла город, виховувала дітей.

На панщині пшеницю жала,
Втомилася; не спочивать
Пішла в снопи, пошкандибала
Івана сина годувать.
Воно сповитое кричало
У холодочку за снопом.
Розповіла, нагодувала,
Попестила; і ніби сном,
Над сином сидя, задрімала.

Ведучий

А скільки жінок стало жертвами поміщицької розпусти, скільки наклало на себе руки, скільки помандрувало за військовими валками – та й без сліду пропало.

А он бачиш? Очі! Очі!
На що ви здалися,
Чом ви змалку не висохли,
Слізьми не злилися?
То покритка попідтинню
З байстрям шкандибає,
Батько й мати одцурались,
Й чужі не приймають
Старці навіть цураються!
А панич не знає,
З двадцятю, недоліток,
Душі пропиває!

Ведуча

Шевченко ніби зібрав воедино всі страждання закріпачених жінок і на весь голос розказав про них цілому світові. Назви його творів: „Наймичка”, „Відьма”, „Сова”, „Слепая”, „Мар’яна-черниця” не випадкові. Саме наймичками, відьмами, совами, сліпими, черницями були жінки в тодішньому суспільстві. Ось один із найтрагічніших образів жінки, з якої сміються, якої лякаються люди, бо вона божевільна.

В свитині латаній дрожала
Якась людина. На ногах
І на руках повиступала
Од стужі кров; аж струпом стала.
І довгі коси в реп’яхах
О поли бились в ковтунах.
І далі Шевченко додає:
Се не мара.
Моя се мати і сестра.
Моя се відьма, щоб ви знали.

Ведучий

Кожна жінка-жертва для поета рідна. Він плаче її слізьми, мучиться її муками. „Моя се відьма” – тобто його біль, його горе, його страждання. Шевченкові поеми кличуть до помсти над тими, хто топтав жіночу честь, гідність і щастя.

Ведуча

Скривджена паном дівчина-покритка, яку люди називають відьмою, збожеволіла від горя, шукаючи своїх діток-близнят Наталю та Івана. Пан-батько віддав сина якійсь пані в лакеї, а дочку занапастив. Відьма розповідає циганам:

...Діточок шукаю.
Наталоньку! Ні, ні, ні!
Я шукаю пана.
Розірву... Возьміть до себе
І мене, цигани,
Я ведмедя водитиму,
А як найду ката, то й спущу його на його,
Отойді, проклятий!..
Ні, не спущу. Сама його загризу...
...Чи я найду моїх діток,
Чи так і загину?

Ведучий

Про трагічну долю дівчини-покритку написано поему „Катерина”. Героїня гине не витримавши сорому, страждань і зради коханого. *Дівчата розповідають уривки з поеми „Катерина”.*

Ведуча

Ганна із поеми „Наймичка” теж покритка, але вона залишається жити за ради свого сина. І її материнська любов така могутня, що здатна принести в жертву задля щастя своє. Життя Ганни – материнський подвиг. Вона відмовляється навіть бути весільною матір’ю свого сина і легше перед смертю розповідає правду. *Уривок з поеми „Наймичка”*

Ведуча

Невимовно тяжку материнську долю жінки-кріпачки розкриває Шевченко в багатьох своїх творах. Особливо вражаюче описав поет вдовине горе, коли єдиного сина забирають у солдати.

Ой привезли до прийому
Чуприни голити
Усе дрібні, усе малі,
Все багатих діти.
...Усі невлад, усіх назад,
В усіх доля мати.
А у вдови один син,
Та й той якраз під аршин
Збожеволівши мати
Селом ходить – то співає,
То страшно голосить...
Діти бігали з паліччям
Удень за вдовою по улицах
Та, сміючись, „дражнили Совою...”

Ведучий

Шевченкові образи дівчат та жінок не лише багатостраждальні, а й високоморальні. Найбільша заслуга великого Кобзаря не в тому, що він показав знівечену жіночу долю, а в тому, що підніс жінку-кріпачку на високий п’єдестал чистоти, глибини й вірності почуттів, моральної краси і материнської величі. Мати з дитиною завжди були для Шевченка найсвітлішим образом, естетичним уособленням краси, ніжності й благородства. Чи не тому стали нині крилатими оці мелодійні слова:

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молодая
З своїм дитяточком малим.

Ведуча

Уже в маленькій дівчинці бачив Тарас майбутню жінку-страдницю, її тяжку долю і співчував їй, тужив, плакав разом з нею. У 1845 році в Переяслав-Хмельницькому районі, в селі В’юнищах зустрів молодий Шевченко

дівча з відрами. Карооке, красиве, наче маківка в цвіту. Але одяг на ньому – одне лахміття, уже спадає останнє листя, а воно босе. Це була сирота Мар'яна, яка служила за харчі наймичкою у багатих. Поет дав їй грошей на хустину. Під враженням цієї зустрічі він написав вірш „Маленькій Мар'яні”.

Поезія “Маленькій Мар'яні”.

Рости, рости, моя пташко,
Мій маковий цвіте,
Розвивайся, поки твоє
Серце не розбите,
Поки люди не дознали
Тихої долини.
Дознаються – пограються,
Засушать та й кинуть.
Ані літа молодії,
Повиті красою,
Ні карії оченята,
Умиті сльозою,
Ані серце твоє тихе,
Добреє дівоче
Не заступить, не закрий
Неситії очі.

Ведуча

Великий Кобзар бачив у жінці передусім духовну красу, обожнював материнство, уславлював вірність і щирість, але не прощав аморальності і жорстокості. У поемі „Титарівна” дочка титаря насміялася над найкращим, але бідним парубком Микитою, який запросив її до танцю. Згодом вона жорстоко поплатилася за це. Не можна гордувати, зневажати людей, ніби говорить цим Шевченко.

Горить Микита в сірій свиті!

Шеляга виймає,
І за того остатнього
Музику наймає,
І нерівню титарівну
У танець вітає!!
“Одчепися, пройдисвіте!
І зареготалась
Титарівна. – Хіба тобі
Наймичок не стало!”
Насміялась титарівна
З бідного Микити.
Насміялася при людях,
Що він в сірій свиті!
Буде тобі, титарівно!
Заплачеш, небого,
За ті сміхи!

Ведучий

Мине небагато часу, й титарівна гірко пошкодує за тим, що наробила.

І живую положили
В домовину! й сина з нею!
Та й засипали землею!
Стовп високий муровали,
Щоб про неї люде знали,
Дітей своїх научали...

Ведуча

Є у Тараса Григоровича Шевченка твори, у яких він показав гірку долю дівчини, нещасливе, зражене почуття кохання. Це балади „Причина”, „Тополя”, „Утоплена”, „Лілея”. Типи баладних жінок матерів різні, і хоч вони на фантастичному ґрунті, але реалістичні, бо скільки світу - стільки й людей. Послухаємо у виконанні учнів балади „Тополя”, „Лілея”, „Русалка”. Учениці виконують балади „Тополя”, „Лілея”, „Русалка”

Ведучий

Немає у світовій літературі іншого поета, який би так ніжно, з любов'ю оспівав у своїй творчості жінку-матір усієї Землі, берегиню, продовжувачку роду. Його невмируще:

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата,

А буде син, і буде мати,

І будуть люде на землі, – стало святим ідеалом для багатьох поколінь, і є ним для нас нині....

Учні, які брали участь виходять на сцену.

Ведучий

Мати – символ усього найкращого, найдобрішого, найсвятішого. Мати – всьому початок. Мати – берегиня роду, домашнього вогнища. Коли її не стає все в хаті розладжується. Недаремно один поет сказав: „Вмерла мати - погас вогонь, що грів всю хату”...

Ведуча

Стоїть на землі мати, вища і святіша від усіх богинь.

Рідна мати і Рідна Україна – два крила любові, два крила

несуть українську душу через віки і не в'януть у вічному польоті, бо тримає їх на світі материнська любов. Станемо на коліна (*хлопці стають на коліна*) перед матір'ю-Україною і помолимось, як матері Божій.

Станемо на коліна перед матір'ю і душею освятимось праведно, як на сповіді. Прийми Боже молитву своїх дітей, бо ми просимо за Україну, за рідну матір, і молитва наша праведна, як і любов. *Учень виходить на сцену, стає на коліна перед образом Божої Матері і промовляє молитву до неї.*

Ведучий

Є в мене найкраща у світі матуся,

За неї до тебе, Пречиста, молюся.

Молюся устами, молюся серденьком

До тебе, небесна, Ісусова ненько.

Благаю у тебе щирими словами

Опіки та ласки для любої мами.

Пошли їй не скарби, а щастя і долю,

Щоб дні їй минали без смутку, без болю,

Рятуй від недуги матусеньку милу,

Даруй їй здоров'я, рукам подай силу,

Щоб вивела діток у світ і у люди,

Щоб ними раділи, пишалися всюди.

За це я складаю молитви долоні,

До тебе, Царице, на сонячнім троні!

Молюся устами, молюся серденьком
До тебе, небесна Ісусова ненько.

Ведучий

Учні! Коли станете дорослими, не забувайте своїх матерів. Любіть і шануйте їх і будьте патріотами нашої рідної України, бо вона теж наша мати. *Виконується пісня про Україну.*

Ведучий

Дорогі жінки, кому, як не вам нести в наше життя цей божественний вогонь любові – щодня, щомиті і в усьому. Але для цього все маєте усвідомити, ту велику відповідальність, яку несе в собі кожна жінка. Відповідальність перед собою і світом. Відповідальність за власне щастя і щастя свого оточення. І нехай Вам допомагає Матір Божа!

Звучить пісня „А я, бажаю вам добра”

ВЕЛИКИЙ ПОДВИГ ВЕЛИКИХ ГЕРОЇВ

Урок мужності

Гуледза Р.І.,

викладач спецдисциплін ДПТНЗ „Мукачівський професійний аграрний ліцей ім. М. Данканича”

**Людина нібито не літає...
А крила має. А крила має!**

Ліна Костенко

МЕТА: вшанування героїчного подвигу захисників незалежності нашої України, виховання почуття патріотизму, відданості своїй Батьківщині, любові до

рідного краю.

Слово викладача

Через три тижні, 21 листопада, ми відзначатимемо річницю початку „Револуції Гідності” Револуція, що змінила нашу країну. За, майже рік, Україна в муках переродилася та стало геть іншою державою. Відтак ми вибороли моральне право бути Самостійними не на папері, а на справді. Ідею соборності рясно окроплена кров'ю сотень героїв кращих синів та дочок України з найвіддаленіших її куточків.

Усі ті на фронті, чи поза ним, ми з Вами живемо в час історичних змін. Коли від нас всіх залежить якою буде країна завтра. Чи будемо ми пам'ятати тих хто сьогодні за нас віддав життя, захищаючи країну від ворогів ?

Як колись українські повстанці боролись проти нацистів та більшовиків, як воїни Карпатської Січі боронили незалежність Карпатської України, так і зараз військовослужбовці Збройних Сил України та добровольчих батальйонів стоять на варті миру та спокою нашої Батьківщини.

Прикро, але багато наших хлопців гине. Цьому не має виправдання чи пояснення. Нам, живим, треба пам'ятати їхній подвиг і їхні світлі душі. Прошу всіх встати та вшанувати хвилиною мовчання тих хто загинув. Згадаємо, як все починалося.

1 ведучий

Минулого року Україна, в особі президента Віктора Януковича зіткнулася з великою дилемою – підписувати угоду про асоціацію з ЄС чи ні. Моторошно усвідомлювати, що результатом не підписання угоди стали криваві події поточного року. Наважся на цей крок Янукович і історія була б зовсім іншою. Але, але...

2 ведучий

21 листопада 2013 року на Майдані Незалежності зібралися студенти, громадські активісти та не байдужі громадяни аби висловити свій протест проти рішення президента України та зважити

його таки підписати угоду. Однак незворушність гаранта конституції провокувала суспільство. Конфлікт почав наростати і до Києва почали приєднуватися люди з інших міст України.

Одним з перших, хто закликав людей вийти на протест, був журналіст Мустава Найєм. Він у соціальній мережі Facebook на персональній сторінці опублікував звернення 21 листопада о 19:55. Так розпочалася Революція Гідності. *Слайд №2*

1 ведучий

Після майже двомісячного безрезультатного стояння на майдані трапилися події, що поклали край президентству Януковича. Ескалація конфлікту призвела до смерті вірменина Сергія Нігояна, білоруса Михайла Жизневського та українця Юрія Вербицького. Скільки точно загинуло з того часу не відомо і нині. *Слайд №3,4,5,6*

2 ведучий

Поки українці оплакували невинно вбитих, злочинний режим вирішив піти до кінця. 18 лютого 2014 року кримінальна влада вдалася до остаточного силового плану розігнання протестувальників. Лік вбитих пішов на сотні. У вирі подій серед загального хаосу та апатії, на подив та злість клану, українці проявили мужність та незламність перед обличчям історії. Ми не відступили. Ми перемогли. Ціна перемоги - Небесна сотня, люди, що стали жертвами снайперських куль та звірства членів каральних підрозділів Януковича.

Учень

Мамо, не плач. Я повернусь весною.
У шибку пташинкою вдарюсь твою.
Прийду на світанні в садок із росою,
А, може, дощем на поріг упаду.
Голубко, не плач. Так судилося, ньенько,

Що слово бабуню вже не буде твоїм.
Прийду і попрошуся в сон твій тихенько
Розкажу, як мається в домі новім.
Мені колискову ангел співає
І рана смертельна уже не болять.
Ти знаєш, матусю, й тут сумно буває
Душа за тобою, рідненька, щемить.
Мамочко, вибач за чорну хустину
За те, що віднині будеш сама.
Тебе я любив.
І любив Україну Вона, як і ти, була в мене одна.

1 ведучий

Сьогодні кожен українець знає пісню „Пливе кача по Тисині”, оскільки вона стала широко відомою в Україні в 2014 році під час подій Революції Гідності. Її вважають неофіційним гімном-реквіємом за невинно убієнними активістами Майдану, які увійшли в історію під назвою „Небесна Сотня”. Цю пісню вважають „українською лемківською”, за іншими даними «закарпатською тужливою народною піснею». На переконання Василя Сокола пісня має літературне походження. Автором поетичного твору є письменник і перекладач Василь Гренджа-Донський.

В. Гренджа-Донський народився 23 квітня 1897 р. в с. Волове, нині смт Міжгір'я Закарпатської області, а помер 25 листопада 1974 року в Братиславі. 1915 року його мобілізували до армії, невдовзі був поранений і відправлений до Будапешта, де закінчив торгову школу. В 1921 році повернувся до Закарпаття та працював в Ужгородському банку. З того часу розпочав літературну діяльність. З його ім'ям пов'язане становлення і розвиток нової української літератури та національного відродження в Закарпатті. Його збірка поезій «Квіти терньом», що вийшла друком у 1923 році, була першою в краї книгою світського автора, написаною українською літературною мовою. Вступне слово до неї написав відомий галицький поет Василь Пачовський, який перебував у той час в Закарпатті. Любов до рідної землі, тривога за її окупацію

іноземцями, туга матерів за синами, що кладуть голови на чужині, - такими мотивами пройнятий вірш «Плавле кача по Тисині»

Учень

Плавле кача по тисині:
«Мамко моя, не лай нині.
Залаєш ми в злу годину.
Сам не знаю, де погину».
Лає мати сина, лає,
Син додому не вертає...
Серед поля, на долині
Лягло серце у тернині!

2 ведучий

На цьому випробування українців не закінчились. У пост революційний період новим викликом для нашого суспільства став тест на захист Вітчизни від нових поневолювачів. 18 березня 2014 року Росія анексувала Крим. Українська армія ослаблена та обезголовлена не чинила серйозного спротиву. Однак, де-не-де, виникав спорадичний опір окупантам. Як от, демарш курсантів Академії ВМС України, що виконали славень України під час переходу вишу до нової окупаційної адміністрації. Більше серйозного спротиву не було.

2 ведучий

Осмисливши факт втрати Криму, ми сподівались, що на цьому все і закінчиться. І вже через місяць лихо сепаратизму охопило схід України – Донбас.

Конфронтація насильства в регіоні розпочалася в середині квітня 2014 року, коли озброєні групи проросійських активістів почали захоплювати адмінбудівлі та відділки міліції у містах Донбасу (зокрема, у Слов'янську, Артемівську та Краматорську). Українська влада у відповідь заявила про проведення Антитерористичної операції із залученням Збройних сил. Поступово протистояння переросло у масштабний воєнний конфлікт.

2 ведучий

Нова реальність багатьох змусила переосмислити прості речі. Відтак гумор не покидає наших співвітчизників навіть в часи випробувань. Події на сході стали каталізатором для сучасного мистецтва. Зокрема, серія фото українських солдатів була поєднана з традиційними козацькими прислів'ями. Автор: режисер Андрій Приймаченко. Більше того пісенна скарбниця поповнюється новими, народними піснями із зони конфлікту.

1 ведучий

Із Закарпаття було перекинуто частину сил ЗСУ та МВС. З Мукачева це 128 окрема гвардійська гірсько-піхотна Туркестансько-Закарпатська дивізія Червонопрапорна бригада Сухопутних військ Збройних Сил України.

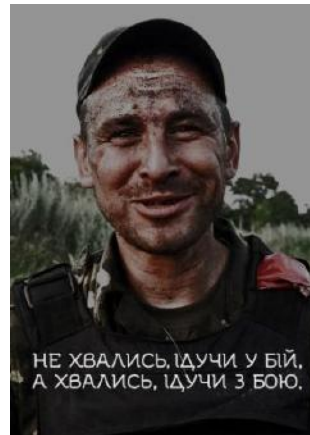
Слово викладача

Попри нерівні сили, українські вояки таки змогли зупинити російську навалу в Донбасі. завдяки самопожертві та героїзмові. Конфлікт поки не

закінчений, ще далі вмирають наші співвітчизники. Серед них, зокрема, і мукачівці:

1. Штольцель Вільгельм Володимирович, 25 квітня 1992, Мукачево. Вбитий 11 липня 2014 року під Зеленопіллям;

2. Падюков Альберт - 19 серпня стало відомо про загибель Адальберта Падюкова, 43-річного бійця батальйону «Айдар». Народився та проживав Адальберт у селі Ключарки Мукачівського

району. Там у нього залишилася дружина та 14-річний син. Воювати на Схід пішов добровольцем. Загинув військовий від осколкового поранення у скроневу частину голови під час зачистки міста Металіст, Луганської області. Точна дата смерті невідома.

3. Кіс Роберт Петрович, солдат, 20.05.1990 р.н., м. Мукачево. Загинув від отриманих ран під час бойового зіткнення 10.10.2014 в районі населеного пункту Новотроїцьке Донецької області.

4. Гопонько Віталій, 11 березня 1988 р., м. Мукачево. Загинув 21 серпня 2014 р. під час обстрілу опорного пункту бригади в районі с. Новоганнівка Луганської області – наш випускник:

Загалом із Закарпаття загинуло на сході понад 20 військових та добровольців. Зараз там ще залишаються чи вже повернулися наші вихованці: Барковський Олександр; Нодь Йосип; Смужаниця Василь; Проценко Іван; Дзямко Михайло.

Поруч із солдатами воюють також добровольці, зокрема в лавах «Добровольчого Українського Корпусу «Правий Сектор». Телеканал 1+1 зняв сюжет про закарпатських добровольців. Попри всі негаразди українці з оптимізмом дивляться в майбутнє, адже в нас Україна в серці! *Слава Україні!*

Список використаних джерел

1. Сокіл Василь. Про пісню «Пливе кача по Тисині». Стаття
2. http://uk.wikipedia.org/wiki/Європейська_революція_в_Україні - Європейська революція в Україні
3. <https://www.facebook.com/Mustafanayyem> - сторінка журналіста Мустафи Найєма
4. <http://www.hromadske.tv/culture/soldatska-pisnya-z-gori-karachun-20140706132051/> - Солдатська пісня з гори Карачун
5. <http://tsn.ua/> - На передовій
6. <http://nashshevchenko.in.ua/> - Проект «Наш Шевченко»

МИ – НАЦІЯ ЄДИНА, ТВОЇ МИ ДІТИ, УКРАЇНО!

Година спілкування

*Воробканич В.І., класний керівник
ДПТНЗ „Білківський професійний аграрний ліцей”*

Мета: поглибити знання учнів про історію, природні ресурси, культурну спадщину України; формувати культуру взаємовідносин між людьми, повагу до традицій і звичаїв українського народу; виховувати почуття патріотизму; сприяти розвитку пізнавального інтересу.

Обладнання: запис Державного Гімну України; кабінет прикрашений повітряними кульками, елементами народної символіки; мультимедійне обладнання, записи музики, відео фрагменти: „Небесна сотня. Юні ангели”, „Небесна сотня” і „Україна прекрасна”, відео ролики із записами пісень „Мамо, не плач. Я повернусь весною”, „Пливе кача”.

Хід заняття

I. Організаційний етап

Учні розташовуються в кабінеті. Лунає пісня «Лише у нас на Україні».

II. Мотивація навчально-виховної діяльності учнів. Оголошення теми години спілкування.

Класний керівник

Доброго дня! Сьогодні свято завітало до нас, бо це година спілкування з надзвичайно цікавою темою – „Ми – нація єдина, твої ми діти, Україно!”

Нашу годину спілкування пропоную розпочати такими рядками про Україну.

Моя Україна

На світі багато чудових країн,
Мені наймиліша, найкраща країна,
Яка піднялася, мов Фенікс, з руїн,
Безсмертна моя Україна.
Ти з давніх віків непокірна була
І волю свою боронила невпинно.
Нарешті збулося – її здобула
Звитяжна моя Україна.
На землях твоїх неозорих степів
Живе працьовита і чесна родина,
Хвилюється колосом стиглих хлібів
Моя золота Україна.

Учениця

В садах і дібровах в вечірні часи
Чарує нас пісня дзвінка солов'їна,
І чути співочі дівчат голоси, –
Пісенна моя Україна.
Тепер ще не легко живеться тобі,
Є в тому, мабуть, особлива причина.
Та все подолає в тяжкій боротьбі
Незламна моя Україна.
Квітує, мов калина, над плесами вод,
Будь в дружбі і праці міцна та єдина.
Хай буде щасливим твій вільний народ,
Прекрасна моя Україно!

III. Основна частина

Класний керівник

Подивіться, будь ласка, у вікно: шепоче замріяний вітер слова кохання річці синьоокій Боржаві, а день стоїть у шелестах ще обрунькованих дерев та яскравих кольорах первоцвітів, підсніжників і рясту. Обнялися голубе небо і зорана весняна рілля. Такою ми бачимо під березневим сонцем нашу неньку – Україну. Вона горда від того, що зуміла виховати людей, здатних об'єднатися на Майдані, здобути волю, вибороти справедливість. Ми заявили про себе, як про велику націю, гідну зайняти достойне місце у світовій спільноті.

Учень

Трагічні події в Україні, починаючи з листопада 2013 року, тривожать та не залишають байдужими жодного громадянина країни. Кожному з нас необхідно усвідомити, за що боролися учасники Євромайдану і заради чого пожертвувала своїм життям «Небесна сотня». *(Демонстрація відео фрагментів „Небесна сотня. Юні ангели”, „Небесна сотня”, а також відеороликів з піснями „Мамо, не плач. Я повернусь весною”, „Пливе кача Пикардійська Терція”.*

Класний керівник

– Вшануємо їх пам'ять хвилиною мовчання.

Учениця

Народе мій, пишаюся тобою:
Моя душа – частинка твого „Я”.
Красою правди у святім двобою
Понад Майданом сонця лик сія ...
Є нація! Хай знають всі у світі:
Ми є! Народ піднявся із колін!
І переможно сонце правди світить,
Співає гордо наш Державний Гімн.
Звучить Державний Гімн України.

Учень

– Україна – це отча земля, рідний край, де ми народилися. Столиця України – Київ. Широки і чарівні простори, прекрасні села і міста. Могутньо котить до Чорного моря сиві хвилі найбільша річка України – Дніпро. Буйною зеленню шумлять на його берегах сади, ліси. Золотистим морем розливається безкраїми нивами жито-пшениця.

Учень

Погляньте на карту України. На ній позначено кордони української землі. На півдні нашу державу омивають теплі моря – Чорне й Азовське, є в нас чудові гори. Простір землі, заселений українським народом великий. Щоб його перетнути, потрібно пішки йти із заходу на схід 90 днів, долаючи щодня по 30 км.

Класний керівник

Про етапи становлення України, її історію нам розкажуть учні - історикознавці.

Учень - історикознавець 1

Віддавна на території України існували держави скіфів, сарматів, готів та інших народів, але відправним пунктів української державності і культури вважається Київська Русь (IX-XIII століття). Формування новітньої нації припало на часи визвольної війни 1648-1657 років під проводом Богдана Хмельницького проти Речі Посполитої. Результатом війни стало заснування в Україні козацької держави – Війська Запорозького. У XVIII столітті козацька автономія була ліквідована. Під час української революції початку XX століття постало декілька національних держав: Українська Народна Республіка, Українська Держава, Західноукраїнська Народна Республіка.

Учень - історикознавець 2

У 1919 році відбулося возз'єднання українських земель, проголошено Акт злуки. У 1922 році Українська республіка ввійшла до складу Радянського Союзу. Сучасна держава Україна утворилась у результаті розпаду Радянського Союзу 1 грудня 1991 року. Україна – унітарна держава, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що не мають статусу державних утворень і не володіють суверенними правами.

Класний керівник

А зараз ми проведемо вікторину „**Чи знаєте ви Україну?**”

1. У якій півкулі знаходиться на карті наша Батьківщина? (*У східній*).
2. На якому материку ми живемо? (*Євразія*).
3. Які країни межують з Україною на півночі? (*Білорусь*).
4. З якою державою Україна межує на сході? (*Росія*).
5. Коли країна проголосила свою незалежність? (*24 серпня 1991 року*).
6. Де знаходяться географічний центр Європи? (*На території України в Закарпатській області поблизу с. Ділове*).
7. Як називається найвища вершина Карпат? (*Гора Говерла, 2061 м*).
8. Яка найбільша річка в Україні? (*Дніпро*).
9. Як називається столиця України? (*м. Київ*).
10. Яке найбільше озеро в Україні? (*озеро Сасик*).

Класний керівник. Щороку ви поглиблюєте, збагачуєте новим змістом поняття „Батьківщина”. Нещодавно поняття „Батьківщина” обмежувалось для вас рідною хатою, де вперше пізнали любов та опіку мами і тата, ласку бабусі, мудрість дідуся, тепло родини. Проминуло раннє дитинство – і вже стежинка від хати повела вас до школи, а з школи - до ліцею. Саме тут вже свідомо відкрили для себе, що ви не просто діти своїх батьків, а ще й українці, а Батьківщина наша – Україна, велика і прекрасна. Про різноманіття природних ресурсів Ви довідаєтесь від учнів - природознавців.

Учень-природознавець 1

Природно-ресурсний потенціал України поєднує у собі колосальні запаси корисних копалин і природно-рекреаційних ресурсів. Найважливіші мінерально-сировинні ресурси країни представлені:

- кам'яне і буре вугілля – запаси 45,5 мільярдів тонн;
- нафта і газ – 307 родовищ;
- торф – 1,5 тисячі родовищ;

- залізні руди – 27,5 мільярдів тонн;
- марганець – 2,3 мільярди тонн.

Учень-природознавець 2

Україна багата на такі корисні копалини, як: нікель, ртуть, титан, боксити, кухонна сіль, сірка, каолін, вогнетривкі глини, облицювальне каміння та інші. Більша частина території України розташована в західній частині Східноєвропейської рівнини. Завдяки теплому клімату, гарному рельєфу і чорноземам, що є третиною світових запасів, в Україні надзвичайно сприятливі умови для сільськогосподарського виробництва. В Україні нараховується понад 70 тисяч річок та 20 тисяч озер, 9 мільйонів гектарів країни вкрито лісами, що становить 15% від її площі.

Учень

Україна – одна з найбільших держав Європи. За офіційною статистикою на 1 січня 2014 року в Україні проживало 45,5 мільйонів осіб. За цим показником Україна займає 29 місце у світі. Оскільки це велика країна, то живуть у ній люди різних національностей. Поряд з українцями на території України проживають представники понад 100 національностей.

Класний керівник.

А зараз ми з вами проведемо **Конкурс «Мовознавство для допитливих»:**

Завдання: Здійсніть подорож містами України і скажіть, хто вас зустріне:

- у Києві – (киянин);
- у Кіровограді – (кіровоградець);
- у Харкові – (харків'янин);
- у Львові – (львів'янин);
- у Сумах – (сумчанин);
- у Донбасі – (донбасівець);
- в Одесі – (одесит);
- у Чернівцях – (чернівчанин);
- у Чернігові – (чернігівець);
- у Полтаві – (полтавчанин).

Класний керівник

Мова відіграє важливу роль не лише у становленні націй, але й у житті кожної людини, адже слова мають свою енергетику, а отже – роблять вплив на нас із вами. Детальніше вам розповість група учнів-лінгвістів.

Учні-лінгвісти

Учень 1

Український народ має давню історію, він витворив оригінальну й неповторну культуру, відому всьому світові. Однак найголовнішою ознакою, що дає йому право називатися нацією, є мова – його найбільша духовна цінність. Це найдорожчий скарб, переданий нам попередніми поколіннями, виплеканий у давньому переказі, у народній пісні, у влучній приказці. Пригадаймо слова Панаса Мирного: „Найбільше і найдорожче добро в кожного народу – це мова. Ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, і розум, і досвід”.

Учень 2

Якщо в народі відібрати його мову, він зникне, втративши культуру та історію. Ось як про це свого часу сказала Ліна Костенко: „**Нації вмирають не від інфаркту, спочатку їм відбирають мову**”. Один давньогрецький філософ казав: „**Заговори, щоб я тебе побачив**”. Це дуже символічний вислів із глибоким змістом. Якими побачать українців інші народи, залежить від самих українців. Ми хочемо бути багатомовними та освіченими, хочемо, щоб про нас знав увесь світ, хочемо шанувати та любити рідну мову. Українська мова – це святі скрижалі української нації, тому її слід берегти, пишатися нею, завжди пам'ятаючи про її значення, про її цілющу, відряджуючу силу:

Учениця

Ми з нею відомі усюди,
Усе, що треба, нам є
А хто свою мову забуде,
Той серце забуде своє.

Вона, як зоря пурпурова,
Що сяє з небесних висот.
І там, де звучить рідна мова,
Живе український народ.

В. Сосюра

Учень

Українська пісня – це частина духовного життя народу і вона не залишає його ні в радості, ні в смутку, крок у крок слідує за ним від дитинства до старості.

Класний керівник

А зараз ми проведемо конкурс „Українська пісня”. (Учні діляться на дві команди і виконують українські пісні).

Класний керівник

Слава країни – це не лише її територія, мова, природні багатства, а головне – люди, які своїми здобутками прославляють країну на весь світ. Слід згадати найвидатніших з-поміж тих, чий імена назавжди увійшли в історичну пам'ять, у душу народу українського. Про них Вам розкаже група учнів-соціологів.

Учні-соціологи

Учень 1

Тарас Григорович Шевченко – український поет, філософ, письменник, графік, художник, політик, громадський діяч, і, як кажуть самі українці, духовний батько сучасного українського народу.

Микола Лисенко – український композитор, автор опер „Тарас Бульба”, „Наталка Полтавка”, „Енеїда”, автор дитячих опер і оперет.

Михайло Грушевський – історик, організатор української науки, професор, автор ілюстрованої історії України.

Учень 2

Борис Патон всесвітньо відомий вчений у сфері металургії і технології металів, академік, президент Національної АН України, автор технології зварювання тканин.

Ігор Тамм – видатний фізик-теоретик, лауреат Нобелівської премії з фізики. Його дитинство пройшло у Єлисаветграді (Кіровоград), закінчив Єлисаветградську чоловічу гімназію (1913 р.).

Микола Амосов – видатний український лікар, учений у сфері серцево-судинної хірургії, біокібернетик.

Леонід Каденюк – перший космонавт незалежної України, Герой України.

Учень 3

Відомі українські спортсмени:

Сергій Бубка (стрибки з жердиною), Лілія Подкопаєва (спортивна гімнастика), Оксана Баюл (фігурне катання), Яна Клочкова (плавання), Олег Блохін і Андрій Шевченко (футбол), Ірина Дерюгіна і Ганна Безсонова (художня гімнастика), брати Віталій та Володимир Клички, Василь Ломаченко і Олександр Усик (бокс).

Класний керівник

У прислів'ях, приказках, крилатих виразах втілені моральні цінності українського народу, які живуть сотні років та висвітлюють найвищу мудрість – як бути Людиною. А зараз ми проведемо конкурс «Дерево мудрості».

(На гілках дерева висять незакінчені прислів'я. Учня пропонуємо закінчити їх).

„Без верби і калини...” *(немає України).*

„Людина без рідної землі...” *(як соловей без гнізда).*

„За рідний край...” *(життя віддай).*

„Та земля мила...” *(де мати народила).*

„За народ і волю...” *(віддамо життя і долю).*

„Жити – ...” *(Вітчизні служити).*

„Нема на світі другої України...” *(немає другого Дніпра).*

IV. Підведення підсумків години спілкування

Класний керівник

Україна багатонаціональна, багатомовна, але Україна єдина. Пам'ятаємо, не забуваємо і цінуємо нашу Батьківщину. Збережемо наш патріотизм, віру та силу духу для наступних поколінь. *Демонстрація відео фрагменту „Україна прекрасна”.*

Список використаних джерел

1. Гнатів П. С., П. Р. Хирівський, О. Д. Зинюк. Природні ресурси України [навчальний посібник]. – Львів : Камула, 2012.
2. Кусок Т. Україна – держава європейська. Позакласний час. – 2013. – № 15-16.
3. Новий довідник: Історія України / упор. С. Крупчан, Т. Крупчан, О. Скопченко, О Іванюк. – К.: ТОВ «КАЗКА», 2005. – 736 с.

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

Урок мужності

*Гузинець Н.С., класний керівник
ДПТНЗ „Білківський професійний аграрний ліцей”*

Мета: виховання в учнів внутрішньої свободи та поваги до держави, любові до Батьківщини, національної свідомості, гідності, усвідомлення приналежності до рідної землі, українського народу, гармонійне виявлення патріотичних почуттів, надання допомоги воїнам АТО.

Обладнання: мультимедійний комплекс, презентація; герб та прапор України; плакат „Герої не вмирають!”.

*Старі оголошують війну,
а помирати ідуть молоді*

Герберт Губер

Викладач

Вітаємо вас на нашій виховній годині присвяченій воїнам, які воюють, воювали і полягли на сході України, захищаючи нашу землю. Виявляється, життя інколи справді ділиться на „до” і „після”. І буває це не десь за обрієм чи в далекій країні. Усе це трапилося з нами, на нашій українській землі. Де прапор – кольору осіннього степу та блакитного неба. А ще чорної землі та розмитої багряної крові. Один, як свідчення нашої чистоти і незбагненності. Інший – упертої боротьби за омріяну свободу.

Викладач

Історія нашого народу – це війни і повстання, це сльози і перемоги, це незламність Байди і крилаті козацькі «чайки», це буйні веселощі на Січі після перемог і плач полонянок в неволі. Це ненависть і любов, вірність і зрада. Це гарячі серця Січових стрільців та Героїв Небесної Сотні, це тисячі патріотів нашої держави, які зараз знаходяться на передовій, захищаючи від терористів свободу, незалежність та територіальну цілісність України.

Відеофрагмент на пісню „Я – Українець”.

Викладач

23 роки Україна не знала війни. Наш народ пишався тим, що у буремні 90-ті, Україні вдалося зберегти мир. Але війна не обійшла нашу державу тепер. Ще рік тому ми з вами не знали дуже багатьох слів пов'язаних з війною, тепер же майже кожному родину так чи інакше опалило полум'я військових дій. Ще рік тому ми не особливо звертали увагу на слова «слава Україні – Героям слава», а тепер ці слова набули нового змісту.

Наразі вже точно зрозуміло, кому ці слова адресовані, і ні в кого немає сумнівів, що ці герої – хлопці, що зі зброєю в руках, захищають крихкий східний кордон України, лікарі, які в мирний час повертають поранених в АТО з того світу, волонтери, на плечах яких тримається наша армія.

Слова «Слава Україні – Героям слава» перестали бути просто вітанням - це вже віддання шани найкращим, котрі у найважливіший момент нашої держави не злякалися і пожертвували собою заради своєї Батьківщини, а також є засвідченням справжнього патріотичного подвигу.

Коли перед очима кадри з новин, фото поранених та загиблих героїв, дивлячись їм у вічі, ми розуміємо, що вислів „душу й тіло ми положим за нашу свободу” став для сучасної історії української нації не просто словами з гімну, це стало станом душі.

Відеофрагмент на пісню „Білі лебеді у небесах...”

Викладач

У результаті бойових дій в Україні загинули 2905 людей (і це лише офіційні данні про тих кого вдалося ідентифікувати та захоронити), в тому числі 28 дітей. Поранення отримали 7640 людей. Солдати добровольчих загонів та регулярної армії віддали життя за кожного з нас!

Учень

В нас клятва єдина і воля єдина.

Єдиний в нас клич і порив:

Ніколи, ніколи не буде Україна

Рабою фашистських катів!

Вкладає меча в руки вірного сина

Наш край, щоб цей меч пломенів.

Ніколи, ніколи не буде Україна

Рабою фашистських катів!

Викладач

Не обійшла біда і наш край – Іршавщину. 26 вересня під час оборони Донецького аеропорту загинув 43-річний солдат 128-й гірничо-піхотної бригади, коректувальник артилерії Юрій Соколячко. БТР українців потрапив під танковий обстріл. На жаль, один постріл виявився влучним і весь екіпаж бойової машини загинув. Юрій Соколячко був призваний до лав збройних сил в ході другої хвилі мобілізації. Родом хлопець із села Лоза.

Учень

Пробачте, мамо, я не прийду на вечерю,

Не лийте сльози, серце не міцне.

Хтось мусить захищати рідну землю –

Для цього доля вибрала мене.

Не треба, не кидайтеся додолу,

Лиш тільки вірте у щасливі дні.

Моліться, щоб вернувся я додому

Живий, а не у цинковій труні.

Батьку, пробачте, зараз чи ніколи –

Ви ж бачите самі усю біду.

Ми діти України, ми соколи –

У шию гнатимемо ворога орду.

Згадайте, ви ж самі мені казали:

„Країну захищай – вона свята”.

Пильнуйте маму, що би там не стало,

І бережіть її – вона у нас одна.

Пробач мені і ти, мій менший брате,

Найближчим часом не зіграємо в м'яча.

Так сталося – я їду воювати.

Сам зрозумій, назад шляху нема.

Тобі ж передаю я естафету:

Будь сильним й бережи сім'ю.

Так важко покидати рідну хату,

А ви ж моліться – я до вас верну.

Учень

21 січня стало відомо, що на Сході в зоні АТО трагічно загинув ще один закарпатець. Вбитий терористами наш земляк Данільченко О.О. 1960 року народження проживав в с. Ільниця Іршавського району. Доброволець – у військкомат з'явився самостійно, після чого був зарахований до військової частини А2890 і 21 серпня відправився на фронт. Служив у Дніпропетровській 93-ій механізованій бригаді. Пішов на фронт, маючи в серці лиш одну мету — захистити свою сім'ю, свою землю та свій народ від агресора.

Учень

Я дивлюсь на світлини бійців,
Щирі посмішки, втомлені очі,
Сиві скроні та безліч рубців...
А мій розум сприйняти не хоче:
Це не сон, не синдром маячні,
Ця війна не в далекій країні,
Не в Іраку чи десь там в Чечні,
А в вишневій моїй Україні.
Саме зараз її вояки
Схід країни від зла захищають,
Б'ються на смерть мої земляки,
Кров'ю землю святу поливають.
Щоб країна ввійшла в майбуття
Вільна, сильна, без чвар та війни.
Віддають саме цінне - життя,
України найкращі сини!

Відеофрагмент на пісню „Я дочекаюсь тебе...”

Ведучий

Доброволець батальйону „Айдар” Юрій Король 1978 р.н. з с. Заріччя. Зник безвісті 5 вересня 2014 року, коли російські диверсанти здійснили атаку із засідки на бійців другої роти батальйону біля міста Щастя під Луганськом, поблизу села Весела Гора. До колони вийшли люди з українськими прапорами, і коли машини зупинилися, відкрили вогонь із засідки з кулеметів. Потім добивали поранених пострілам. Вдома в нього залишилися три доньки – старшій 14 років, а двом близняткам по 9 років. Після ідентифікації за експертизою ДНК 12 лютого 2015 року перепохований у рідному селі.

Учень

Пливуть гроби по морю, як човни –
По морю рук, по морю сліз і гніву.
Пливуть в човнах розтерзані сини
На хвилі молитов і переспіву.
Так ніби в жилах замерзає кров,
А потім б'є у скроні голос крові
За ти хто тихо жив, а відійшов
У дзвонах слави праведним героєм.
Пливуть човни,гойдає кожну лодь
Людська долоня,тепла і тремтяча,
Човнами править втішений Господь,
А серце розривається і плаче.
І кожна мати плаче,і пече
Їй кожна рана у чужого сина.

Учень

Стоїть Донбас і Львів – плече в плече
І разом з ними плаче Україна.
Нехай же вам, герої,віддає
Святий Петро ключі від того раю,

Де убієнний ангелом стає,
Бо він герой. Герої не вмирають.
Герої не вмирають. Просто йдуть
Із поля бою – в небо. В лицарі – зі смерті.
Пливуть човни. Пливуть човни. Пливуть....
Героям слава – вписано у серці.

Викладач

Без усякого сумніву, міне зовсім небагато часу і про них писатимуть книги, зніматимуть кінофільми, на прикладах беззавітного служіння рідній Батьківщині, беззаперечного виконання священного обов'язку – стати на захист кордонів держави, коли в цьому є гостра потреба, – виховуватиметься не одне покоління українців. Бо вони – справжні герої, які у нерівному двобої із терористами, російськими найманцями протиставили їм свій патріотизм, відповідальність, безмежну любов до країни, яку ототожнюють зі своїм рідним краєм, найдорожчими людьми. І саме за це їм наша людська вдячність і низький уклін.

Учень

Отче наш, молю Тебе! Пробач, помилуй, спаси, захисти та збережи наших воїнів. Дякую Тобі за кожного із них. Будь з ними завжди поруч! Показуй їм правильний шлях, яким вони повинні йти. Боже! Приблизь день перемоги! Даруй мир, спокій, належність, цілісність, процвітання нашій ненці Україні!

Учень

Ми закликаємо вас сьогодні згадати у ваших молитвах усіх Героїв, які поклали свої голови за наше майбутнє. Хай пам'ять всіх невинно убитих згуртує нас, живих, дасть нам силу та волю, мудрість і насагу для зміцнення власної держави на власній землі. У жалобі схилимо голови. Вони згасли як зорі.

Учень

Нехай кожен з нас торкнеться пам'яттю цього священного вогню - частинки вічного. А світло цієї свічки хай буде даниною тим, хто навечно пішов від нас, хто заради торжества справедливості жертвував собою. Вони повинні жити в нашій пам'яті!

Учень. На знак вшанування світлої пам'яті тих, хто загинув у боротьбі за створення своєї незалежної держави, увійшовши у безсмертя, пом'янімо їх хвилиною мовчання.

Хвилина мовчання

Викладач

Але нашу Батьківщину, нашу Україну зламати не можна. Як птах фенікс вона відроджується із попелу, стає міцнішою, сильнішою. Хочу навести слова одного з політичних аналітиків при ООН: „Після закінчення війни Україна отримає сильну армію, патріотизм на високому рівні, згуртовану націю, а Росія лише безіменні могили”.

Учень

Не розчаровуйсь в Україні,
А розумій її печаль.
Що робиш ти для неї нині –
У себе спершу запитай.
Не розчаровуйсь в Україні,
Вона свята, а грішні – ми
В її недолі часто винні
Її ж бо дочки і сини.
Не розчаровуйсь в Україні,
Ідеї волі певним будь,
Бо тільки той є справжнім сином,
Хто вміє неньку захистити.
Не розчаровуйсь в Україні,
Вір, що міне важка пора,
Розквітне пишний цвіт калини,
В садах достатку і добра.
Хай живе Україна!!!

Слава Україні – Героям слава!!!

Викладач

Кордони не спинять польоту могутнього слова
Хто серцем могутній ні куля ні шабля не вб'є
За нас Батьківщина і рідна нескорена мова
Не треба чужого але й не відпустим своє.

За рідну домівку поклали життя вірні діти,
герої, що завжди залишаться в наших серцях,
за землю, за матір зробили, що мали зробити,
герої не гинуть, герої живуть у піснях.

Своїм героям воздамо по праву
від козаків до воїнів АТО:
усім, хто нашу захищав державу, –
навіки слава, шана і любов.

Вони не були героями. Вони були звичайними людьми. І в останню мить віддали нам найдорожче – своє життя. За нас віддали. Аби ми жили. Долубили за них, пісень за них доспівали.

Відеофрагмент на пісню „Над землею тумани...”

Фото 1

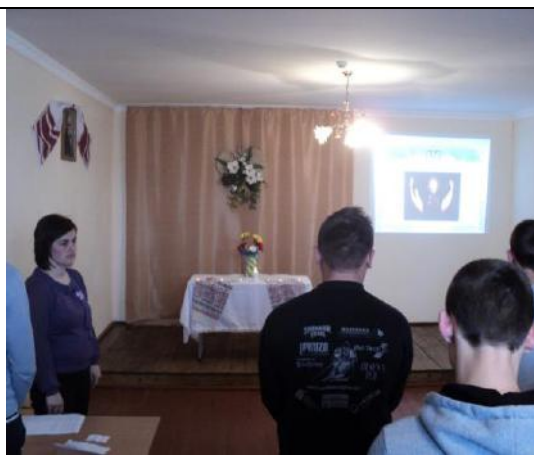

Фото 2

ЯКЩО БУДЕМО В ДРУЖБІ ЖИТИ – НАС НІКОМУ НЕ ЗЛОМИТИ

Літературно-музичний вечір

*Телеп'янович Т.І., завідувач бібліотеки
ВПТУ № 34 м. Виноградів;*

Шуба О.В., бібліотекар

Якщо будемо в дружбі жити – нас нікому не ломити

Відео кліп „Пісня для друзів”

Мета: вчити учнів правильно і мудро поводити себе в колективі однокласників, жити між собою у дружбі й мирі; розвивати вміння спілкуватися, розуміти і поважати

ти думку інших; виховувати почуття обов'язку, толерантності.

Обладнання: презентація, аудіо записи пісень про дружбу, відеофільми: „Чарівна композиція”; відео кліпи „Пісня для друзів”, „До друзів з любов'ю”, „Історія про дружбу”; мультфільми: „Справжній вірний друг”, „Друзі із інтернету”, закони дружби, плакати: „квіти-символ дружби” українські народні прислів'я і приказки, крилаті латинські вислови .

Бібліотекар

Шановні учні! Сьогодні ми проводимо літературно-музичний вечір на тему: „Добре тому жити, хто вміє дружити”.

Ми поговоримо про дружбу як одну із загальнолюдських чеснот, спробуємо усвідомити значущість слова „друг”, з'ясувати, яке значення дружби у житті кожного з нас. Розмова про дружбу - цікава й багатогранна, ми спробуємо розглянути її зусібіч. Посміхніться один одному, побажайте доброго настрою. Нехай на нашому заході панує атмосфера доброзичливості!

Ведуча

Дуже важливо путь важкий пройти,
Друга вірного в житті собі знайти,
Втішити засмучену людину
І до щастя відшукати стежину,
Дружби перекинути мости,
Бо із другом завжди легше йти.
А щоб веселіш було нам крокувати,
Не забудьте посмішку з собою взяти!

Ведуча

В усі часи люди розмірковували про дружбу, вважалось великою цінністю мати друга. Дружба – це одне з найбільших багатств, що може мати людина.

Кажуть, дружба належить до вічних цінностей. Тому цікаво заглянути в глиб віків. Стародавні греки словом друг спочатку називали кровного родича, потім – взагалі близьку людину, а ще пізніше – доброзичливця та однодумця.

Ведуча

У багатьох народів з дружбою пов'язані певні ритуали і звичаї. Наприклад, кожен чоловік племені квома (Нова Гвінея) повинен був мати трьох друзів. В індіців племені команчів друг-побратим значно ближчий за рідного брата – у разі потреби зверталися спочатку до нього, а вже потім – до родичів. Відмовити в допомозі побратимові або кинути його на полі бою означало навіки заплямувати себе.

Ведуча

Гельвецій у середині XVIII ст.. писав, „що в часи лицарства, коли обирали собі товариша по зброї, коли два лицарі ділили славу і небезпеку, коли боягузтво одного могло коштувати життя іншому”, дружба була неабиякою цінністю.

Ведуча

Міркування про дружбу та друзів зберегли писемні пам'ятки багатьох народів. Ось рядки з давньоскандинавського епосу:

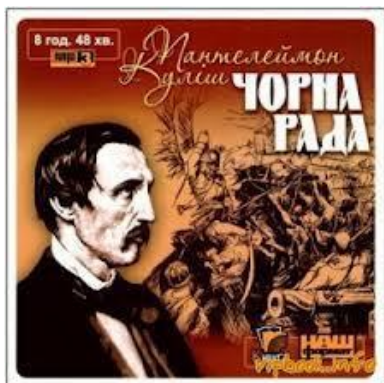

Якщо дружбу ведеш
І впевнений в друзіві –
Ждеш від друга добра,
Відкрий йому душу,
Дари принеси,
Відвідуй частіше його...

Ведуча

Та повернімось до українських традицій. Згадаймо насамперед побратимство козаків, оспіване в народних піснях і легендах, у літературних творах.

Традиції побратимства і ритуали укладення дружби яскраво змальовує, зокрема, Пантелеймон Куліш у романі «Чорна рада».

Ведуча

Той, хто позбавлений дружнього спілкування, не може бути по-справжньому щасливим. Самотність у дитинстві, юності, молодості – це справжня трагедія. У хвилини смутку Василь Симоненко якось написав:

Я тут один, мов у чужому краї,
Ніхто мене, як друг, не привіта.
Постійно туга щиро серце крає
І самота постійно огорта.

Ведуча

Часто я самотній, ніби Крузо,
Виглядаю з-за обрію кораблів.
І думка беспорядно грузне
В клейкім баговинні слів.
На своєму дикому острові
В шкірянці з убитих надій
Штрикаю небо очима гострими:
– Де ти, П'ятнице мій? –
Залпи відчаю рвуться з горла,
Гуркотять у байдужу даль:
- Пошли мені, Боже, хоч ворога,
Коли друга послати жаль!

Ведуча

Друзі були чи не єдиним порятунком для великого страдника України Тараса Шевченка, коли він перебував на засланні в оренбурзьких степах. У грудні 1849 р. в листі до Андрія Івановича Лизогуба поет писав:

„На самий Святвечір сиджу собі один-однісінький у хатині та журюсь, згадуючи свою Україну і тебе, мій друже єдиний. Думаю: от Бог дає і свято Своє велике на радість добрим людям, а мені нема з ким слова промовить. Аж гульк! Входить в хатину добрий Герн і подає мені ваш лист. Господи милостивий! Як я зрадів! Неначе батька рідного побачив або заговорив з сестрою на чужині!”

Близькими друзями великого Шевченка були Історик Микола Костомаров, актор Михайло Щепкін, письменник Пантелеймон Куліш... *Мелодія „Лист другу”*

Ведуча

Листи видатних людей до своїх друзів сповнені надзвичайної ніжності, великої поваги і любові.

Цікаво простежити, як почалася дружба Лесі Українки й Ольги Кобилянської. 10 травня 1899 р. Лариса Петрівна пише до Михайла Павлика: „Дуже прошу, перешліть мого листа п. Кобилянській, Ви, певне, знаєте її адресу... Я вже давно слідкую за її літературним поступом, і вона мене дуже інтересує як талан і як людина. Її писання не дилетантство, а справжня література...”

Ведуча

Ольга Кобилянська відгукнулася, і з цього розпочалось жваве, змістовне спілкування двох видатних українок. У перших листах Леся звертається до О. Кобилянської словами „Люба пані”, „Дорога і шановна товаришко”, а підписує їх офіційно – Леся Українка, Л. Косач. Згодом у мистецькі та філософські роздуми обох письменниць вплітаються нотки особистого, листи стають довірливішими, теплішими. „Люба моя товаришко!”, „Любий, далекий лотосовий квіте!”, „До когось дуже любого”, „Любий хто січку!” - так розпочинає лист Леся Українка. Втративши найдорожчу, кохану людину – Сергія Мержинського, вона поїхала до Чернівців, до подруги, лікувати своє зранене серце.

Їхній дружбі не перешкоджали відстані. Обидві відчували постійну потребу поділитися творчими планами, сумнівами й переживаннями.

Ведуча

Стосунки Лесі Українки та Ольги Кобилянської підтверджують тезу про те, що єдність думки, інтелектуальних почуттів, естетичних потреб найчастіше стає основою міцної дружби – на все життя.

Ти не картай мене за необачність,
За недоречне слово не суди.
Заглянь в моїх очей словник тлумачний –
Не стрінеш там ні буковки вражди.
Ні оклику над власними ділами,
Ні заздрісних трьох крапельних „шу-шу...”
Бувають зриви і болючі злами,
А підлістю ніколи не грішу.
А раптом – недоречна, необачна,
І сміхотворна сліпота сови?
Сама себе я засуджу і страчу.
А ти мене прости і оживи.

Пісня Платона Майбороди „Пісня для тебе”

Ведуча

Справді, в історії нашої культури безліч чудових прикладів великої і прекрасної дружби. Вона єднала Максима Рильського й Остапа Вишню, Миколу Куліша і Леся Курбаса. Завдяки дружбі Андрія Малишка та Платона й Георгія Майбороди народилися пісні, які стали неоціненним скарбом української і світової культури.

Зо мною друг – і знов душа розкрита

На чисте все, на світле, на живе, - зізнався Максим Рильський у вірші-присвяті Андрієві Малишку.

Ведуча

Прикладом святого побратимства є покоління шістдесятників – так назвали українських інтелігентів, які проголосили девізом свого життя творчу свободу, національну гідність і високу людську мораль. В атмосфері несвободи і переслідування, в атмосфері пильної цензури вони гуртувались, тягнулися одне до одного вільними словами, вільними думками. До цього незрадливого побратимства входили В'ячеслав Чорновіл, Василь Стус, Алла Горська, Іван Світличний, Євген Сверстюк, Ліна Костенко, Євген Концевич... Цей ряд можна продовжити славними і мужніми іменами, які нині відомі кожному українцеві. Шістдесятників об'єднували спільні ідеї, любов до України, високі людські чесноти. Майже всі вони пройшли через допити, тюрми, заслання, але не зламалися духом, не здалися. Їм допомогла дружба.

Ведуча

Ще з давніх-давен, за часів військових лихоліть і в мирні часи шанували людей, які вміли дружити. Недаремно народна мудрість говорить: „Сам погибай, а товариша виручай”. Той, хто зраджував друга, вкривав свою голову ганьбою. У збірці статей Бруно Ферраро „Спів польового цвіркуна” є така історія. (*Мелодія двоє друзів*)

Ведуча

ДВОЄ ДРУЗІВ

Старший називався Франк і мав 20 років. Молодшого звали Тед, і йому було 18. Їх дружба сягала ще з молодших класів школи. Разом вони прийняли рішення піти до війська. Перед від'їздом із дому склали присягу перед собою та перед родинами, що берегтимуть один одного.

Їм пощастило, і вони опинилися в одному батальйоні. Це була страшна війна, що точилася посеред розпечених пісків. Якось одного вечора надійшов наказ здійснити рейд на ворожу територію. Ішли вперед цілу ніч. Зранку дісталися до якогось села, але Теда серед них не було. Франк кинувся його шукати, аж натрапив на прізвище друга у списках зниклих безвісти. Франк підійшов до командира із проханням вирушити на пошуки друга.

– Це надзвичайно небезпечно, – сказав йому командир. – Я уже й так втратив твого друга, а ти хочеш, щоб позбувся й тебе? Там - страшна стрілянина.

Проте Франк, попри все, подався шукати Теда. Минуло кілька годин, поки він знайшов його. Тед був смертельно поранений. Франк обережно узяв його на плечі. Але тут зненацька пролунав постріл. З останніх сил Франкові таки вдалося довести друга до табору.

- Чи ж варто було вмирати, аби рятувати вбитого? - спитав командир.

- Так, - прошепотів Франк. - Перед смертю Тед вимовив: „Я знав, що ти прийдеш”.

А як ви гадаєте, чому так відповів Франк? (Думки учнів)

(Тому що він дав обіцянку другу. А обіцянку потрібно дотримувати. Він доказав, що він справжній друг).

Ведуча

Нелегко бути добрим другом,
Це як талант і як судьба.
Рідніше кровних – браття духом,
Хто їх розлучить? Смерть хіба!
А втім, - це істина затерта,
Завчасно вживана, мабуть...
Суть дружби є самопожертва,
Тому нелегко другом бути.

Ведуча А ось ще одна історія про друзів

Відео кліп „Історія про дружбу”

Ведуча

Та дуже погано коли у житті зустрічаються удавані друзі. Про це писали відомі письменники, філософи.

Помилялись не тільки люди,
Помилялись навіть святі.
Згадайте: Ісус від Іуди
Мав останній цілунок в житті.
Ми не святі, не боги, а значить,
Не варто втішати себе дарма.
Але, як твій промах

Лиш ворог побачит друзів у тебе нема! В. Симоненко

2. Немає нічого не безпечнішого, ніж підступний ворог, але немає нічого більш отруйного, ніж удаваний друг... Жоден диявол ніколи не приносить шкоди більше, ніж такі удавані друзі. (Г. Сковорода)

3. Я... дуже задоволений тим, що не подобаюся... мерзотникам. Похвально не подобатися поганим. (Г. Сковорода)

4. Обов'язок громадянина вищий за особисту дружбу. Тому, вважав філософ Цицерон, «у дружбі повинен бути непорушний закон – не просити друга про безчесні дії і самому таких не чинити, поступаючись перед просьбами... Бо ж соромно і ніяк не виправдано що-небудь чинити на шкоду державі заради друга».

5. Ми не можемо навіть уявити, що хтось із достойних відважився б вимагати від друга чогось такого, що було б проти совісті, проти клятви проти інтересів держави. (Цицерон)

6. Якби ми самі не мали недоліків, ми не були б такі охочі помічати їх в інших.

7. Та людина, яку ти любиш у мені, звичайно, краща за мене: я не такий. Але ти люби, і я постараюсь бути кращим за себе (М. Пришвін).

8. Усім хочеться бачити своїм другом вірну і щиру, духовно багату, всебічно розвинену і красиву людину, людину гуманну, з відкритим серцем, яка завжди підтримає, прийде на допомогу.

Ведуча

Дружба – це надзвичайна цінність. Друзі – це благо для людини. Недарма ще Аристотель твердив: „Любячи друга, ми любимо власне благо”.

Я люблю тебе, друже, за те,
Що в очах твоїх море синіє,
Що в очах твоїх сонце цвіте,
Мою душу голубить і гріє.
За волосся твоє золоте,
За чоло молоде і відкрите.

Я люблю тебе, друже, за те,
Що не можу тебе не любити.

Ведуча

Любий друже, милий друже, мій найдорожчий товаришу – так ми звертаємося, на письмі або подумки, до тих людей, без яких наше життя було б невеселим і безбарвним. Коли в тебе є бодай один справжній друг і коли ти сам є вірним другом, коли ти любиш людей і маєш щире, відкрите до спілкування серце – ти справжня людина, гідна любові й поваги.

Ведуча

Вірна дружба починається з дитинства. *Фільм з піснею про дружбу*

Особлива категорія дружби – шкільна дружба, дружба однокласників, одногрупників.

Зранку вирушаємо з дому у сподіванні зустріти когось близького, щоб радісно вигукнути „Здрастуй!” - і у відповідь почути „Доброго тобі дня!”. І знаємо, що по дорозі до училища або в учбових кабінетах сонячним променем нам сяйне усмішка друга чи подруги і додасть настрою на весь день. Коли ж невдача, образа отруять душу смутком, то неодмінно хтось підійде і запитає: „Що з тобою?” І скаже такі слова, що повернуть душевну рівновагу і радість життя.

Ведуча

Горе на двох - півгоря, радість на двох – дві радості. Коли свою радість і горе ти можеш розділити на двох чи п'ятьох, то ти по-справжньому багата людина – багата на друзів.

А вірний друг — це та людина,
Яка не кине у біді.

І як прийде лиха година,
Пізнаєш друга ти тоді.
Він захистить і допоможе,
Й не вимагатиме подяк.
І сонце вигляне погоже,
І сонечку зрадіє всяк.
А душу затишок обійме,
Бо поруч тебе — вірний друг.
Й захопиш ти його в обійми,
Бо стане світлим все навкруг.

Ведуча

Щастям є навчатись у дружньому колективі, де всі поважають і підтримують один одного, де вміють співчувати. Щастя – мати серед одногрупників однодумців і цікавих співрозмовників. *(Дружба серед груп)*

Ведуча

Про дружбу пишуть вірші, складають пісні, створюють кінофільми. Вона залишається з людьми на все життя.

- Чи є, що золота дорожче на землі?
- У мудреця спитали якось люди.
- Недовго думав мудрий чоловік.
- Дорожча дружба – є, була і буде!
- Тоді чому сказали: сталь міцна
- Міцніша над усе – це знає всяк і всюди,
- Подумав трохи й відповів мудрець:
- Міцніша дружба є, була і буде!
- Йому сказали:
- Ураган страшний, корчує він дуби,

несе руїни всюди

Чи є сильніше, що за ураган?

- Сильніша дружба є, була і буде.

- Усім смакує не полин, а мед,

Мед люблять діти і дорослі люди,

Мед – найсолодший із земних дарів

- Солодша дружба є, була і буде.

Мультфільм „Справжній вірний друг”

Ведуча

Творячи світову павутину, мудрі світу цього не думали, що своїм винаходом дають людству нову реальність, у якій вона вже не може не жити. Ми щось втратили, а щось навчилися. Інтернет багато дав і багато відбирає часу, якого не залишається для дружби в реальному світі... Дружба в інтернеті - це гра в реальність.

Мультфільм „Друзі з інтернету”

Ведуча

Прагнення уславити дружбу, цей найцінніший скарб, народ висловив і зберіг не тільки в художній літературі, а й у перлинах народної мудрості.

То що ж таке дружба?

Друг – це... (Чесність, вірність, підтримка, щирість, людяність, довіра, взаємодопомога, безкорисливість, терпіння, ввічливість, спільні інтереси, доброта, справедливість, повага, толерантність).

• **Дружба** – це ніби звучання в унісон різних музичних інструментів у багатоголосому оркестрі життя. Співзвучним стає духовний світ людей, виникає необхідність ділитися своїми думками, сумнівами, мріями.

• Людей зближує спільне навчання, спільна праця, однакові уподобання – любов до техніки, музики, живопису, спорту. Друзів часто об'єднують однакові смаки, захоплення, інтереси. Головне, щоб усе це приносило радість і було корисним.

• Є дружба з вигоди; про таку кажуть: рука руку миє. Це, власне, не дружба, самообман. Вона триває не довго. А є дружба душ, що витримує грози і бурі життя.

• Дружба не терпить нещирості, обману, брехні. Брехня роз'їдає дружні стосунки, як іржа залізо.

• Будьмо мудрими у дружбі! Справжні друзі помічають наші недоліки і звертають на них нашу увагу. Несправжні друзі помічають наші недоліки... і звертають на них увагу інших.

Відео кліп „До друзів з любов'ю”

Бібліотекар

А зараз з'ясуємо, які прислів'я про дружбу та товаришування знаєте ви **українські народні прислів'я і приказки:**

У лиху годину пізнаєш вірну людину.

Тисяча друзів – мало, один ворог – багато.

Друга за гроші не купиш.

Недруг підтакує, а друг сперечається.

Не той друг, що медом маже, а той, хто правду каже.

Де не згода, там і шкода.

Дружно працювати – горя не знати.

Дружба – велика сила.

Сонце зігріває повітря, а друг – душу.

Скажи мені, хто твій друг, і я скажу, хто ти.

Крилаті латинські вислови

Кожний потребує допомоги від іншої людини.

Треба жити для інших, якщо хочеш жити для себе.

Пізнай вдачу друга, і не буде ненависті.

Дружба може бути тільки між добрими людьми.

Дружбу найкраще скріплює вірність.

Дружба повинна бути безсмертна, ворожнеча скороминуша.
Друзів створює щастя, нещастя випробовує їх.
Друга не годиться ображати навіть жартом.
Втрата друга – найбільша втрата.
Друга випробувуй – випробуваного люби.
Вірний друг пізнається в біді.
Приятель пізнається завдяки любові, звичаєм, мові, вчинкам.
Приятель – найкращий скарб у житті.
Дружба може існувати між рівними.
Той друг, хто в біді ділом допомагає.
Собі робить добре той, хто робить добре другові.
Без дружби немає життя.
Найнебезпечніший ворог той, хто прикидається другом.
У щасливий час багато друзів.
Твоя порядність робить мене твоїм приятелем.
Як ти привітаєшся, так і тебе привітають.
Чесність породжує дружбу і підтримує її.
Дружба – сіль життя.

Ось послухайте одну з чаруючих мов квітів:

1. Символом дружби, вірності, пам'яті та шляхетності є квітка **гладіолуса**.
2. Будьмо друзями символізує квітка **братик**.
3. Благородною символікою є квіти **ірису**, вони представляють мудрість, віру, надію і цінність дружби.
4. **Фіалки** – добрі помисли, вірна дружба.

Бібліотекар

Щоб ви не забували своїх друзів і надалі дружили між групами, на довгу пам'ять ми даруємо вам квітку ірису - символ дружби.

Давайте назавжди запам'ятаємо найголовніші **закони дружби**:

- * Завжди допомагати один одному.
- * Ділити все навпіл.
- * Бути безкорисливим.
- * Завжди прислухатися одне до одного.
- * Не брехати одне одному.
- * Не кривдити та не обзивати одне одного.
- * Завжди підтримувати одне одного.
- * Допомогати одне одному.
- * Завжди чинити по справедливості.
- * Не залишати одне одного в біді.
- * Завжди поступатися одне одному.

Добре, коли у людини є надійний друг, але пам'ятайте, якщо ви хочете мати надійного, доброго, щирого, чесного друга, то і самі повинні бути такими. Бережіть друзів, якщо вони у вас є і шукайте, якщо їх іще немає. Нехай у вас завжди буде вірний товариш, який підтримає вас у горі, розділить вашу радість і будьте самі добрими друзями. *Відео кліп „Пісня для друзів”*.

Я – УКРАЇНЕЦЬ І ЦИМ ГОРДЖУСЯ

Година спілкування

*Руцак Г.В., класний керівник
Міжгірського професійного ліцею*

Мета: прищеплювати любов до своєї рідної мови, ознайомити учнів з її історією; вчити висловлювати свої думки; розвивати уміння гідно триматися перед аудиторією, виразно читати напам'ять прозові та віршовані твори.

Обладнання: вислови про мову, вишиті рушники, збірки віршів українських письменників, словники.

Епіграф:

*«Ніколи в житті б не подумав, що доведеться
в Україні, серед українців свою рідну мову відстоювати»*

О слово рідне! Орле скутий!
Чужинцям кинутий на сміх!
Співочий грім батьків моїх, Дітьми безпам'ятно забутий.
О слово рідне! Шум дерев!
Музика зір блакитнооких,
Шовковий спів степів широких,
Дніпра між ними левій рев...
О слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань! Вгорі спинися
Осяй мій край і розлетися
Дощами судними над ним.

*Олександр Олесь (1878–1944),
видатний український письменник, поет, драматург*

Учень

З історії української мови

Ми живемо на мальовничій землі – в Україні. Тут жили наші предки, живуть наші батьки, живемо і ми. Милуємося красою рідної природи, вслухаємось у чарівні мелодії пісень, вбираємо в себе ніжні звуки української мови, зачаровано дивимось колоритний народний танець. Формування і становлення української мови, функціонування її в усіх сферах життя, існування взагалі як мови окремої самобутньої нації супроводилися негативним явищем, що дістало назву **лінгвоцид**.

До лінгвоциду на українському ґрунті спричинилася втрата Україною своєї державності, а згодом і територіальної цілісності, унаслідок чого суспільне й культурне життя українського народу виявилось надовго узалежненим від суспільно-політичних процесів сусідніх націй, які дуже часто були спрямовані на національну й мовну асиміляцію українців. З історії відомо безліч прикладів, коли зі зникненням мови зникав і етнос. Тому знищення мови (лінгвоцид) є основною передумовою етноциду – знищення етносу як культурно-історичної спільноти, його асиміляції іншим народом. Лінгвоцид завжди є стратегічною метою всіх без винятку завойовників, різняться лише його тактика та форми

Класний керівник робить висновок:

Жодна країна світу не зазнавала впродовж сторіч такого масштабного, спланованого на державному рівні нищівного удару по своїй культурі й мові.

Що ж сталося з нацією за ці 200 з лишнім років? Відлік глобальної і страшної руйнації починається з горезвісної козацької ради, що відбулася 1654 р. в м. Переяслав.

Перший учень

1667 р. – цар Олексій рішуче забороняє друкувати книжки на території братньої України: «...все те, в которых местностях книги печатаны и их слагатели, також печатники или друкари, смертию казнены и книги собрав сожжены были и впредь чтобы крепкий заказ был бесчестных воровских книг никому... нигде не печатати под страхом смертной казни». Неприйнятною для Московської держави були не тільки зміст, а навіть мова українських видань.

1686 р. – ліквідація автономії української церкви та встановлення Московським патріархатом пильного контролю над церквою, освітою й культурою.

1689 р. – заборона Києво-Печерській лаврі друкувати будь-які книжки без дозволу Московського патріарха.

Другий учень

1693 р. – заборона Московського патріарха привозити до Москви українські книжки.

2 листопада 1708 р. з винятковою жорстокістю замордувавши всіх мешканців Батурина (6-15 тис), Петро I удався до мародерства на вищому рівні – душі та духу. Себто за мову.

1709 р. – указ Петра I про запровадження цензури під час друкування українських книжок у Москві.

1724 року московський Священний синод стягнув з українського архімандрита Печерської лаври в Києві 1000 крб. штрафу за те, що він надрукував у лаврській друкарні книгу «Тріодь» – «не зовсім із великоросійською мовою згідну».

Відповідно до указів Петра I 1708, 1709, 1720, 1721 та 1726 років було замінено кирилицю на гражданку, яка абсолютно не відповідала фонетико-морфологічній природі нашої мови, що перервало нормативний розвиток українського правопису на два сторіччя, закувавши мову в чужий однострій і силоміць поєднавши її з граматичними законами російської мови.

1729 року вийшов указ Петра I, який зобов'язував переписати з української мови на російську всі державні постанови й розпорядження.

Третій учень

1755, 1766, 1769, 1775, 1786 рр. – Петербурзький синод, ніби для поновлення пам'яті, забороняв друкувати українські книжки. Левова частка різних заборон припадає на час правління німкені Катерини II (1762-1796), один із політичних і визначальних принципів якої полягав у цілеспрямованому «обрусенні народів», щоб вони «перестали глядеть как волки из лесу». Саме за часів її царювання виникла ідея «національного єдинства» українського та російського народів.

1763 р. – наказ Катерини II про заборону викладати українською мовою в Києво-Могилянській академії.

1764 р. – інструкція цариці князеві О. В'яземському про посилення зросійщення України, Смоленщини, Прибалтики та Фінляндії. 10 листопада – указом зліквідовано в Україні гетьманське правління.

1766 р. – суворий наказ Києво-Печерській лаврі друкувати лише ті книги, які видаються в московській друкарні, випробувані й затверджені синодом.

1769 р. – сувора заборона Києво-Печерській лаврі друкувати букварі українською мовою та розпорядження вилучити ті букварі, що вже були розповсюджені й використовувалися.

3 серпня 1775 р. царський маніфест «Об уничтожении Запорожской Сечи и причислении оной к Малороссийской губернии» та закриття українських шкіл при полкових козацьких канцеляріях.

1782 р. – постанова про створення спеціальної комісії для запровадження в усіх навчальних закладах Російської імперії єдиної форми навчання та викладання російської мови.

1783 р. – запровадження в Київській Академії та українських колегіях навчання російською мовою.

1784 р. – наказ митрополитові Київському й Галицькому Самуїлу карати студентів та звільняти з роботи викладачів Києво-Могилянської академії, які послуговувалися українською мовою. Зросійщення початкової освіти в Україні.

1785 р. – наказ у всіх православних церквах імперії правити службу Богу російською мовою.

1786 р. – наказ митрополитові Київському контролювати лаврську друкарню, щоб не було ніяких відмінностей із московськими виданнями, а в Києво-Могилянській академії запровадити в систему навчання мову, узаконену для всієї імперії.

1817 р. – закриття Києво-Могилянської академії, головного центру української культури (відкрилася знову лише 1991 р.). Запроваджено викладання польською мовою в усіх початкових і вищих народних школах Галичини Австро-Угорської імперії.

Четвертий учень

1847 р. – розгром «Говариства св. Кирила і Мефодія» в Києві, арешт і покарання його учасників. Найжорстокішого покарання зазнав Т. Шевченко – 10 років рекрутчини, із власноручним

царським присудом: «Під найпильніший догляд, заборонивши писати і малювати». Посилення переслідувань української мови, літератури та культури.

1859 р. – заміна австро-угорською владою української абетки латиною у Східній Галичині та на Буковині.

12 червня 1862 р. розпорядженням міністра освіти було закрито безплатні та недільні школи – останній осередок української початкової освіти для дорослих.

Нищівного удару українській мові завдав 18 липня 1863 р. міністр внутрішніх справ П.Валуєв. У його таємному циркулярові, зокрема, зазначалося, що «никакого особенного малоросийского языка не было, нет и быть не может, и наречие их, употребляемое простонародием, есть тот же русский язык, только испорченный влиянием на него Польши».

А ще за 15 років до Валуєвського циркуляру німецький поет Боденштедт зазначав: «Малоруська мова – найгармонійніша серед усіх слов'янських мов і вирізняється великою музикальною гнучкістю».

1888 р. – указ Олександра III про заборону вживання української мови в офіційних установах і хрещення дітей українськими іменами. (Ось коли в нас з'явилися Серьожки, Колі, Сені, Петі, Вані, Міши, Даши, Маши й под.)

П'ятий учень

1895 р. – заборона друкування українських книжок для дітей.

1899 р. – заборона української мови на археологічному з'їзді в Києві.

1903 р. – аналогічна заборона виголошення промов на честь відкриття пам'ятника І.Котляревському в Полтаві (усі без винятку присутні на знак протесту залишили міську думу).

1907 р. – урядом зліквідовано українську періодичну пресу, конфісковано видану в роки революції (1905-1907) українську літературу, розпочалися репресії проти діячів української культури.

1908 р. – указ сенату Російської імперії про «шкідливість» культурної та освітньої діяльності в Україні, «могущей вызвать последствия, угрожающие спокойствию и безопасности».

1910 р. – циркуляр П. Столипіна про заборону створення «инородческих товариществ, в том числе украинских и еврейских, независимо от преследуемых ими целей».

1929-1930 рр. – *арешт і суд 45 діячів української науки, літератури, культури, УАПЦ – за належність до «Спілки визволення України». Початок колективізації та «розкуркулення», примусове виселення сотень тисяч селян до Сибіру та на Далекий Схід.*

1930 р. – «Пацифікація» (жорстокі репресивні акції Польщі проти українського населення та провідних діячів політичного й культурного життя) в Галичині.

1929-1930 рр. – *арешт і суд 45 діячів української науки, літератури, культури, УАПЦ – за належність до «Спілки визволення України». Початок колективізації та «розкуркулення», примусове виселення сотень тисяч селян до Сибіру та на Далекий Схід.*

1930 р. – «Пацифікація» (жорстокі репресивні акції Польщі проти українського населення та провідних діячів політичного й культурного життя) в Галичині.

1932 р. – ліквідація всіх літературних організацій та утворення єдиної Спілки письменників СРСР.

1933 р. – *самогубство Миколи Хвильового як протест проти масових арештів українських діячів культури та мистецтва. 22 листопада постанова ЦК КП(б)У про припинення українізації.*

1932-1933 рр. – *спланований більшовиками штучний голодомор, унаслідок якого загинуло від 8 до 12 млн. українців. Масове переселення росіян до виморених українських міст і сіл. Погром українців на Кубані. 1934-1941 рр. – знищення архітектурно-культурних пам'яток в Україні, арешт і страта 80% національної інтелігенції.*

1934 р. – *розстріл у Харкові 34 літераторів, серед яких були К. Буревій, О. Близько, І. та А. Крушельницькі, Г. Косинка, Д. Фальківський, М. Яловий та інші за стандартним на той час обвинуваченням «в організації підготовки терористических актов против работников советской власти. Имущество всех конфисковать».*

1936-1938 рр. – *масовий терор в Україні – «єжовщина».*

1937 р. – *масовий розстріл ув'язнених на Соловках українських діячів культури й мистецтва на честь 20-річчя більшовицького жовтневого перевороту.*

1938 р. – постанова «Про обов'язкове вивчення російської мови в національних республіках СРСР» і посилення русифікації України згідно зі спеціальним рішенням XIV з'їзду КП(б)У.

1939-1941 рр. – широкомасштабні репресії НКВС на Західній Україні. Масові депортації населення у віддалені райони СРСР.

1944-1955 рр. – каральні акції НКВС проти сил опору Західної України (убито – понад 150 тис, заарештовано – понад 100 тис, депортовано до Сибіру – понад 200 тис. людей).

1946 р. – ліквідація греко-католицької церкви й підпорядкування її Російській православній церкві. Постанова пленуму ЦК КП(б)У «Про перекручення і помилки у висвітленні історії української літератури, різка критика часописів «Вітчизна» й «Перець».

Перший учень

1946-1949 рр. – ліквідація українських культурних здобутків – «ждановщина».

1947 р. – Л. Каганович проводить нову «чистку» серед культурницьких кадрів, звинувачуваних в «українському буржуазному націоналізмі».

1951 р. – погромні статті в газеті «Правда» проти «націоналістичних ухилів в українській літературі та мистецтві».

1958 р. – постанова пленуму ЦК КПРС «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток народної освіти»; Верховна Рада УРСР ухвалила закон від 17 квітня 1959 р., спрямований на посилення зросійщення України (зосібна, про не обов'язкове, а «за бажанням батьків» вивчення української мови в російських школах України).

1961 р. – нова програма КПРС проголосила політику «злиття націй» і подальше зросійщення союзних республік.

1964 – умисний підпал Державної публічної бібліотеки АН УРСР.

Другий учень

1965 р. – перша велика хвиля арештів українських діячів (П. Заливаха, Б. та М. Горині, С. Караванський, В. Мороз та ін.).

1967-1971 рр. – арешти В. Чорновола, А. Лутиноса, ініціаторів «Листа творчої молоді Дніпропетровська» проти зросійщення, убивство А. Горської, підпал Видубицького монастиря, нищення могил Січових стрільців у Львові.

Третій учень

1972 р. – друга велика хвиля політичних арештів (В. Чорновіл, Є. Сверстюк, Іван та Надія Світличні, І. Дзюба, М. Осадчий, В. Стус, Ігор та Ірина Калинці, О. В. Романюк – згодом патріарх Володимир УПЦ КП та десятки інших).

1977 р. – арешт і суд членів Української Гельсінської групи та ін. (М. Руденко, О. Тихий, М. Матусевич, М. Мариневич, Г. Снегірьов, Л. Лук'яненко та ін.).

1978 р. – директива колегії Міністерства УРСР про «Удосконалення вивчення російської мови в загальноосвітніх школах республіки».

1983 р. – постанова ЦК КПРС про посилення вивчення російської мови у школах і виплату 16% надбавки до платні вчителям російської мови й літератури («Андроповський указ») та директива колегії Міністерства УРСР «Про додаткові заходи по удосконаленню вивчення російської мови в загальноосвітніх школах, педагогічних навчальних закладах, дошкільних і позашкільних установах республіки», спрямована на посилення зросійщення.

1989 р. – постанова пленуму ЦК КПРС про єдину офіційну загальнодержавну мову (зрозуміло – російську) в СРСР.

1990 р. – постанова Верховної Ради СРСР про надання російській мові статусу офіційної мови в СРСР.

Четвертий учень

2012 – Законопроект Колесніченка-Ківалова робить українську мову бездержавною. Реальною метою мовного законопроекту Колесніченка-Ківалова було надання офіційного статусу поновленню політики русифікації на половині території країни включно зі столицею. До речі, навіть Венеціанська комісія дала свій негативний висновок щодо законопроекту Колесніченка-Ківалова саме через його дискримінаційний щодо української мови характер.

2014-23 лютого 2014 року Верховна Рада України скасувала цей закон, прийнявши проект Закону «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про засади державної мовної

політики». Закон про втрату чинності набуде чинності з дня опублікування. 28 лютого з'явилася інформація, що в.о. президента може ветоувати цей закон. 3 березня в.о. президента Турчинов сказав, що не буде підписувати рішення парламенту про скасування цього закону, поки не буде підготовлений і Верховною Радою проголосований новий закон. Новообраний президент України П.Порошенко визнав, що скасування мовного закону було помилкою. 3 листопада він проголосив, зокрема, що «спільними зусиллями ми вдосконалимо мовну політику».

Станом на січень 2015, законопроект про скасування закону про мови не підписаний, але й не ветований президентом, його поточний статус – «готується на підпис»

На закінчення екскурсу з історії української мови класний керівник надає слово учням.

Ось декілька висновків, які вони зробили:

– О. Забужко нарахувала 173 урядові постанови за неповних 200 років, а були ж ще й підзаконні, таємні регіональні укази, директиви, розпорядження, зміст і впровадження яких особливо запопадливо виконувався на місцях.

– Людина може володіти кількома мовами, залежно від її здібностей і прагнень, але найкраще, найдосконаліше вона має володіти, звичайно, своєю рідною мовою. І це не тому, що своєю мовою користується повсякденно, а й тому, що рідна мова - це невід'ємна частка Батьківщини...

– Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирають мову. Ми повинні бути свідомі того, що мовна проблема для нас актуальна і на початку XXI століття, і якщо ми не схаменемося, то матимемо дуже невтішну перспективу (Ліна Костенко)

– Мова – душа кожної національності, її святощі, її найцінніший скарб (Іван Огієнко).

Зневажати мову мамину – біда,
Котра пустими зробить наші душі.
І ми нащадкам зможем передати
Лиш те, що корені калини сушити.
Зневажати мову - зрадити себе,
А зрадників хто може поважати?
Вмиратиме у муках рідна мати
О, не згуби свого народу,
Безсмертна мова, рідна і терпка.
Ти є душа співучого народу,
Що був, і є, і буде у віках.
Від рідного слова ти сил набирайся,
Ніколи й ніде ти його не цурайся,
Із нього черпай ти любов, наче воду,
До рідного краю – народу.
Люблю я свою родину,
Люблю я неньку - Україну,
Рідну мову, землячку люблю.
Бога за неї молю.

Класний керівник:

Що може бути чарівнішим за прекрасну українську мову? Її чарівна ріка слів, море мелодійних пісень. Це просто казка, яка ллється із вуст, коли ти говориш українською! Наші пращури полягали в землю, щоб ми знали, що таке рідне слово, рідна мова. Пам'ятаймо - кожен українець, це маленьке зернятко у великій зв'язці колосів пшениці! Думаю, що не дарма мову називають душею народу. Як і всяку душу, її треба вмійти зберегти чистою і красивою. І вона, як і душа, тільки одна, одна для кожної нації. Хто ж винний у тому, що велика частина населення України розмовляє російською мовою? Хто винний у тому, що дотепер українська мова на вулицях нашого міста сприймається оточуючими як щось надзвичайне? Задумайтесь над цим...

Надія, що все зміниться на краще, лише на нову генерацію — на вас, молоді Українці!

Використані джерела:

1. <http://www.parafia.org.ua/biblioteka/statti/iz-istoriyi-ukrayinskoyi-movy/#top>; <http://blog.i.ua/user>
2. Зубков М. Г. Українська мова. Універсальний довідник.- Х.: ВД «Школа», 2005. – 496 с.

ЗМІСТ

1. Біловар К.В. Коли б'ють гармати, музи не мовчать (літературно-музичний захід) **3 - 5**
2. Задорожна Н.М. Пам'ятаємо, перемагаємо (засідання гуртка) **5 - 8**
3. Щербанич Л.А. Україна - мужня країна! (відкрита виховна година) **9 - 12**
4. Косей М.О. День пам'яті, примирення, перемоги над нацизмом у Європі (сценарій лінійки) **13 - 16**
5. Курта В.В. У нашій пам'яті вони назавжди залишились (сценарій проведення виховного заходу, приуроченого вшануванню пам'яті Небесної сотні) **17 - 22**
6. Кокора Н.Р. Ми вдячні вам за мирне небо (літературно-музична композиція) **22 - 30**
7. Петренко С.П. Хай буде вільна Україна на всі часи, на всі віки (урок мужності) **30 - 33**
8. Роман Н.В. Герої не вмирають! (вечір-реквієм) **33 - 39**
9. Гулович Н.Г., Іванова Н.О. Україна – єдина країна (сценарій першого уроку) **40 - 43**
10. Герко М.В. Твої символи, Україно! (виховна година) **43 - 48**
11. Добоній Ю.Ю. Пам'ять про незабутніх героїв (виховна година) **48 - 52**
12. Варга Н.В. Ще не вмерла України і слава, і воля Історія створення Державного Гімну України (позакласний виховний захід) **52 - 57**
13. Бокоч Л.М. Шлях істини і справедливості (вечір-реквієм до річниці проголошення Карпатської України) **57 - 61**
14. Мусієнко З.М. Розп'ята душа на хресті всевишньої печалі (година-реквієм до роковин вшанування пам'яті жертв голодоморів в Україні) **62 - 68**
15. Мусієнко З.М. ...І перед образом твоїм я помолюся (літературно-музичне свято до 200-річчя від дня народження Т. Шевченка) **69 - 76**
16. Гуледза Р.І. Великий подвиг великих героїв (урок Мужності) **76 - 79**
17. Воробканич В.І. Ми – нація єдина, твої ми діти, Україно! (година спілкування) **79 - 84**
18. Гузинець Н.С. Герої не вмирають! (урок Мужності) **84 - 88**
19. Телеп'янович Т.І. Якщо будемо в дружбі жити – нас нікому не зломити (літературно-музичний вечір) **88 - 95**
20. Руцак Г.В. Я – українець і цим горджуся (година спілкування) **96 - 100**